

tidende

DEN NORSKE
TANNLEGEFORENINGS
TIDENDE

THE NORWEGIAN DENTAL JOURNAL
135. ÅRGANG · #6-7 · 2025

32

grunner til å kjøpe
Varios Combi Pro2

Oppgrader til nyeste Varios Combi Pro2 – med 10.000 kr i innbytterabatt!

Nå har du mulighet til å bytte inn ditt eksisterende scaler og/eller airpolish-utstyr – uansett modell, merke eller alder – og få 10.000 kroner* i innbytterabatt på markedets mest avanserte profylaksesystem: Varios Combi Pro2 fra NSK.

Som en ekstra bonus inkluderer vi også et halvdagskurs i moderne, minimalinvasiv perio- og profylaksebehandling – for én person – for en komplett oppgradering av både utstyr og kompetanse.

Om Varios Combi Pro2

Med forbedret sub- og supragingival pulverterapi, trådløs Bluetooth®-fotkontroll og intuitivt smart-display, løfter Varios Combi Pro2 din behandling til et nytt nivå. Takket være automatiske rengjøring, oppvarmet vann for økt pasientkomfort og et ultralydhåndstykke i titan, blir arbeidet smidigere enn noensinne – uten unødvendige avbrudd.

Høy ytelse, enkel bruk og minimalt vedlikehold – Varios Combi Pro2 er din daglige partner for effektiv og skånsom behandling!

Kontakt oss
for mer
informasjon

433–524

434 Siste nytt først

437 Leder

Jeg tror fortsatt på sommeren

439 Presidenten har ordet

NTF – en fagforening og en fagforening

440 Aktuelt fag

440 Sigbjørn Løes: Pasienter med leddproteser – affiserer det tannbehandling?

443 Bivirkningsskjema

446 Aktuelt

446 Stress i yrket bekymrer unge tannleger

450 Tidendes sommerhefte

442 Påskeharen. Fotografi

450 Sykler Norge på langs for en god sak

453 Vannliljer. Foto: Niklas Angelus.

454 Kaster nytt lys over gamle negativer

458 Tannlege tiltalt

461 Utdrag fra romanen: Enhver rimelig tvil

466 Vinterkveld på Øra. Fotografi

467 Morgenstemning. Fotografi

468 Hva skal du lese? Og hva kan du tilby en som oppsøker stedet du bor eller kommer fra?

474 Et snev av saudade – EDSAs vårmøte

479 A night at the opera. Fotografi

480 Ciao Sardegna. Fotografi

500 Naturens iskunst. Fotografi

501 Sommer. Fotografi

503 Klar for landing. Fotografi

476 Kommentar og debatt

476 Svar etterlyst – oppfølging til Carl Christian Blich, del 2

481 Fra NTF

482 Oversikt høringssvar

486 Arrangement Arendalsuka

488 LM keep the date – fagprogrammet er publisert

490 Digital fagdag earlybird

492 Webinar i juni

493 Oversikt over kollegahjelpere

494 Arbeidsliv: Lønnsoppgjøret, lokale forhandlinger og lønnsundersøkelsen

498 Hva skjer? Aktivitetskalender

502 Notabene

502 Tilbakeblikk

504 Minneord

504 Harald Elling Ulvestad

505 Morten Børsum

506 Kollegiale henvisninger

523 Stillinger – Kjøp – Salg – Leie

Antallet papirutgaver av Tidende reduseres fra 2026

Antallet papirutgaver av NTFs Tidende reduseres fra elleve til åtte fra og med årgangen 2026. Sommerutgaven av Tidende opphører, og de ordinære utgavene reduseres med to, fra ti til åtte. Tidende vil fra og med neste år gis ut med fire papirutgaver i vårsemesteret og fire i høstsemesteret.

Tidende er gått over til å publisere digitalt først fra og med våren 2025, og kan med dette publisere fagstoff, nyhetsartikler og etter hvert debatt, ut til leserne fortløpende på nettet uten å måtte vente på en papirutgave.

NTFs yrkesaktive medlemmer (i Tidendes leserundersøkelse mars 2025) stiller seg positive til en reduksjon i antall papirutgaver fra elleve til åtte, gitt at Tidende publiserer fag- og aktueltstoff digitalt først – og senere i en papirutgave av tidsskriftet.

Tidendes papirutgave er fortsatt den versjonen av Tidende flest lesere forholder seg til – 76 prosent av leserne oppgir å lese tidsskriftet utelukkende eller mest på papir, ifølge Tidendes leserundersøkelse fra mars 2025.

Tidendes papirutgave genererer det meste av annonseinntektene, med rundt 90 prosent, mens cirka 10 prosent er inntekter av annonser til nettutgaven av Tidende.

38 811 nye krefttilfeller i 2024

Kreftforekomsten i Norge holder seg stabil – og blant menn viser flere av de største kreftformene nå tilbakegang. Lungekreft og prostatakreft er blant kreftformene som går mest tilbake. Likevel er den mest markante nedgangen en kreftform som rammer kvinner.

I 2024 var det 20 623 nye krefttilfeller blant menn, og 18 188 blant kvinner.

– Risikoen for å få kreft er fortsatt høyere for menn enn for kvinner, men blant menn er det en mer markert nedgang i forekomst enn blant kvinner, sier Giske Ursin, direktør i Kreftregisteret ved FHI.

Prostatakreft og brystkreft er kreftformene som forekommer hyppigst blant henholdsvis menn og kvinner, etterfulgt av tarmkreft, lungekreft, og ulike former for hudkreft hos begge kjønn.

Blant menn har ratene for alle de store kreftformene gått ned i løpet av det siste ti-året – med unntak av hudkreft. Av de store kreftformene er nedgangen størst blant menn for lungekreft og prostatakreft, der begge kreftformene har hatt en nedgang på 10 prosent.

Historisk lav forekomst av livmorhalskreft

Likevel er det en kvinnelig kreftform som har den aller største tilbakegangen.

Det har nemlig vært en kraftig nedgang i forekomsten av livmorhalskreft – i 2024 var det 269 tilfeller av denne kreftformen.

– Noe lavere forekomst enn dette har vi aldri registrert før, så dette er historisk lavt, sier Ursin.

Effektiv screening med HPV-test og vaksinerings blant de yngste er forklaringen på nedgangen.

– Vi ser nå særlig at forekomsten går særlig mye ned blant de under 30 år, og i denne aldersgruppen er mange av kvinnene vaksinerte, sier Ursin.

Hun understreker at det fortsatt er viktig å jobbe målrettet med både oppslutning om vaksinen og med effektiv screening.

– Vaksinen reduserer risikoen betydelig, men fjerner ikke all livmorhalskreft eller forstadier til livmorhalskreft. Derfor må

kvinner fremdeles gå til screening i mange år fremover, understreker hun.

Nå håper Ursin og hennes kollegaer at forekomsten av livmorhalskreft skal fortsette å synke også i årene som kommer.

– Akkurat nå går utviklingen i riktig retning. Men vi har ingen garanti for at tallene fortsetter å gå nedover i 2025 – men det er lov å håpe – og så må vi bare fortsette satsingen for å få utryddet livmorhalskreft, sier hun.

Foto: FHI

Lungekreft blant de eldste kvinnene bekymrer fortsatt

En kreftform der trenden blant menn og kvinner har skilt seg markert fra hverandre er lungekreft. For lungekreft startet nedgangen langt tidligere for menn enn for kvinner, og menn passerte lungekrefttoppen tidlig på 2000-tallet, mens kvinner hadde sin høyeste forekomst flere år senere.

– Ettersom vi blir flere eldre, har antallet nye tilfeller med lungekreft totalt sett ikke gått ned. Men vi er glade for å se at innenfor de aller fleste aldersgrupper går forekomsten av lungekreft nå klart nedover hos både kvinner og menn. Likevel ser vi fortsatt med bekymring på utviklingen for de aller eldste kvinnene, der forekomsten fortsatt er høy og økende, sier Ursin.

Ursin understreker at lungekreft fortsatt er et alvorlig helseproblem, og at dette er kreftformen som tar flest liv.

– Røyk er den livsstilsfaktoren som fører til mest kreft. Det er fortsatt mange eldre som har en lang og tung røykehistorikk, og dermed har økt risiko for å utvikle lungekreft. Da er det viktig å huske på at røykeslutt for godt voksne er den raskeste måten å få ned disse dystre tallene, sier hun.

Flere brystkreftpasienter bør få medikamentell behandling før operasjon. Samtidig med publisering av årets kreftstatistikk blir også årsrapportene fra kvalitetsregistrene på kreftområdet tilgjengelig. Årsrapportene inneholder statistikk som viser kvaliteten på kreftomsorgen for de aktuelle kreftformene.

– Vi har et godt samarbeid med helseforetakene om å følge opp resultatene fra kvalitetsregistrene, sier Liv Marit Dørum, seksjonsleder og ansvarlig for kvalitetsregistrene i Kreftregisteret.

– Vi opplever at helseforetakene følger opp resultatene, og gjør eventuelle endringer av klinisk praksis, fortsetter hun.

I 2020 ble retningslinjene for behandling av brystkreft endret, og medikamentell kreftbehandling ble anbefalt før operasjon for pasienter med spesielt aggressive svulster (HER2 positiv eller trippel negativ, stadium II og III). Det kliniske miljøet har brukt Nasjonalt kvalitetsregister for brystkreft til å monitorere innføringen av denne behandlingen på tvers av landet.

– Fortsatt er andelen som får medikamentell kreftbehandling før operasjon lavere enn ønsket ved noen helseforetak, men årets rapport viser en stadig økning, sier Dørum.

I årsrapportene til Nasjonalt kvalitetsregister for lungekreft og Kvalitetsregister for pankreaskreft, har Kreftregisteret koblet kreftdata med data fra Kommunalt pasient- og brukerregister.

– Med disse koblinger har vi nå mulighet til å se på forsinkelse i diagnose, men også oppfølging i kommunehelsetjenesten etter behandling. Slike koblinger er etterspurt både i det kliniske miljøene, i koordinerende enheter i sykehusene og i kommunene, sier Dørum.

Dropp for melanom i 2024

I et kreftbilde der ratene for mange store kreftformer nå viser tilbakegang, er ulike former for kreft i hud et unntak – disse kreftformene har hatt en markant vekst gjennom flere år, ikke minst blant eldre.

– Riktignok ser vi for begge kjønn en markert nedgang i forekomsten av

melanom i 2024 sammenlignet med i 2023. Men, det er viktig å huske på at forekomst kan variere noe fra år til år, så det kan like gjerne være at dette tallet hopper opp igjen neste år, sier direktør Giske Ursin.

Melanom er også kjent som føflekkreft, og er den mest alvorlige formen for kreft i huden.

– Kreft i hud kan vi effektivt forebygge med et bevisst forhold til soling og UV-stråling, så på sikt håper vi jo å se en klar nedgang også for disse kreftformene. Med unntak av i 2024 har vi imidlertid ikke sett tegn til noen slik nedgang så langt – og selv om akkurat melanom gikk ned i 2024, så fortsetter andre former for hudkreft å øke, forklarer hun.

Markant økning av antibiotikaresistente

Stadig flere smittes av en gruppe antibiotikaresistente bakterier, noe Folkehelseinstituttet (FHI) er bekymret for, skriver NTB.

I fjor ble 305 personer smittet med karbapenemase-produserende bakterier (CPO), ifølge Folkehelseinstituttet. Det var en økning på 21 prosent sammenlignet med 2023, da 251 personer ble smittet.

FHI trekker fram at CPO-bakterier er motstandsdyktige mot omtrent all antibiotika.

– De siste tre årene har CPO økt markant, og det er vi særlig bekymret for. Dette er bakterier som kan gi alvorlige infeksjoner. Resistens gjør at vi har veldig få, noen ganger ingen, effektive antibiotika som fungerer, sier overlege Miriam Sare ved FHI.

Økningen skyldes i hovedsak utenlandsreiser og at folk flytter til Norge fra land med mye CPO, mener FHI. Pasienter som er medisinsk evakuert fra Ukraina til Norge kan forklare deler av økningen.

CPO-forekomstene har økt betraktelig i Europa de siste årene også.

Flere andre antibiotikaresistente bakterier økte også i fjor.

FHI skriver at de er særlig bekymret for utbrudd av resistente bakterier i helseinstitusjoner, fordi det er fare for at flere blir smittet.

Cathrine Lofthus blir ny helsedirektør

Cathrine Marie Lofthus blir ny direktør i Helsedirektoratet. Hun ble utnevnt i statsråd 15. mai.

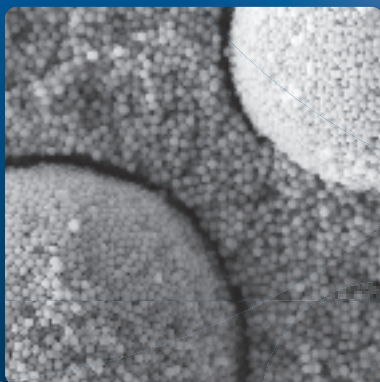
Cathrine Marie Lofthus er 54 år, lege og har i dag stillingen som departementsråd i Helse- og omsorgsdepartement. Hun har medisinsk doktorgrad, er utdannet økonom og har tidligere blant annet vært administrerende direktør for Helse Sør-Øst, viseadministrerende direktør for Oslo universitetssykehus samt lege og avdelingsleder ved Aker universitetssykehus. Lofthus har i tillegg hatt en rekke styreverv i helsesektoren og ble i mai 2024 valgt inn i WHOs globale styre.

Lofthus vil tiltre stillingen som helsedirektør 1. august 2025.

– For meg er stillingen som helsedirektør en av de mest spennende jobbene i Norge. Som helsedirektør vil jeg fortsatt få arbeide med utfordringene som helsetjenesten står overfor, samtidig som jeg får mulighet til å arbeide mer med medisinskfaglige spørsmål og være tettere på tjenestene, sier Cathrine Marie Lofthus.

– Jeg vil ønske Cathrine Lofthus velkommen som ny direktør i Helsedirektoratet. Med Cathrine på laget får vi en drivende dyktig leder og fagperson med stor gjennomføringskraft. Jeg gleder meg til å samarbeide med henne, sier konstituert helsedirektør Mariann Hornnes.

FARGE AV LYS
UENDELIGE MULIGHETER

Tydelig synlig på REM-bildet: Perlestrukturen til OMNICHROMA sammenlignet med konvensjonelle støttestpartikler.

Smart Chromatic Technology – 1000 farger hvit

- **Strukturell farge uten kunstige fargepigmenter:** tilpasser seg trinnløst til alle tannfarger fra A1 til D4
- **Bis-GMA-fri sammensetning:** for en bedre biokompatibilitet
- **Enkel lagerbeholdning:** kun 1 farge er nok til å opprette økonomisk bærekraft

Prøver & mer

FORSIDEILLUSTRASJON

Wenche Hellekås/wenche.hellekas.com

REDAKSJON**Ansvarlig redaktør:**

Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelige redaktører:

Asbjørn Jokstad

Dipak Sapkota

Redaksjonssjef:

Kristin Aksnes

Redaksjonsråd/Editorial Board:

Linda Z. Arvidsson, Karin Goplerud Berge,

Jostein Grytten, Anne M. Gussgard, Gro Eirin Holde,

Bo Wold Nilsen, Torbjørn Østvik Pedersen,

Tine M. Søland, Marit Øilo

Redaksjonskomité:

Malin Jonsson, Eli-Karin Bergheim, Odd Bjørn Lutnæs

ABONNEMENT

For ikke-medlemmer og andre abonnenter:

NOK 2 500,-

ANNONSER

Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,

Tlf: 977 58 527

e-post: annonse@tannlegetidende.no

TELEFON OG ADRESSE

Christiania torv 5, 0158 Oslo

PB 2073, Vika, 0125 Oslo

Tlf: 22 54 74 00

E-post: tidende@tannlegeforeningen.no

www.tannlegetidende.no

UTGIVER

Den norske tannlegeforening

ISSN 0029-2303

Opplag: 6 000, 11 nummer per år

Parallellpublisering og trykk: Aksell AS

Grafisk design: Aksell AS

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.

PRESSENS
FAGLIGE UTVALGTRYKT I
NORGE
NO - 1470Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERTSVANEMERKET
Trykkesk
2041 0379

Jeg tror fortsatt på sommeren

Foto: Kristin Adley Opdan

«Jag tror, jag tror – på sommaren» med svenske Mats Olin fra 1967 var min farfars yndlingsmelodi. Han var svært glad i den lyse årstid, og brukte sommeren godt. På ting han likte.

Sommeren og sommerferien er viktig for oss her i dette landet, og vi skal helst unne oss en god og lang sommerferie. Det er fint å koble av. Det kan føre til mye godt, og kanskje noe helt uventet.

Slik, omtrent, begynte jeg min første leder som sjefredaktør i Tidende. Det var sommernummeret, i 2009. Og jeg tror fortsatt på sommeren.

Det er bare det at nå er det slutt på sommernumre. Dette er det siste.

Vi lever i en urolig tid, etter en dyp fred, i et fredelig hjørne av verden. Og vi har anledning til å ta ferie.

Jeg håper at din sommerferie blir fin. Enten du er av typen som vil ha alt planlagt fra ende til annen, eller blant dem som avskyr planer, og helst bare vil ta alt som det kommer. Kanskje du skal reise hit og dit og gjøre mange ting, eller kanskje du bare skal rusle rundt der du er og ta livet med ro.

Ferie er å reise bort, sier noen, mens andre sier at ferie for dem, det er å slippe å reise – for en gangs skyld.

For mange er ferie å kunne være på hytta. Den kan være ved sjøen, på fjellet eller i skogen. Noen eier hytter flere steder, og drar fra den ene til den andre. Noen går fra hytte til hytte, som de ikke eier, men kanskje Turistforeningen.

En annen sverger til å være på sjøen hele sommeren. Og der er det noen som bare skal ha seil, mens andre vil ha motorbåt. Noen rusler langs kysten, mens andre skal langt til havs. Noen padler i kano på en innsjø, mens en annen padler kajakk.

Noen priser seg lykkelige over at de ikke eier hverken hytte eller båt, og setter seg på første fly, til en strand eller storby. Noen drar til det samme stedet år etter år, andre vil alltid oppleve noe annet og helst noe nytt hver gang de reiser.

Noen gleder seg til å lese mange bøker. En annen vil sove så mye som mulig. En vil male bilder, og en vil synge i kor, mens en tredje bare vil fiske. Noen skal gjøre yoga, og noen skal pusse opp hjemme, og noen skal sykle. Noen skal bo på hotell og noen skal bo i telt.

Noen sier at ferie er å være sammen med dem de er glad i. For andre er ferie vanskelig, fordi de er alene eller sammen med noen som det er lettere å ikke være sammen med. Noen skal være alene, og liker det godt. Noen skal feriere alene for første gang, og noen skal feriere sammen, som ikke har gjort det før. Noen drar sammen med en hel gjeng, og noen drar sammen med kjæresten. Et par reiser alene uten barna, som er blitt store. En lur på hva hen skal finne på alene sammen med barna sine i alle disse ukene.

For de som lengter etter ferie hele året er ventetiden endelig over, og for de som lengter etter hverdag så lenge ferien varer begynner ventetiden nå.

Meget er forskjellig, og det synes ikke nødvendigvis utenpå.

Kunsten er å få ferien til å bli som du vil, samtidig som de du kanskje har rundt deg også har det bra. Får du til det innimellom, er du god.

Og så er det været. Ute og inne.

Akkurat i dag regner det her. Sånn er livet, og slik er sommeren også. Men jeg tror, jeg tror på sol igjen – som det heter i sangen.

God sommer!

Ellen Beate Dyvi
Sjefredaktør

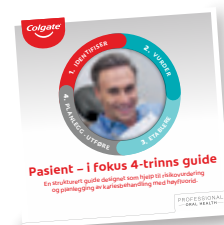

Mange kan ha økt risiko for karies

– uten selv å være klar over det!

► Informer og forklar dem om deres risikoprofil. Finn hjelp i vår nye 4-trinns guide og vurder Duraphat® høyfluoridprodukter.

Fås også i 3-pakke til 3 mdr.

Medisinske høyfluoridprodukter klinisk dokumentert til å øke karieskontroll.¹⁻⁵
Reseptfri med veiledning.

4-trinns guide

Bestill 4-trinns guiden på colgateprofessional.no

Referanser:

1. <https://cariescareinternational.com/> - reviewed Sept 2024 2. Staun Larsen L et al. Eur J Oral Sci. 2023 Jun;131(3) 3. Ekstrand KR et al. Caries Res 2015;49(5):489-498 4. Baysan et al. Caries Res 2001;35:41-46 5. Ekstrand KR et al. Caries Res. 2013;47 (5):391-8

Informasjon vedrørende anbefaling

Duraphat (natriumfluorid), tannpasta 5 mg/g

Indikasjoner: Forebygging av dental karies hos ungdom og voksne (≥16 år), særlig blant pasienter som er utsatt for flere typer karies (koronal og/eller rotkaries). **Dosering:** Skal kun brukes av voksne og ungdom ≥16 år. En 2 cm lang stripe (gir 3-5 mg fluor) påføres tannbørsten for hver tannpuss. Tennene pusses grundig 3 ganger daglig, etter hvert måltid, vertikalt, fra tannkjøttet til tannspissen. Administrering: Skal ikke svelges. Grundig pussing tar ca. 3 minutter.

Utvalgt sikkerhetsinformasjon:

• **Kontraindikasjoner:** Overfølsomhet for innholdsstoffene. • **Forsiktighetsregler:** Skal ikke brukes av barn eller ungdom <16 år. Høyt fluorinnhold. Et økt antall potensielle fluorkilder kan gi fluorose. Før bruk bør det foretas en vurdering av samlet fluorinntak (dvs. drikkevann, salter som inneholder fluor, andre legemidler med fluor). Samtidig bruk av fluor-tabletter, -dråper, -bygggegummi, -gel eller -lakk og vann eller salt tilsatt fluor, skal unngås. Ved beregning av anbefalt mengde fluoridioner (0,05 mg/kg pr. dag fra alle kilder og maks. 1 mg pr. dag) må mulig svelging av tannpasta tas med i beregning (hver tube inneholder 255 mg fluoridioner). Inneholder natriumbenzoat som kan forårsake lokal irritasjon. Inneholder også spearmint smakstilsetning med allergener som kan forårsake allergiske reaksjoner. • **Graviditet/Amming:** Skal ikke brukes ved graviditet og amming, med mindre en grundig nytte-/risikovurdering er utført. • **Bivirkninger:** Sjeldne: Hyper-sensitivitetsreaksjoner, brennende følelse i munnen. • **Overdosering/Forgiftning:** Akutt intoksikasjon: Toksik dose er 5 mg fluor/kg kroppsvekt. Symptomer: Fordøyelsesproblemer som oppkast, diaré og abdominalsmerter. Kan være dødelig i svært sjeldne tilfeller. Mentol: Kan forårsake kramper ved inntak av store mengder, spesielt hos småbarn og barn. Behandling: Ved svelging av en betydelig mengde, skal det omgående utføres tarmskylning eller fremtvinges brekninger. Det må tas kalsium (store mengder melk) og pasienten må holdes under medisinsk observasjon i flere timer. Kronisk intoksikasjon: Fluorose: Tannemaljen vil få et misfarget eller flekkete utseende når en fluordose >1,5 mg/dag absorberes daglig over flere måneder eller år, avhengig av dosen. Ledsages av alvorlige former for økt skjørhet i tannemaljen. Benfluorose blir kun sett ved høy kronisk fluorabsorpsjon (>9 mg/dag).

Pakninger og priser (AUP): reseptpliktig: 51 g kr. 120,90. 3 x 51 g kr. 309,90. Reseptfri: pris ikke fastsatt. **Reseptgruppe C og F.** For mer informasjon om dosering, forsiktighetsregler, interaksjoner og bivirkninger, se Duraphat SPC, godkjent 15.04.2024 Kontakt informasjon: Colgate-Palmolive A/S Juli 2024

NTF – en fagforening og en fagforening

Tannleger er viktige. Vi ivaretar munnhelse for den enkelte pasient som kommer til oss med sine plager eller for å forebygge, men også på overordnede nivåer.

I det daglige bekjemper vi karies og munnhulesykdommer. På den politiske arena kjemper vi med andre virkemidler enn bor og hebel. Der bruker vi kunnskap og kompetanse formidlet gjennom ord. Målet er det samme – best mulig munnhelse for alle.

For dem som kommer til oss på kontoret, er målet å hjelpe hver enkelt. Når det gjelder dem som ikke oppsøker tannlege, blir den politiske kampen den viktigste. Økonomi, tilgjengelighet og andre forutsetninger for å komme seg til tannlegen er ujevnt fordelt i befolkningen. Vi som fagpersoner er forpliktet til å bruke vår kompetanse i arbeidet med å bygge ned hindringer og utjevne forskjeller.

For at tannleger skal gjøre en god jobb i det daglige, trengs gode arbeidsvilkår. Meningsfulle oppgaver, gode kolleger og tilfredsstillende lønn er viktige faktorer. Solid utdanning og gode videreutdanningsmuligheter er andre. Tannleger er blant de faggruppene som deltar mest på kurs og videreutdanning. Det skal vi fortsette med.

I tillegg til å jobbe for munnhelsen i befolkningen, er NTF opptatt av å arbeide for gode arbeidsvilkår for tannleger.

NTF er en forening for tannlegene i Den offentlige tannhelsetjenesten: Offentlig tannhelsetjeneste må være en attraktiv arbeidsplass for å sikre kontinuitet og kompetanse. NTF jobber for at universitetene skal være et ønsket arbeidssted for dyktige tannleger, som igjen kan sikre at det stadig kommer nye generasjoner med kompetente kolleger. Universitetene skal være drivere når det gjelder forskning og fagutvikling. NTF ønsker også å bidra til riktig dimensjonert spesialistutdanning av høy kvalitet.

Som dere vil se i beskrivelsen av våre hørings svar i dette nummeret av Tidende arbeider NTF tydelig for den private delen av tannhelsetjenesten. NTF ønsker at tannleger som arbeider privat skal ha et solid og forutsigbart inntektsgrunnlag og et godt og meningsfullt yrkesliv. NTF er tydelige på at reguleringer av privat

Foto: Kristin Aabres.

I tillegg til å jobbe for munnhelsen i befolkningen, er NTF opptatt av å arbeide for gode arbeidsvilkår for tannleger.

sektor ikke må skje uten at dette er grundig utredet, og alle endringer må være slik at privat sektor vil ønske å være en del av helheten. NTF har protestert tydelig mot overflyttingen av pasientgrupper fra privat sektor til det offentlige. Alle forstår at det ikke handler om mistillit til den offentlige delen av tannhelsetjenesten, men som et faglig begrunnet argument i at eksempelvis alderskohorter ikke er egnede prioriteringskriterier (utover de aller yngste). Vedtatte prioriteringskriterier er alvorlighet og forholdet mellom ressursbruk og nytte. Da snakker vi om helt andre pasientgrupper enn unge, friske mennesker mellom 21 og 28. De med størst behov er faktisk de som i dag ikke kommer til oss – utover i helt akutte situasjoner med smerter og/eller infeksjoner. At NTF bruker tid og krefter på å få politikere og helsemyndigheter til å forstå dette, handler om det faglige ansvaret vi har for befolkningens munnhelse, og for å bruke vår kompetanse.

NTF ønsker å jobbe for en helhetlig munnhelsetjeneste som kan være lett tilgjengelig og økonomisk overkommelig for de som i dag ikke har et adekvat tilbud. Mange steder i landet vil det gode tilbudet være tilgjengelig hos lokale private klinikker, andre steder vil offentlig tannhelsetjeneste være det beste alternativet. Organisering av munnhelsetilbudet i Norge burde ikke være pasientens problem, og heller ikke noe pasienten skulle trenge å bekymre seg over. Det er helsemyndighetene i samarbeid med oss som må sørge for et godt tilbud til mennesker der de bor og til en pris de kan makte. Vi tror det beste tilbudet kan gis av næringsdrivende tannleger og offentlig tannhelsetjeneste i fellesskap.

NTF skal fortsette å arbeide for et godt munnhelsetilbud til befolkningen, og for gode arbeidsvilkår for våre medlemmer. Påvirkningsarbeid tar tid, og selv om munnhelse har fått større politisk oppmerksomhet de siste årene, er det mye arbeid som gjenstår. Også på munnhelsefeltet tas politiske avgjørelser uten faglig begrunnelse og uten at noen har rådført seg med fagpersoner. Det bør motivere oss til å jobbe enda hardere for å bli hørt.

God sommer alle medlemmer!

Heming Olsen-Bergem
President i NTF

Pasienter med leddproteser – affiserer det tannbehandling?

 Sigbjørn Løes, avdelingssjef, professor. Kjevekirurgisk avdeling, Haukeland universitetssjukehus og Institutt for klinisk odontologi, UiT Norges arktiske universitet

Hvert år opereres det inn over 10 000 hofteproteser og over 5 000 kneproteser i Norge. Det har lenge vært diskutert hvorvidt pasienter med leddproteser krever ekstra forholdsregler i tannlegepraksis, uten at man har oppnådd konsensus (1). American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS) og American Association of Hip- and Knee Surgeons (AAHKS) har nylig utgitt en «Evidence-based clinical practice guide» med tittelen: «The prevention of total hip and knee arthroplasty periprosthetic joint infection in patients undergoing dental procedures» (2). Veilederen bør være av interesse også for norske tannleger.

- AAOS/AAHKS ønsker å besvare spørsmål om hvorvidt pasienter med leddproteser bør ha antibiotikaproylaks for tannbehandling, om det bør gjennomføres tannundersøkelse før proteseoperasjon, hvordan best forebygge infeksjoner, og når det er gunstig å utføre «blodig» tannbehandling i forhold til proteseinnsetting. Veilederen baseres på en systematisk litteraturgjennomgang, der krav til evidens veier tungt. De enkelte anbefalingene er klassifisert på fire nivåer avhengig av styrken i evidensgrunnlaget. Generelt fremkommer det at evidensgrunnlaget dessverre er svakt. Av 1 251 vurderte artikler ble kun åtte studier inkludert etter kvalitetssjekk. Til tross for dette har forfatterene likevel kommet til følgende konklusjoner:
- Rutinemessig bruk av profylaktisk antibiotika før tannbehandling vil sannsynligvis ikke redusere risikoen for infeksjoner i hofte- og kneproteser.
Tannundersøkelse i forkant av proteseinnsetting vil sannsynligvis ikke redusere risikoen for infeksjoner i hofte- og kneproteser. Det understrekes imidlertid at pasienter som skal gjennomgå protesekirurgi bør informeres om viktigheten av god tannhygiene generelt.
- Bruk av antiseptisk munnskyll før tannbehandling anses, i mangel på pålitelige studier, ikke som nødvendig i forhold til risiko for infeksjon ved hofte- eller kneproteser.
- I den grad orale patogener kan indusere infeksjon i forbindelse med leddprotesekirurgi, antas det at dette skyldes midlertidig bakteremi som følge av en invasiv munnhuleprosedyrer eller en aktiv odontogen infeksjon. AAOS/AAHKS anbefaler derfor, at enkelte prosedyrer, som depurasjon og andre mindre prosedyrer som kan penetrere slimhinne, helst ikke utføres dagen før og inntil tre måneder etter innsetting av leddprotese. Større inngrep, som tannekstraksjoner, implantatinnsetting og andre oralkirurgiske prosedyrer bør senest

utføres tre uker før, og helst ikke tidligere enn tre måneder etter protesekirurgi.

Evidensgrunnlaget for anbefalingene er som nevnt svakt, noe AAOS/AAHKS er smertelig klar over. De relativt strenge anbefalingene i punkt fire må ses på som nettopp et «føre-var» prinsipp, begrunnet med at infeksjoner rundt hofte- og kneproteser er en svært alvorlig komplikasjon som gir betydelig økt morbiditet og også mortalitet. Mangelen på dokumentert effekt gjør likevel at f. eks. anbefaling om generell bruk av profylaktisk antibiotika frarådes, da det her er snakk om store pasientgrupper, og «numbers needed to treat» for å forebygge én proteseinfeksjon sannsynligvis vil være svært høyt.

Det aktuelle dokumentet er amerikansk, og tilsvarende norske veiledere finnes ikke. Fremtredende skandinaviske ortopeder opplyser imidlertid at de i praksis opererer etter noenlunde tilsvarende retningslinjer:

- Profylaktisk antibiotika og/eller antiseptisk munnskyll anbefales ikke særskilt hos pasienter med leddproteser.
- Det er ikke konsensus for dental screening før protesekirurgi, men pasienter med pågående aktive infeksjoner opereres generelt ikke.
- Omfattende tannbehandling bør om mulig gjennomføres før protesekirurgi grunnet fare for forbigående bakteremi.

Når det gjelder tidsbegrensningene i AAOS/AAHKS sine retningslinjer kan disse synes fornuftige, men bakteremi fra munnhulen kan også oppstå ved kraftig tannpuss ol. (3), så etter mitt syn bør ikke disse være til hinder for at nødvendig/akutt tannbehandling utføres.

Takk til overlege professor Jan-Erik Gjertsen ved Ortopedisk klinikk, Haukeland universitetssjukehus og Universitet i Bergen, og til verksamhetschef overläkare Jens Christian Sture Larsen ved Kirurgkliniken Region Jönköpings Län og Ortopedkliniken, Länssjukhuset Ryhov, Sverige, for nyttige innspill og diskusjoner.

REFERANSER

1. Olsen I, Snorrrason F, Lingaas E. Bør pasienter med leddproteser få antibiotika før tannbehandling. *Nor tannlegeforen tid.* 2010; 120: 982.
2. American Academy of Orthopaedic Surgeons/American Association of Hip and Knee Surgeons. Prevention of Orthopaedic Implant Infection in Patients Undergoing Dental Procedures. Evidence-Based Clinical Practice Guidelines 2024. www.aaos.org/dentalppxcpq
3. Martins CC, Lockhart PB, Firmino RT, Kilmartin C, Cahill TJ, Dayer M, Occhi-Alexandre IGP, Lai H, Ge L, Thornhill MH. Bacteremia following different oral procedures: Systematic review and meta-analysis. *Oral Dis.* 2024; 30: 846-54.

Handelsbanken

Du har omtanke for kundenenes behov. Velg en bank som har det samme.

Handelsbanken har autoriserte rådgivere som gir hver enkelt kunde den tiden som trengs for å ta de riktige valgene. Det har gitt oss landets mest fornøyde kunder år etter år. Du som tannlege skaper trygghet for mange. Vår viktigste jobb, er å skape trygghet for økonomien din.

Les mer om fordelene dine på handelsbanken.no

Påskeharen. Foto: Niklas Angelus.

BIVIRKNINGSSKJEMA

Bivirkningsgruppen
for odontologiske biomaterialer

RAPPORTERING AV UØNSKETE REAKSJONER/BIVIRKNINGER HOS PASIENTER I FORBINDELSE MED ODONTOLOGISKE MATERIALER

Bivirkningsskjemaet skal fylles ut av tannlege, tannpleier eller lege. Skjemaet dekker spekulert fra konkluderte reaksjoner til uspesifikk, subjektive reaksjoner som blir satt i forbindelse med tannmateriale. Selv om det er tvil om graden og arten av reaksjoner, er det likevel betydningstutt at skjemaet blir fylt ut og returnert. Det skal fylles ut ett skjema per pasient som har reaksjon(er). Data (inkludert rapportens navn) blir lagret i en database ved Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer/MORCE for statistiske analyser. Vi ønsker også å få rapport om evt. reaksjoner på materialer som tannhelsepersonell er utsatt for i yrkessammenheng (se yrkesreaksjoner neste side).

NB! Bivirkningsskjemaet alene gjelder ikke som en henvisning.

Rapportens navn og adresse:

Postnr.:

Poststed:

TEL:

E-post:

Utfyllingsdato:

Klinikktype:

☐ Tannlege, offentlig ☐ Tannlege, privat
Spesialist i:

☐ Tannpleier, offentlig ☐ Tannpleier, privat

☐ Lege, sykehus ☐ Lege, primær/privat
Spesialist i:

Pasientdata

Kjenn: ☐ Kvinne ☐ Mann

Alder: år

Generelle sykdommer/diagnoser:

Medikamentbruk:

Kjent overfølsomhetsallergi:

Var det pasienten som gjorde deg oppmerksom på reaksjon(e)n?

☐ Ja ☐ Nei

Reaksjonen opptrådte for første gang i hvilket år:

Hvor lang tid etter behandlingen opptrådte reaksjon(e)n?

Umiddelbart innen 24 timer innen 1 måned 1 år ukjent

Symptomer og funn

Pasientens symptomer
☐ Ingen

Intraoralt:

☐ Svie/brennende følelse
☐ Smerte/irritasjon
☐ Smakforstyrrelser
☐ Slurvnummen
☐ Tørrhet
☐ Øket spytt/slimmengde

Lepper/lansått/ljeve:

☐ Svie/brennende følelse
☐ Smerte/irritasjon
☐ Slurvnummen
☐ Hudreaksjoner
☐ Kjevelødsproblemer

Generelle reaksjoner knyttet til:

☐ Muskler/ledd
☐ Mage/tarm
☐ Hjertesirkulasjon
☐ Hud
☐ Øymer
☐ Øre/hansel, nese, hals

Øvrige symptomer:

☐ Tretthet
☐ Svimelighet
☐ Hodepine
☐ Hukommelsesforstyrrelser
☐ Konsentrasjonsforstyrrelser
☐ Angst
☐ Uro
☐ Depresjon

Annet:

Rapportens funn
☐ Ingen

Intraoralt:

☐ Hevelse/ødem
☐ Hvilte forandring
☐ Sår/blemer
☐ Rødt
☐ Årt
☐ Impresjoner i tungen/kinn
☐ Amalgamtaboveringer
☐ Linea alba

Annet:

Lepper/lansått/ljeve:

☐ Hevelse/ødem
☐ Sår/blemer
☐ Erytem/hud
☐ Utslettelse
☐ Palpable lymphknuter
☐ Kjevelødsfunksjon
☐ Nedsett sensibilitet

Annet:

Angi lokalisasjon:

Øvrige funn:

☐ Hevelse/ødem
☐ Urtikaria
☐ Sår/blemer
☐ Eksent/ublett
☐ Erytem/hud

Annet:

I forbindelse med hvilken type behandling opptrådte reaksjonen(e)? ☐ Fyllinger (direkte teknikk) ☐ Imlegg, basaler ☐ Faste protetiske endringer ☐ Avlagbare protetiske endringer ☐ Biologisk behandling ☐ Midlertidig behandling ☐ Rotbehandling (rotfylling) ☐ Tannlekebehandling ☐ Oral kirurgi ☐ Tannregulering ☐ Fontøyende behandling Annet: _____	Hvilke materialer mistenkes å være årsak til reaksjonen(e)? ☐ Anestesi ☐ Kompositt ☐ Kompositt ☐ Gassdonorer ☐ Kjemisk ☐ Lychevende ☐ Bindingsmaterialer (primarbinding) ☐ Isolerings-fugningsmaterialer ☐ Festsutningsmaterialer ☐ Beskyttende filmer (f.eks. vernmal, lerrase, fluoridek) ☐ Pulveriseringsmaterialer ☐ Endodontiske materialer ☐ Sementeringsmaterialer ☐ Værdsesett ☐ plantbasert ☐ Metall-keram (MK, PG) ☐ midlertidig keram ☐ Materialer for kronforberedning ☐ midlertidig keram ☐ Materialer for avtakbare proteser ☐ midlertidig keram ☐ Materialer for intraoral kvevningsprosedur ☐ midlertidig keram ☐ Materialer for elektronisk kommunikasjon ☐ midlertidig keram ☐ Materialer for biomedisinsk apparatur ☐ Materialer for implantater Anerkjennelse ☐ Hydroksid ☐ elastomer ☐ Midlertidige materialer – faste proteser ☐ Midlertidige materialer – avtakbare proteser ☐ Andre midlertidige materialer ☐ Fortrinnsmaterialer (f.eks. harnaker, luftfylld) ☐ Andre materialer	Produkt navn og produsent Er aktuelle materialer som mistenkes å være årsak til reaksjonen(e) Logg gjerne ved HADS-datablad.	Bivirkningsregisterets notat Mottatt: _____ Besvart: _____ Registrert: _____ Klassifisert: _____ Sigr: _____	☐ Ytterrelasjoner Reaksjon(e) gjelder tannhelsetjenesten i ytre sammenheng (altså er et forhold som skjer under arbeidstiden, men vi ønsker denne situasjonen fordi den kan ha relevans også for relasjoner hos pasienten).	☐ Ønsker flere skjema tilsendt Annot: Ansvarlig: Bivirkningsgruppen Arstadveien 19 5008 Bergen Telefon: 56 10 73 10 E-post: bivirkningsgruppe@norce.no www.bivirkningsgruppe.no Takk for rapporten. Vi mottar gjerne kommentarer.	NORCE Norwegian Research Centre AS www.norce.no
--	--	---	---	--	--	---

Sammen kan vi gjøre en

Mange opplever tannhelseproblemer som en bivirkning av kreftbehandling. Gjennom vårt samarbeid med Kreftforeningen bidrar vi til å spre informasjon, øke kunnskapen og sikre bedre forebygging og støtte til pasienter i en sårbar tid.

Colosseum
Tannlege

KREFTFORENINGEN

forskjell

Les mer om
samarbeidet

Stress i yrket bekymrer unge tannleger

Tannlegestudenter og unge tannleger blir urolige av stress og økende administrasjonsbyrde i yrket, viser en ny svensk undersøkelse om unge tannleger og studenter syn på fremtiden.

✍️ JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

Undersøkelsen, som er initiert av Sveriges Tandläkarförbund, er besvart av 540 personer, noe som vil si en svarprosent på 24. Opinionsinstituttet Novus anser dette som en god svarprosent.

På spørsmålet om hvorfor de nåværende tannlegene eller studentene valgte å utdanne seg til tannlege, svarer 64 prosent at de ønsker å jobbe med noe meningsfullt.

– Det er et antall som er tilfredsstillende og som er på nivå med andelen i tidligere undersøkelser, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund.

Når det gjelder veiledning etter endt utdanning og de første stegene som nyutdannet tannlege, oppgir 81 prosent at god veiledning på arbeidsplassen er viktigere enn både lønn og muligheten til å bo i en storby.

– Det er et tydelig signal om at mange synes det er krevende å komme ut i arbeidslivet. Her har arbeidsgiverne virkelig et ansvar for å ta vare på og bidra til at den nyutdannede tannlegen får god veiledning, mener Zlotnik.

Stress

Stress forekommer i mange helserelaterte yrker – også blant tannleger. Over 80 prosent av respondentene oppgir at stress og tidspress er den faktoren de bekymrer seg mest for i sitt kommende yrkesliv.

Undersøkelsen viser at det finnes ting ved yrket som må forbedres. – God veiledning for unge tannleger bør finne sted på enhver arbeidsplass i tannhelsetjenesten, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

– Den bekymringen kan også knyttes til behovet for god veiledning, som ikke bare handler om å håndtere de rent tekniske og kunnskapsmessige oppgavene, men også om å få støtte i hvordan man skal ta vare på pasientene i tannlegestolen. Dette kan man sjelden lese seg til – her er praktisk veiledning av stor betydning.

Når det gjelder veiledning ute på arbeidsplassen, finnes det ifølge Chaim Zlotnik rom for forbedringer.

– Det er ingen enkel sak, siden mange tannleger er fullt opptatt med egne oppgaver. Jeg tror vi må utvikle en modell for å kunne jobbe mer strukturert med veiledning av unge tannleger, og samtidig kvalitetssikre veiledningen, mener Chaim Zlotnik.

KI

Kunstig intelligens (KI) er et veldig aktuelt tema i mange bransjer. Som ved alle innovasjoner finnes det både entusiasme og skepsis til innføringen av KI i ulike prosesser. I undersøkelsen svarer syv av ti at KI vil være et selvsagt verktøy i tannhelsetjenesten innen 2070, men kun 16 prosent sier at de ønsker å være med på å påvirke og utvikle KI-verktøy som kan brukes innen tannhelse.

– Det er bekymringsfullt. Det er ikke slik at man må bidra til teknologisk utvikling, men dersom tannleger kan bidra til å utvikle for eksempel arbeidsbesparende administrative systemer, er det ønskelig. Jeg mener også at det er viktig at vi får et tannlegefaglig perspektiv og verner om den menneskelige dimensjonen i møtet med pasienten, også når KI tas i bruk.

Halvparten av de spurte svarer at de bekymrer seg for at det skal bli for mye administrativt arbeid i yrket.

– Det er ikke greit at vi tannleger skal kjenne på stress i forbindelse med administrativt arbeid. Journalføring bør sees på som en viktig og naturlig del av jobben, og tannlegen må ta med det administrative arbeidet i beregningen når prisen på arbeidet eller behandlingen fastsettes, avslutter Chaim Zlotnik.

Viktig

Karin Garming Legert, som har ansvar for grunnutdanningen ved Institutt for Odontologi ved Karolinska Institutet i Stockholm, forteller at spørreundersøkelser som denne om unge tannlegers prioriteringer, som regel tas med i planleggingen av fremtidig tannlegeutdanning.

– Vi legger stor vekt på å undersøke samfunnet rundt oss, og ikke minst synspunkter og oppfatninger hos både tannlegestudentene og deres fremtidige arbeidsgivere, når vi utformer utdanningsplaner.

At en overveldende andel av respondentene har valgt tannlegeutdanningen fordi de ønsker å jobbe med noe meningsfullt, tolkes som positivt av Karin Garming Legert.

– Det er gledelig at så mange studenter og unge tannleger ser stor verdi i å hjelpe mennesker og ikke bare tenker på høy lønn, mener Karin Garming Legert, ansvarlig for grunnutdanningen ved Institutt for Odontologi ved Karolinska Institutet. Foto: Gustav Gräll.

– Det er gledelig at mange verdsetter å kunne bidra til å hjelpe andre mennesker, og ikke bare tenker på høy lønn.

– Stress er en faktor som skaper uro og mistrivsel i mange yrkesgrupper. Kvinner rammes spesielt. Hvordan tar dere opp stress som tema i tannlegeutdanningen?

– Vi gjør mye for at studentene våre skal bli bedre rustet til å håndtere stress i løpet av utdanningen. I arbeidslivet kan mange tannleger havne i krevende stresssituasjoner, særlig på grunn av krav om høy inntjening for at praksisen skal gå rundt. Dette presset skaper mye stress, og økt administrasjonsbyrde gjør det ikke lettere. Det vet jeg av egen erfaring, ettersom jeg selv ofte må sitte på kveldstid med administrative oppgaver etter en hel arbeidsdag på klinikken. Den administrative byrden må reduseres, ellers risikerer vi at det blir stadig mindre tid til å jobbe med pasientene.

Forskjeller

Mange studenter og unge tannleger ser KI som et fremtidig selvsagt arbeidsverktøy, men interessen for å delta i den konkrete utviklingen av KI innen tannhelse er, ifølge undersøkelsen, lav.

– Kanskje skyldes det at KI fremdeles fremstår som for abstrakt for oss som utformer utdanningene. Men vi er interesserte, særlig i tilfeller hvor KI kan bli et praktisk og funksjonelt verktøy i ulike sammenhenger innen tannhelsetjenesten. KI er noe studentene våre gjerne bruker, forteller Karin Garming Legert.

– Til slutt: Hva er de mest markante forskjellene mellom dagens tannlegestudenter og tidligere generasjoner?

– Det er definitivt forskjeller. Mange av dagens studenter har problemer med å skrive for hånd og uttrykke seg skriftlig. Men de er til gjengjeld dyktige til å holde presentasjoner og har imponerende presentasjonsteknikk. Dagens student behersker andre ferdigheter enn gårsdagens.

I tillegg er de mer bevisste hvilke rettigheter de har, enn hvilke plikter som påligger dem, noe som av og til kan være utfordrende – og stille større, eller i det minste andre krav, til oss lærere, avslutter Karin Garming Legert.

Tidendes pris for beste kasuistikk

Tidende ønsker å motta gode kasuistikker til tidsskriftet. Vi har derfor opprettet en pris som vi tar sikte på å dele ut hvert annet år, og neste gang ved NTFs landsmøte i 2026.

Prisen på 30 000 kroner tildeles forfatteren(e) av den som vurderes som den beste av de publiserte kasuistikkene i løpet av to årgan-

ger av Tidende. Tidende ønsker med dette å oppmuntre til en type fagskriving som er etterspurt blant leserne og som bidrar til å opprettholde norsk fagspråk. Vi er ute etter pasienttilfeller som er sett og dokumentert i praksis og som beskriver kliniske situasjoner som bidrar til erfaringsgrunnlaget i tannhelsetjenesten. Vi er svært

interessert i flere bidrag fra den utøvende tannhelsetjenesten i tillegg til kasus fra spesialistutdanningene. Ved bedømmelsen blir det lagt særlig vekt på: Innholdets relevans for Tidendes lesere, disposisjon, fremstillingsform og lesbarhet, diskusjon av prognose og eventuelle alternative løsninger samt illustrasjoner.

Oppdatert teknologi til fordel for pasienten

Hos oss er teknologien en integrert del av selve pasientbehandlingen. Digital teknologi kan gjøre det mulig å oppdage tilstander tidligere, visualisere behandlingsforløpet bedre og dokumentere med høy kvalitet – alt med pasientens trygghet og komfort i fokus.

Gjennom digitale visualiseringer og simuleringer får pasienten innsikt i egen behandlingsplan, som gir økt forståelse, deltagelse og tillit.

Vi tror på teknologi som et redskap – ikke som et mål i seg selv. Når vi kombinerer den med høy

fagkompetanse, skaper vi pasientbehandling som er mer effektiv, presis, skånsom, og bedre tilpasset hver enkelt.

“Vår heldigitale arbeidsflyt sørger for en mer skånsom behandling.”

Shoresh Afnan
Spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

Trygg henviser

Teknologi

Omsorg

Faglig forankring

Av tannleger – med tannleger
– for pasienten

Sykler Norge på langs for en god sak

Nordkapp, onsdag 25. juni 2025 kl. 07.00: Ti menn setter seg på sykkelen og begynner å tråkke. Målet er å nå Lindesnes på under 100 timer, og med det sette ny verdensrekord. Formålet er samle inn så mye penger som mulig til Barnekreftforeningen.

 TONE ELISE ENG-GALÅEN
 CHRIS THOMAS JOHANSEN

– Det er et veldig hårete mål. Men hvem vet? Poenget er å skape engasjement rundt rittet og et veldig godt formål, sier tannlege Jon Olav Holmen.

Holmen er en av rytterne som til sammen utgjør Sykkelaksjonen 2025. Sykkelaksjonistene tok landeveien fatt for første gang i 2020, da fra Lindesnes til Nordkapp. De 2 500 kilometerne var unnagjort i løpet av 116 timer og 59 minutter. To ryttere fullførte. I 2023 ble ny rekord satt med

tiden 108 timer og 45 minutter. Da var utgangspunktet Nordkapp, slik det også blir i år. Fire ryttere fullførte.

– Jeg er førstereisgutt på denne distansen, men var med da Sykkelaksjonen syklet fra Oslo til Bergen i forbindelse med TV-aksjonen i fjor høst. Da ankom vi Grieghallen på direktesendt TV, og overrakte dronning Sonja de i underkant av 500 000 kronene vi hadde samlet inn til Barnekreftforeningen i løpet av turen. Det var stas, forteller Holmen.

Jon Olav Holmen sykler Norge på langs for første gang i år.

Sendes direkte på Facebook

Sykkelaksjonen har også begitt seg ut på en rundtur i Norge, da var målet å sykle innom alle landets fylker. Sykkelturen fra Nordkapp til Lindesnes i 2023 innbragte 1,8 millioner. Til sammen har Sykkelaksjonen samlet inn i overkant av fire millioner kroner til Barnekreftforeningen.

– En av syklistene som var med fra starten av, mistet datteren sin på grunn av kreftsykdom. Slik ble Barnekreftforeningen formålet vårt, sier Holmen.

Turen fra nord til sør på sykkelsetet sendes direkte på Facebook (lenke på sykkelaksjonen.no), og den som vil kan følge med gjennom postinger både på Instagram og TikTok. Rytterne er ikke alene i rekordforsøket, men får følge av et støtteapparat på rundt ti personer.

– Foruten kamerateamet, har vi et support-team som stiller med mat, og som hjelper oss hvis det oppstår noe underveis med rytter eller utstyr. Alle som er involvert i og

Dronning Sonja mottok i underkant av 500 000 kroner til Barnekreftforeningen høsten 2024.

rundt Sykkelaksjonen 2025 gjør det på dugnad, og uten noen form for økonomiske motiver, sier Holmen.

Får med kjendis

Sykkelaksjonen består av sørlendinger, Holmen som eneste tannlege. Alle er blitt kjent med hverandre gjennom sykkelmiljøet. De fleste er i 40-50-årene, men det kommer også til yngre krefter.

– I år har vi med oss en kjendis på 22 år, nemlig Styrk Eriksen. Han har vunnet Norges Tøffeste og var med i årets sesong av 71 grader Nord team. Han begynte å sykle først i fjor på terrengsykkel, og ble introdusert til landeveissykling først denne våren. Det blir spennende å følge med på hvordan han klarer seg, sier Holmen.

Selv har han syklet i mange år. Kun som mosjonist, men han legger likevel ned mellom 500 og 800 treningstimer i løpet av et år.

– Det blir nok litt ekstra hardkjør frem mot Sykkelaksjonen 2025, sier han, og oppfordrer folk til å følge med i sosiale medier.

– Det blir oppdateringer, spenning og konkurranser underveis. Generelt er folk fryktelig flinke til å gi, både store og små summer. Alt går uavkortet til Barnekreftforeningen, avslutter Holmen.

Sykkelaksjonen 2023 heies i mål mot slutten.

Vannliljer. Foto: Niklas Angelus.

Ett hvitere smil kan gjøre livet ditt lysere

Opalescence bleking er ute på et oppdrag for å gi pasientene dine lysere, hvitere smil slik at de kan vise seg fra sin beste side og få en god følelse, og gjøre gode dager enda bedre.

Opalescence™
tooth whitening systems

Lær mere om våre blekeløsninger på ultradent.eu/brighterworld, og gi pasientene dine flere gode grunner til å smile.

ULTRADENT.EU

© 2025 Ultradent Products, Inc. Alle rettigheter forbeholdt.

Kaster nytt lys over gamle negativer

Fotografen Marie Gullord (1868-1952) etterlot seg 12 000 umerkede negativer av personer hun hadde portrettert. Tannlege og lokalhistoriker Trond Bækkevold er på sporet av hvem de var.

 TONE ELISE ENG-GALÅEN

Tannlege og lokalhistoriker Trond Bækkevold har tatt for seg negativene etter fotografen Marie Gullord og drevet detektivvirksomhet. Foto: privat.

Den omfattende samlingen av negativer befinner seg på Glomdalsmuseet i Elverum. Bildene er tatt mellom 1899 og 1945, de aller fleste mellom 1905 og 1925. Kun et lite fåtall var merket med navn. Glomdalsmuseet har satt i gang arbeidet med å skanne negativene etter Gullord. Så langt er rundt 3 000 av bildene gjort tilgjengelige på digitaltmuseum.no.

– Jeg vil anslå at det i gjennomsnitt er to personer per bilde, så vi snakker rundt 24 000 individer til sammen. Av de 3 000 bildene som nå ligger ute, har jeg klart å identifisere 160 personer fra hundre bilder. I tillegg kommer de som allerede er identifisert fra fotografen, men som må knyttes til personer som har eksistert. Til slutt kommer de vi ikke har identifisert, men som vi ser forekommer på mer enn ett bilde, sier Bækkevold.

Som å legge et puslespill

Han har gjennom mange år vært over gjennomsnittet interessert i historie.

– For meg var det slektsforskning som var inngangsporten. Jeg er aktiv i Sør-Østerdal Slektshistorielag, har veteranbil, og synes generelt at alt som er gammelt er spennende. Særlig lar jeg meg trigge av mysterier som må løses, sier han.

Negativsamlingen etter Marie Gullord er som skapt for detektivvirksomhet. For å identifisere personene som

Familien Laurits og Helene Hovind med barna Laura, Einar, Hans, Signe og Lovise. Typisk oppsett med kulisser og rekvisitter. Foto: Anno Museum.

Gullord har fotografert, har Bækkevold utviklet sin egen metode. Som referansebase bruker han bilder fra den aktuelle perioden, samlet og skannet inn av Søre Osen Historielag og Sør-Østerdal Slektshistorielag. Bækkevold har i tillegg fotografert alle sidene med bilder fra Elverum bygdebok i sju bind. Også disse bildene har han lagt inn på PCen som referansebase.

– Når nye bilder fra Gullord-samlingen ligger klare på digitaltmuseum.no, laster jeg ned bildefilene og lar ansiktsgjenkjenningsprogrammet PICASA, utviklet av Google, sammenligne dem med innholdet i bildebaserne jeg har fra før, forteller Bækkevold.

«Svenskflikkan»

PICASA sorterer folk som ligner på hverandre i grupper. Jo flere ulike bilder som finnes av en person, desto flinkere blir programmet til å kjenne igjen vedkommende.

Marie Gullord år 1898.
Foto: Anno Museum.

– Hvis vi får match på en person som er oppstilt sammen med flere andre, er sjansen stor for også å komme på sporet av familiemedlemmer. Vi leter i folketellinger, fødsels- og dødsregistre, bygdebøker og historiske dokumenter. For å finne ut hvem disse menneskene er, må vi pusle sammen mange små brikker, sier Bækkevold.

Marie Gullord identifiserte enkelte personer ved å skrive navnet på negativet. Men utydelig håndskrift, skrivefeil, navnelikhet og generell nedbryting av negativet gjennom

Negativsamlingen etter Marie Gullord befinner seg på Glomdalsmuseet i Elverum.

årenes løp, kan likevel gjøre identifiseringen vanskelig. I tillegg kan navneopplysningene være mangelfulle.

– Hun kunne merke med «Frøken Olsen» eller «Fra Lysværket». Min personlige favoritt så langt er «Svenskflikkan», humrer Bækkevold.

Sør-Østerdal Slekthshistorielag har også kartlagt og systematisert alle fotografene som var aktive i Elverum før 1920. Når et bilde er signert av en bestemt fotograf, kan

slektsforskere og andre være nokså sikre på innenfor hvilket tidsrom bildet er tatt.

Forut for sin tid

Marie Gullord kom opprinnelig fra Gjøvik, men flyttet til Elverum rundt 1899. Her startet hun sitt eget fotofirma som hun drev til rundt 1950. Sent på året 1900, giftet hun seg.

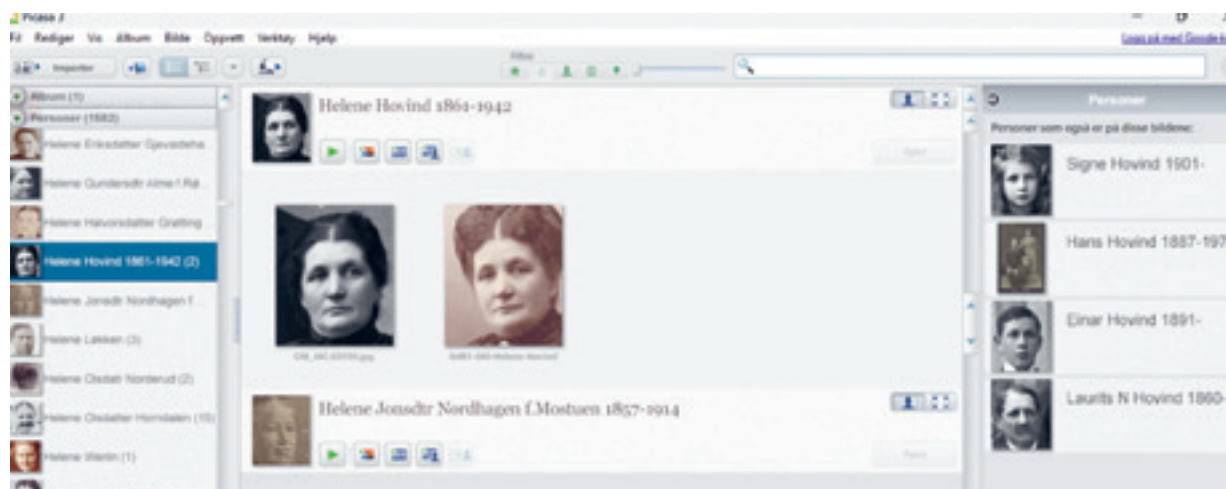
– På den tiden var det vanlig at gifte kvinner tok seg av hus og hjem. Men ikke Marie. Hun var riktignok mindre aktiv rundt tiden da hun fikk barn, men fortsatte sin fotografkarriere. Allerede i 1904 kjøpte hun seg inn i et nytt atelier, forteller Bækkevold.

Når det gjelder merking av negativer, er det et skarpt skille mellom tiden på Gjøvik og tiden i Elverum. Så å si alle bildene hun tok på Gjøvik er navnet, mens det etter 1899 er mindre enn fem prosent av personene som er identifisert. Negativene er heller ikke nummererte.

– Vi vet ikke hvorfor det er slik, og vi vet heller ikke hvordan hun selv klarte å holde orden på dem, for eksempel ved etterbestillinger. Rekvisittene vi ser på bildene fulgte henne gjennom hele karrieren. Men kulissene forandrer seg fra Gjøvik til Elverum, og gjør det enklere å tidfeste bildene, sier Bækkevold.

Marie fra Kopperud gård

Da slekthshistorielaget begynte på Gullord-prosjektet, visste de heller ikke hvordan fotografen selv så ut.

Skjermdump av typisk oppslag i Picasa, eksempel Helene Hovind.

Hildur Amalie Berg (1909-1978), 10 år gammel. Bestemoren til Trond Bækkevold, og et ansikt han umiddelbart gjenkjente blant negativene til Gullord. Foto: Anno Museum.

Adolf R. Negaard (1897-1976) og kameraten Reidar K. Bjerke (1890-1983). Foto: Anno Museum.

– Det fantes ikke noe offisielt bilde av henne. Så kom vi over en bildemontasje av en familie fra en gård som heter Kopperud. Vi visste at hun var fra Kopperud gård, og et av barna på bildet er navngitt som Marie. Da vi kjørte bildet gjennom basen, dukket det opp flere bilder av henne, både som ung og eldre kvinne. Vi har også funnet en rekke bilder av datteren hennes i forskjellige livsfaser, forteller Bækkevold.

Datteren til Marie, Marit Dale, levde til 1975. Da hun døde kom samlingen av negativer i Glomdalsmuseets eie, der den altså har ligget nokså urørt inntil nylig.

Bækkevold har etter hvert selv utviklet et godt øye for ansiktsgjenkjenning. En dag ser han et ungdomsbilde i bildebasen av en mann han synes ligner veldig på husverten familien hans hadde da han var barn.

– Dette må være Adolf, tenker jeg, og tar bildet med til min mor. Hun bekrefter at det stemmer. Et par dager etterpå, treffer jeg det som jeg vet er barnebarnet til Adolf. Da jeg viser henne bildet, utbryter hun: Men det er jo bestefar, forteller Bækkevold.

Gleder seg til fortsettelsen

På bildet er Adolf avbildet sammen med en kamerat, heller ikke han er navngitt. Men barnebarnet drar hjem og kikker i albumet etter Adolf. Der finner hun det samme bildet – og navnet på kameraten.

– Dette er et godt eksempel på hvordan man kommer frem til svaret når man driver slektsforskning eller identifiseringsarbeid, nemlig ved å nøste i flere tråder samtidig, sier Bækkevold.

Han ser frem til å fortsette arbeidet med å sette riktig navn på menneskene, som for mer enn hundre år siden gikk til fotograf Gullord for å la seg forevige for ettertiden.

– Jeg står på skuldrene til alle dem som i en årrekke har samlet inn materiale for Sør-Østerdal Slektshistorielag og Søre Osen Historielag. Ikke minst skylder vi en stor takk til dem som har dokumentert historien i ulike bygdebøker, og til Glomdalsmuseet som nå har tatt fatt på den store jobben med å skanne negativene etter Gullord og gjøre dem om til søkbare bildefiler, sier Bækkevold.

Kristin Juliussen har utgitt sin første roman, et rettsdrama med en tannlege som hovedkarakter. Foto: Kristin Aksnes.

Tannlege tiltalt

Dette marerittet er oppdiktet, av Kristin Juliussen, som kommer med sin første roman nå i sommer. Det er et rettsdrama, der den tiltalte kvinnen, Birgit (61), har levd stille, rolig og uten store konflikter, som tannlege. Så raser alt.

ELLEN BEATE DYVI

Vi snakker om en alvorlig drapssak, der offeret er tiltaltes sønn – en profilert eiendomsmegler. Saken har vakt stor interesse, også medienes, og det er relativt folksomt på tilhørerplass i rettsalen de fem dagene saken pågår. Hvordan er det å være midt i det, når en sak får så mye oppmerksomhet?

Tannlegen, den ordentlige Birgit, som aldri har vært i nærheten av en lignende situasjon, og som trives lengst mulig unna rampelyset, opplever sitt livs drama. Aktor er en som sjelden eller aldri taper en sak, mens forsvareren, som riktignok har vært i retten med en del saker, aldri har hatt en drapssak tidligere. Birgit følger med, observerer og tolker, frykter og håper – og er langt på vei prisgitt en slugger av en aktor, dommer og meddommere og ikke minst sin egen forsvarer.

– Hvordan fant du på at det var denne romanen og denne fortellingen du skulle skrive?

– Det er en historie jeg har hatt lyst til å skrive lenge. Jeg har lenge hatt interesse for det som skjer i en rettsal, prosessen, det mellommenneskelige, og hvordan det er å være i rollen som tiltalt, med alt som står på spill. Birgit er livredd for å bli dømt og tape alt, og som tiltalt opplever hun allerede at mye er tapt.

Systemet blir ikke bedre enn personene som innehar de ulike rollene. Og dette er tema i romanen. Er de involverte gode nok? Er dette sånn det skal være? Blir tiltalte ivaretatt?

Det går ikke alltid bra. Justismord forekommer, også her i landet.

Både filmer, serier og bøker om rettssaker interesserer meg og har gjort det lenge. Jeg har blant annet lest bøkene til Bjørn Olav Jahr, om Viggo Kristiansen og Birgitte Tengs-saken i forbindelse med dette romanprosjektet. (Jahr arbeider nå med en bok om Torgersen-saken, der tannbittbeviset sto sentralt ved domfellelsen i 1958, red.anm.)

Interessen for rettssystemet og rettsalen oppsto tidlig hos meg, og er antagelig bakgrunnen for yrkesvalget mitt. Jeg er utdannet jurist, og jeg er også advokat. Jeg jobber riktignok ikke med strafferett, men med arbeidsrett. Å skrive fiksjon er noe jeg driver med ved siden av – og det er ikke noe jeg har snakket om på jobben, og bare til noen ganske få, før nå. Tannlegen min vet det ikke, for eksempel.

Hvorfor tannlege?

Vi vet ikke hvordan det går i denne saken. Kristin Juliussen røper heldigvis ingenting om hvordan det ender. Vi venter på boken, som er rett rundt hjørnet når vi snakker med henne.

Det vi forstår er at tiltalte får noen vanskelige dager i retten, og at hendelsesforløpet rundt dødsfallet til tiltaltes sønn, den kjente eiendomsmegleren, sakte avsløres. Hva skjedde egentlig da han døde?

Hvordan er Birgit havnet i denne situasjonen? Er hun skyldig etter tiltalen? Blir hun dømt?

Dramaet starter idet retten er satt, og historien utvikler seg ved hjelp av tilbakeblikk og beskrivelser av det som skjer i retten. Ikke minst får vi innsikt i alt som foregår av observasjoner og tilhørende tanker i tiltaltes hode i løpet av de fem dagene saken går for åpen rett.

– Kan du si noe om hvorfor du valgte at tiltalte skulle være tannlege?

– Ja. Jeg ville ha en person som er god til å observere og til å lese kroppsspråk og mimikk. Det tror jeg tannleger er. Jeg innbiller meg det, i hvert fall – og det er også naturlig. Hovedpersonen, Birgit, har valgt yrket bevisst. Hun vil gjerne omgås og ha med mennesker å gjøre, og gjerne komme tett på, men helst uten å måtte snakke noe særlig. Hun er ikke den som vil stå på en scene, eller lede møter og sånne ting. Hun er introvert. Hun tenker mye, og reflekterer over det hun ser og observerer. For henne er tannlegeyrket perfekt. Der kan hun gjemme seg, bak munnbindet, og samtidig komme i kontakt med mange mennesker og bare én av gangen. Hun slipper å snakke mye, og pasientene får heller ikke snakket mye. Dette passer vår hovedperson.

Ved å velge en tannlege som hovedperson har jeg funnet en kobling mellom min interesse for rettssystemet og en måte å utforske det på – gjennom hovedpersonen som utsettes for dette systemet og hennes mange observasjoner og tanker underveis.

Birgit liker ikke offentlighet. Hun liker det fokuserte arbeidet. Stille, alene med pasienten i behandlingsrommet. Som tannlege er hun vant til at det er hun som kan, og at pasienten er avhengig av at hun stiller riktig diagnose, og gjør en god jobb. Hun var stolt av å være den tannlegen hun var. Nå er hun sårbar og prøver desperat å få kontroll. I rettssalen sitter hun for det meste passiv, og observerer. Vi får høre hennes indre monolog. Hva skjer når en tidligere pasient kommer for å vitne? I en rettssak kan tidligere hendelser bli tatt ut av sammenheng, og brukes. Ting som er skjedd i livet får en ny funksjon og en betydning du aldri tidligere kunne tenke deg.

I denne situasjonen har Birgit valgt en forsvarer som hun kjenner fra før, nærmest en venninne, fra kantinen på arbeidsplassen, og med dette får de begge nye roller. Advokaten tar styringen. Birgit blir den som må spørre, og som får svar hun kanskje ikke kan godta. Det er avgjørende for Birgit at advokaten tror på henne, at hun vet at hun er en ryddig person, en nyttig samfunnsborger, med et ryddig liv. Kristin Juliussen røper at det er rom for konflikt, og et maktforhold, også mellom to parter som er på samme side i rettssaken.

Vi venter i spenning, på boken som kommer i bokhandelen før sommerferien.

Utdrag fra romanen:

Enhver rimelig tvil

Med tillatelse fra forlaget Gyldendal publiserer vi et utdrag fra romanen *Enhver rimelig tvil* av Kristin Juliussen.

1

Alt jeg vet om rettssaler, har jeg fra film og TV.

Jeg pleide å sluke advokatserier. Lenge var de rappkjef-tede advokatene i LA Law favorittene mine. Så kom Ally McBeal, og alt ble mer absurd, men jeg ble hektet på henne også.

Selv om jeg velvillig, ja nesten grådig, har oppsøkt dramaene på TV, har jeg alltid prøvd å unngå dem i mitt eget liv. Men denne gangen har dramaet oppsøkt meg.

Rettssalen jeg befinner meg i nå, er ikke som på film, med mørkt treverk og det amerikanske flagget. Denne har lyst treverk og gråmalte vegger, og med sin skandinaviske hverdagslighet utstråler den at det ikke er noe å grue seg for.

Men det er bare en illusjon, for ingen må innbille meg at det ikke er alvor. Selveste riksvåpenet med statsløven i rødt og gult henger på veggen bak den opphøyde benken der dommerne skal sitte, og aktor er på plass ved den ene sidebenken med den selvhøytidelige skikkelsen sin.

Den overvektige kroppen hans hviler på stødige føtter mens han snakker i mobilen. Ordene sniker seg ut gjennom munnviken som om det han sier, er hemmelig eller lurert. Innimellom bøyer han seg og noterer noe i en sort skrivebok.

Ifølge loven skal han være opptatt av å finne sannheten, men naturligvis er han her for å vinne. Han taper så sjelden at det snakkes om det hvis det skjer, slik som i slutten av februar da en såkalt narkobaron gikk fri. Ingen tror at han kommer til å tape denne gangen, bare et par måneder etter narkonederlaget.

Tvers over rommet for aktors benk står tiltalebenken. Forsvareren skal sitte øverst, nærmest dommerne. I dette tilfellet heter forsvareren Henriette Moen og er tjue år yngre enn meg. Hun har nettopp fylt førti og kan skryte av å ha tilbrakt mye tid i rettssaler, men når noen har spurt hvilken erfaring hun har med drapssaker, har hun måttet si det som det er, at dette er hennes første.

Ved siden av henne sitter den drapstiltalte, prøvekaninen hennes.

Altså jeg.

Forskjellen fra TV-seriene kunne ikke vært større. For uansett hvor mye jeg anstrenger meg, kan jeg ikke huske en rettsak der den tiltalte var en person som ligner meg. Kanskje ville en kvinnelig tannlege med slitne skuldre blitt dårlig TVunderholdning. Jeg vet ikke.

Jeg har levd et ryddig liv uten konflikter og har et sekstien år gammelt plettfritt rulleblad, uten å gjøre noe nummer av det. Likevel mener aktor at det er her jeg hører hjemme, på tiltalebenken, skyldig i å ha drept Kristian, min egen sønn.

2

Henriette Moen traff jeg for første gang i september for et og et halvt år siden, foran en dampende gryte i kantinen. Det må ha vært en onsdag, den faste suppedagen.

«Det står at det er gulrotsuppe», sa hun og snudde seg halvt mot meg. «Men hvorfor er den ikke mer oransje?»

Jeg sto og trippet bak henne i køen, klar til å betale for en ferdiglaget tunfisksalat og en skive grovbrød uten pålegg.

«Det skyldes fløten de alltid bruker her», sa jeg og kastet et sideblikk ut over kantinen for å se om det var et ledig bord. Jeg var sent ute, og kollegene mine hadde for lengst spist ferdig og gått tilbake til arbeidet.

Hun snudde seg og så ordentlig på meg. Øynene var lysegrå, omringet av øyevipper med mørk brun mascara. Leppene glinset lyst rosa i skinnet fra taklampen. Tok hun på seg lipgloss før hun spiste suppe?

«Fløte? Da burde jeg ikke ta den. Gikk opp en kilo i løpet av helgen og har ikke akkurat tid til å trene.»

Hun virket ikke som typen som pleide å trene selv om hun skulle hatt tid. For meg så hun heller ut som en livsnyter med dårlig samvittighet. Den lilla rysjeblusen hennes strammet over fyldige bryster og lubne overarmer, og hoftene hennes fylte ut den sorte buksen. Hun sukket og øste opp i suppetallerkenen før hun trakk fram bankkortet og betalte.

Da jeg selv hadde betalt, ble jeg stående rådvill med brettet på utkikk etter en ledig plass.

«Det er et bord der borte», hørte jeg noen si i øret mitt.

Det var henne. Hun sto fremdeles der som om hun ventet på meg, og jeg fulgte nølende etter henne.

Hun presenterte seg som Henriette Moen og fortalte at hun drev et lite advokatfirma som nylig hadde flyttet inn i bygget. Firmaet hennes holdt til i fjerde etasje, etasjen under tannklinikken.

Mens jeg spiste salat, lot jeg henne klage over gård-eieren som ikke ville gi henne plass til et fjernarkiv i kjelleren, over at det var for få heiser, og at den automatiske solavskjermingen ikke fungerte. Hun nevnte ikke systemet for kildesortering, så hun hadde til gode å oppdage at heller ikke det ville svare til forventningene. Det var så dårlig merket at folk stadig dumpet avfallet på feil sted.

«Da får jeg komme meg opp», sa jeg da salatbollen min var tom.

Hun stirret på meg.

«Allerede?»

Det summet i mobilen min, en tekstmelding fra Hilde i resepsjonen.

«Er det noe galt?» spurte Henriette.

«Pasienten min har visst fått influensa og kommer ikke til timen.»

Hun stanset skjeen som var vei mot munnen.

«Men da kan du jo ta en kaffe og sitte litt til? Du må fortelle om jobben din. Var det tannlege du sa du var?»

Vi ble sittende og prate nesten en halv time, og jeg fortalte om jobben min, at jeg hadde vært ved den samme klinikken i mange år og trivdes med å være tannlege, være til nytte selv om folk helst skulle sluppet å se meg.

Hun mente at jobbene våre hadde mye felles.

«Både du og jeg har kunder som gruer seg til å oppsøke oss. Det vi driver med, kan være smertefullt, men det blir bare verre hvis de lar være å komme.»

Jeg oppdaget til min forundring at jeg likte Henriette Moen. Etter det spiste vi ofte lunsj sammen. Jeg tror kollegene mine undret seg over at jeg hadde klart å bli kjent med noen fra en annen etasje i bygget, for jeg er ikke den sosiale typen. Men de sa ikke noe.

En gang da svigerdatteren min funderte over at jeg hadde valgt å bli tannlege, kom hun til at det var fordi jeg kunne gjemme meg bak munnbindet og slippe å snakke med folk. Jeg måtte innrømme at hun kanskje hadde rett. Jeg liker å jobbe med mennesker, bare jeg slipper samtaler.

Lunsjsamtalene med Henriette skyldtes en fascinasjon jeg ikke kunne sette ord på, men fra første stund skjønnte jeg at hun var alt det jeg ikke var. Henriette var opptatt av å leve mest mulig, noe som innebar at hun tok forunderlig lett på ting.

Hun var besatt av alt som var fransk. Foreldrene hennes var pensjonerte lærere som likte å reise, særlig til et hus utenfor Nice som de leide flere måneder om gangen i vinterhalvåret. Henriette besøkte dem der så ofte hun hadde tid, og i likhet med dem snakket hun fransk flytende.

For meg var Henriette fransk av natur, både i mimikk og fingerspråk og skuldertreknninger. Hun elsket det hun kalte klassiske nytelser som croissanter, stinkende oster og vin til så mange måltider som mulig. Kontrasten til min egen moderate livsstil var så påtakelig at jeg begynte å lure på om jeg ikke hadde forstått meningen med livet. Det var en ubehagelig tanke, men jeg fortsatte å tilbringe tid med Henriette likevel. Vi snakket mye om jobben hennes, som

virket fremmed og skremmende og helt uten mulighet til å gjemme seg bak et munnbind.

En fredag i adventstiden, da vi hadde forsynt oss med hver vår vaffel, betrodde hun meg at hun drømte om å bli advokat allerede da hun var barn.

Det var tidlig, tenkte jeg.

«Jeg var enebarn», sa hun og la vaffelen til rette midt på tallerken. «Dermed hadde foreldrene mine bare meg å satse på. Helt fra jeg var liten, sa de at jeg måtte få meg utdanning, studere noe viktig og smart. Det var moren min som kom på det med jussen. Og pappa sa seg enig, for det var mamma som bestemte.»

Jeg tenkte på mine egne foreldre som aldri ville kommet på å legge den slags planer for meg. De var mest opptatt av at jeg ikke havnet i problemer, enda jeg aldri pleide å gjøre det. Ikke før jeg var tjuetre og ble gravid ved et uhell. «Vi ventet bare på det», sa moren min og var tilfreds over endelig å ha fått rett.

«Juss hørtet kjedelig ut for meg den gangen», sa Henriette. «Men så nevnte mamma at jeg jo kunne bli advokat, og da begynte jeg å fantasere om meg selv med sort

kappe i rettssalen.» Like etter videregående ble Henriette jusstudent ved universitetet. Jeg kunne se henne for meg, det pliktoppfyllende enebarnet som lot foreldrenes ønske skje fyllest, som leste til eksamener og brukte markeringspenn i lærebøkene og la inn klistrelapper i lovsamlingen.

Henriettes klienter var småkriminelle. Hun brukte dagene sine på å holde dem lengst mulig i frihet, helst ved å la dem få slippe fengselsstraff, og hvis det ikke gikk, krympe straffen ved å snakke pent om dem til dommerne.

Jeg spurte henne om de var skyldige eller ikke.

«Helt ærlig? Jeg spør dem aldri, men de må fortelle meg hva de har tenkt å si til politiet. Så tar vi det derfra.»

Hun sa det helt naturlig, som om det var greit å se gjennom fingrene med både det ene og det andre.

«Men er ikke det det samme som å hjelpe dem å lyve?»

Hun så på meg mens hun tygget på vaffelen hun hadde brettet dobbelt med rømme og et solid lag jordbærsyltetøy mellom.

«Sannhet og løgn er mer komplisert enn man tror», sa hun da hun hadde svelget. «Ingenting er sort hvitt.»

Jeg lo inni meg ettersom det hun sa, var bare tull.

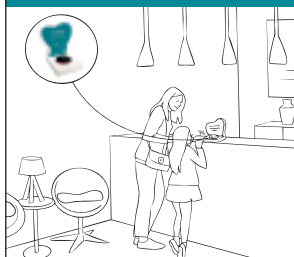
Enkel tilkalling på klinikken

DentalCall
Improving efficiency

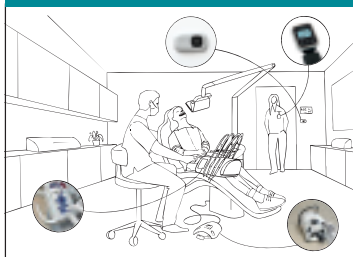
300+
klinikker
benytter
DentalCall

Passer alle klinikker – uansett størrelse

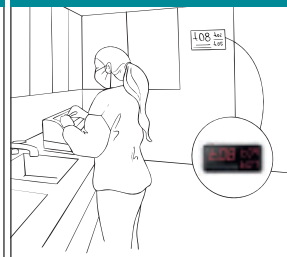
RESEPSJON

BEHANDLINGSROM

STERIL

TEST DentalCall – uten kjøpsforpliktelser

Bli kjent med systemet før beslutning om kjøp

- 1 Fyll inn skjemaet på dentalcall.no/test eller send e-post til test@dentalcall.no
- 2 Dere får forslag til system og tilbud
- 3 Test systemet i 3 uker

Bytt ut melodispillende ringeklokker og roping!

Som kanskje ikke høres og forstyrrer alle på klinikken

Call Systems Norge AS
Gauterødveien 6b, 3154 Tolvsrød
Telefon: 90 04 60 40
E-post: hei@callsystems.no

a concept by
CSN

Slik tenkte jeg, for på det tidspunktet trodde jeg fremdeles at sannhet og løgn var gjensidig utelukkende, at det ikke fantes noen overlapp.

«Men er det noe jeg virkelig trenger snart, så er det en drapssak. Det ville gitt karrieren min et skikkelig løft», sa hun.

Også dette sa hun like hverdagslig som om hun skulle fortalt at hun trengte et nytt skjørt.

Vi ble sittende i taushet mens hun i dyp konsentrasjon brukte det siste vaffelhjertet til å rense tallerkenen for syltetøy og rømme.

«Kunne du virkelig forsvart et drap?» spurte jeg.

Jeg sa ikke det jeg egentlig tenkte, at jeg selv aldri kunne forsvart en drapsperson. I mine øyne ville jeg da blitt medskyldig, men slikt spilte tydeligvis ingen rolle for Henriette i og med at jobben hennes gikk ut på å kjempe for de kriminelle.

Hun lo og sa det var feil spørsmål:

«En forsvarer skal bare angripe svakheter i etterforskningen og den jussen aktor bruker. Det er ikke det samme som å forsvare et drap. Det handler om rettssikkerhet, Birgit.» Jeg prøvde å få orden på logikken hennes.

«Så rettssikkerhet kan innebære at en skyldig får gå fri?» Hun sukket som om jeg var en idiot.

«Det er faktisk bedre at ti skyldige går fri enn at én uskyldig blir dømt. Alternativet er justismord, og det vil vi i hvert fall ikke ha.»

Det var en diskusjon det ikke var mulig å komme noen vei med.

«Du må si ifra når du får en drapssak, da», sa jeg.

Hun slo oppgitt ut med armene på den franske måten sin.

«Det kan dessverre bli lenge til, men du skal i så fall bli den første som får vite det.»

Det varte ikke lenge før det skjedde.

Og jeg var den første til å få vite det.

3

Aktor klemmer mobilen mot det rødmussede kinnet og kikker i min retning mens han nikker til det som blir sagt i den andre enden. De snakker om meg. Hvem skulle de ellers snakke om?

Han har hvit skjorte ettersom det er en høytidsdag for ham. Jeg kan se ham for meg ved speilet hjemme før han kom hit.

Han gliste til seg selv mens han gredde håret som han sikkert fikk klippet i går.

Kanskje testet han argumentene sine på frisøren, og mens han betalte for klippen, lovet han både frisøren og de andre kundene at jeg skulle få som fortjent.

Han kaster et nytt blikk mot meg, og jeg ser raskt bort enda jeg ikke ønsker å virke svak. Denne saken har gjort meg til noe jeg aldri har vært.

Jeg ser meg selv med de andres blikk, og da klarer jeg ikke å se uskyldig ut. For de tenker slik jeg ville gjort i deres sted: at ingen havner her uten grunn.

Tilhørerbenken bakerst i salen er fylt opp. Folk dulter borti hverandre når de vrenger av seg jakkene og plasserer veskene på gulvet mellom føttene. På fremste rad sitter det flere journalister. De bretter opp laptopene og prater med hverandre som om de er gamle kjente.

Henriette sier det er en fordel at de er her, for de kan gi folk et mer nyansert bilde av saken min. Jeg skjønner ikke hva hun mener, for det er jo nettopp journalistene som har gitt folk et skjevt bilde av meg. De har vært forsiktige med å beskyldte meg direkte, antakelig på grunn av vær-varsom-plakaten, men de har minnet leserne på at skinnet kan bedra. Som eksempel trakk de fram en lege som tok livet av pasientene sine, og ved siden av legen plasserte de et bilde av meg.

Det var det bildet som ble brukt på klinikkens nettside, og som jeg alltid har vært så fornøyd med. Der var jeg en dyktig yrkesutøver i uniform, en som hadde utdanning og erfaring med å passe på andres tenner. Klinikken gikk god for meg. Tannlegehøgskolen og Helsedirektoratet gikk god for meg.

Bildet ble fjernet fra nettsiden kort tid etter at jeg ble satt i varetekt, og det kan aldri brukes igjen uansett hvordan denne rettssaken ender. For personen på det bildet har avisene allerede felt en dom over, den dommen som det er meningen at rettssystemet skal ta seg av.

Praten stilner, og alle vender seg mot den halvåpne døren mot korridoren.

Svigerdatteren min kommer inn med nølende skritt. Hun er blitt enda tynnere siden sist, og nå er det som om den lyse panneluggen er for bred for ansiktet. Kinnbeina er blitt så skarpe at ansiktet kunne tilhørt en annen.

Det er henne journalistene har ventet på, for Maria har nektet å snakke med dem enda de har lokket og bedt i mange måneder. Maria er her som vitne, forklarte Henriette meg da vi gikk gjennom opplegget for rettssaken. Og ettersom hun er enken til den avdøde, kan hun være til stede også før hun selv skal i vitneboksen, noe som visstnok er et unntak fra de strenge vitnereglene. Hun har fått en egen plass fremst på tilhørerbenken.

Hun er kledd i den eneste sorte kjolen hun har. Så lenge jeg har kjent henne, har hun vært besatt av farger. Da hun og Kristian hadde flyttet inn i villaen, viste hun meg klesskapet sitt. Jeg pekte på en bringebærrød buksedress og spurte om den var ny. Hun fortalte at hun hadde spesialbestilt den fra en skredder i London. «Sort og grått gjør meg kjempedeprimert. Jeg fatter ikke at folk orker.»

Når var det sist jeg så henne i den sorte kjolen? I begravelsen til sønnen min, selvsagt. Men før det? Jeg klarer ikke å samle tankene.

Kjolen henger enda løsere på kroppen hennes nå enn i begravelsen. Svigerdatteren min er i ferd med å bli et skjelett.

Jeg slutter å puste da jeg ser det sorte beltet som strammer inn kjolen i midjen. Hvorfor har hun ikke det grønne skinnbeltet som hun pleier å bruke til den kjolen? Det var den første gaven jeg kjøpte til henne.

4

Det var den første sommeren i forholdet mellom Maria og Kristian. De var i ferd med å planlegge ferien, en rundtur i California.

Maria oppmuntret også meg til å reise bort. «Hva med Lisboa, Birgit? Det er helt fantastisk der, håndmalte fliser på fasadene og masse god mat og vin.»

Jeg hadde ingen planer for den sommeren. Vanligvis leide jeg den hytta der Kristian og jeg tilbrakte somrene da han var barn. Den tilhørte en av lærerne på skolen hans, men han og familien brukte den bare ved påsketider. Leien for fire uker om sommeren var latterlig lav: tusen kroner.

Noen uker tidligere hadde læreren ringt meg og fortalt at hytta var solgt. «Beklager, Birgit, men den krevde så mye vedlikehold. Håper du finner et annet sted å tilbringe sommerferien

Jeg ble skuffet og tenkte at han gjerne kunne sagt ifra tidligere. På den annen side hadde han vært grei med oss i mange år, og det var kanskje på tide å finne på noe annet.

Da jeg spurte Maria om tips for hva jeg kunne gjøre i Lisboa, hadde hun et begeistret forslag. «Det digre utendørs loppemarkedet. Dit må du bare. Ser du dette silkeskerfet? Kjøpte det for én euro.»

Jeg dro til Lisboa, og sammen med en håndfull andre turister tok jeg en gammel trikk med treinteriør til høyden der loppemarkedet lå.

Det var større enn jeg hadde sett for meg, og besto av sikkert flere hundre telt og store parasoller der alt fra klær

og verktøy til nips og designmøbler var stilt ut for salg til enten uforståelig lave eller uforståelig høye priser.

Det var over tretti grader i skyggen, og jeg gikk rundt i t-skjorte og et bomullsskjørt og følte meg uendelig langt hjemmefra. Hunder lå med lukkede øyne midt mellom håndmalte fliser i stabler og keramikkvaser. Gamle kvinner satt på krakker med utfoldede vifter som de beveget dovent foran svette ansikter. Turistene prutet og tok bilder av det de hadde kjøpt: irrede messinggrammer, brukte uniformsjakker og gamle treskrin.

Jeg gikk formålsløst rundt. Jeg hadde ingenting jeg trengte å kjøpe, men så fikk jeg øye på et grønt belte som så ut som det var laget av slangeskinn. Spennen hadde ornamenter og var i messing. Det var langt fra min stil, men jeg kom til å tenke på Maria og klesskapet hennes. Jeg så for meg knaggrekken innenfor skapdøren der det hang belter i gullfarget skinn og ulike dyreprint.

Jeg spurte selgeren, en tykkfallen mann med struttende, grå bart og solbriller, om jeg kunne ta bilde av beltet. Han ristet på hodet og sa jeg måtte betale først, deretter ta bilde.

Da tok jeg fram mobilen og viste ham et bilde av Maria, forklarte at hun befant seg i Norge, og at det var hun som skulle ha beltet.

Han nølte før han ga seg og vinket meg lenger inn i teltet, der det var mindre trengsel. Med to fingre presset mot beltet sa han at det var ekte skinn fra en pytonslange, innfarget med et grønt pigment jeg ikke fikk med meg navnet på. Jeg visste ikke helt hva jeg skulle tro. Det kostet tjuefem euro.

Maria tok telefonen med det samme.

«Birgit?»

«Jeg fant loppemarkedet du snakket om, og jeg er her nå.»

Jeg strakte telefonen utenfor teltet og sveipet kameraet rundt så hun også skulle se den staselige kirken med kuppel som lå like ved.

Så la jeg beltet ned på bordet og siktet mobilkameraet mot det.

«Hva tror du, Maria? Du liker jo belter.» Et begeistret utrop fra Maria.

«Kjøp det, Birgit. Det blir helt perfekt. Akkurat det jeg trenger. Jeg betaler altså.»

«Du kan skjønne det er en gave.»

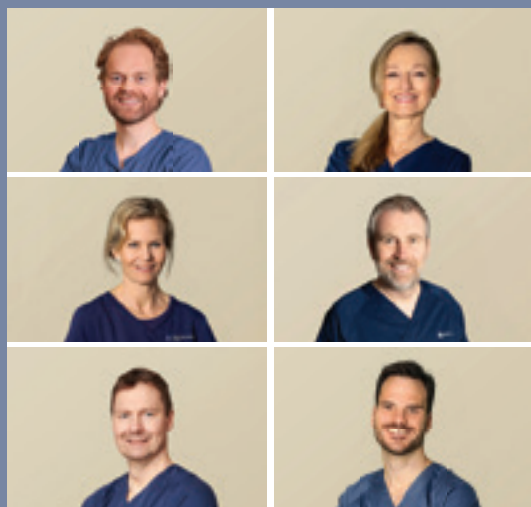
Mannen pakket det inn for meg og sa det var et kupp. På trikken tilbake til sentrum satt jeg bare og smilte.

Vinterkveld på Øra. Foto: Niklas Angelus.

Morgenstemning. Foto: Niklas Angelus.

Takk til alle som deltok på Oralkirurgisk vårmøte.
Velkommen tilbake neste år!

Trygghenvisning

Vi er her for å støtte deg i din kliniske hverdag, og hjelpe dine pasienter med det du ønsker bistand til innen oral kirurgi, oral medisin og implantatbehandling.

Har du spørsmål er det bare å ta kontakt!

Våre åpningstider i sommer:

Man-tor: 08.00 - 15.30

Fre: 08.00 - 15.00

Stengt uke 29 - 31

God sommer!

Hauk Øyri | Hanne Kleven Ingstad | Johanna Berstad
Jørn Aas | Erik Bie | Dag Petter Nilsen Tingvoll

Alt innen oral kirurgi,
oral medisin og implantatbehandling
Sørkedalsveien 10 A, 0369 Oslo
oralkirurgisk@orisdental.no | 23 19 61 90

ORIS DENTAL
ORALKIRURGISK KLINIKK

Hva skal du lese?

Og hva kan du tilby en som oppsøker stedet du bor eller kommer fra?

Les hva tillitsvalgte i Bergen Tannlegeforening foreslår å lese og lytte til i sommer – og hva de vil vise frem i sine hjemtrakter.

Vi har vært landet rundt flere ganger de siste årene, og fått tips fra sentrale tillitsvalgte i NTF.

I år har vi spurt styret i Bergen Tannlegeforening (BTF) om hva de vil anbefale Tidendes lesere å lese, eventuelt lytte til, og om de har noe de har lyst til å vise en turist som kommer til deres hjemsted.

Solveig Ystgaard, formann i BTF

Lesetips

Spesielt om sommeren er jeg glad i å lese bøker, men for min del blir det mindre av det nå som hendene er fulle med et skjønt lite barn. Så heldigvis, for min del, finnes det lydbøker. Jeg kan anbefale lydboken *Hjernesterk*. I tillegg til å være spennende lesing, gir den litt innsikt i hvordan hjernen oppfører seg for eksempel hos pasienten i tannlegestolen.

Selv i dagens komplekse samfunn er hjernen vår fortsatt den samme som den som så etter potensielle farer på savannen, da vi var urmennesker. Det dreier seg om den del av hjernen som kalles amygdala, og som ser potensielle katastrofer rundt hvert gatehjørne, eller i vårt tilfelle hos tannlegen, og som også kan feiltolke situasjoner. Samtidig er det amygdala som gjør at vi skjønner at vi må unngå farer.

De som ikke har så mye av amygdala, har lettere for å utsette seg for unødvendig fare, slik som å leke med slanger uten å ha noen form for frykt. Dermed har de større sjanse for å dø. Så det å bli litt redd og tolke potensielle farer, er viktig for overlevelse. På den annen side trigges i dagens sammenheng stressresponsen unødige, og kanskje i for lang tid.

Det er essensielt å skille mellom angst og stress. Angst er en uro som kan kobles til noe som har skjedd, eller kan

Foto: privat

komme til å skje. Stress er forbigående. Angst betegner alt fra lett ubehag til fullstendig panikk. Angst kan vekkes av engstelige minner. Det er like mange varianter av angst som det er mennesker. Noen frykter at de kan dø av angst, eller tror de er alene om å rammes. Men angst er ikke farlig eller bare noe som rammer noen. Hjertet kommer ikke til å stoppe. Minner koblet til redsel, overstyrer i stor grad andre minner. Dermed er det vanskeligere å overstyre disse.

Hovedessensen i boken er at regelmessig trening styrker mekanismer som gjør at vi håndterer stress bedre. Det å gå tur regelmessig, hjelper. Ved å trene kan man bli vant til pulsstigning samt å koble det til noe positivt, i stedet for å feiltolke den. All form for mosjon hjelper på å

Foto: privat

håndtere både stress og angst. Selv det å gå en times tur en gang i uken. Men intervalltrening er det beste, da får man opp pulsen. Dette kan også hjelpe hjernecellers evne til å kommunisere med hverandre og konvertering fra kort- til langtidsminne, siden stress forringer disse prosessene.

Så kom deg ut på tur eller ta en intervalløkt i dag!

Turtips

En litt bortgjemt tur her i Bergensområdet som jeg vil anbefale, er en tur ut mot havet på Sotra, i Øygarden. Belønningen ved å gå fra Telavåg og utover, først i skog og så i åpent, røft landskap mellom svabergene, er å komme frem til et flott kunstverk av Beate Einen som heter «Livets portal», et kunstverk som forandrer seg i takt med sesongene og tiden på døgnet du er der.

Du finner turen ved å parkere på skolen i Telavåg, Turen er merket med røde merkepinner gjennom skogen på

Foto: privat

oppbygde stier til en stor gresslette. Man går forbi klatreområdet «Fiskesleppet». Følg så skilting til Granane. Ytterst mot havgapet står denne skulpturen med en søyle i stål med glass i forskjellige farger. Skulpturen har tretten glasspaneler i farget glass, hvor fargene er hentet fra naturen.

Sivakami Rethnam Haug, styremedlem i BTF

Lesetips

Hver mai henter jeg frem *The Northern Playground* av William Cecil Slingsby for å finne inspirasjon og begynne å legge planer for sommerens fjellture. Boken ble først utgitt i 1904, og den norske oversettelsen, *Til fjells i Norge*, finnes på biblioteket. Denne boken tar deg med på et eventyr tilbake til en svunnen tid. Selv om det i dag kan være vanskelig å få tak i den originale engelske utgaven, er den heldigvis tilgjengelig gratis på nettet via archive.org. Boken er velformulert, sjarmerende og inspirerende – en varm hyllest til fjellene, skrevet med ekte kjærlighet og begeistring. Det beste av alt er at landskapene Slingsby beskriver – ville, urørte og storslåtte – fortsatt er der og venter på å bli utfor-

Foto: privat

sket. Dette er en bok alle som ønsker en dypere forståelse av Norges natur, historie, kultur og Jotunheimen bør lese.

For det meste leser jeg krimbøker. Den siste jeg leste var *Platform Seven* av Louise Doughty, og det var en bok jeg rett og slett ikke klarte å legge fra meg. Den er spennende, fengslende og byr på en annerledes vri på de tradisjonelle krimhistoriene. En flott anbefaling fra en kollega var Yngre av Hanne S. Finstad. Hvis du noen gang har lurt på «*Er det mulig å snu aldringsprosessen?*», er dette boken for deg. Det var en forskningsbasert, fantastisk og tankevekkende leseopplevelse for alle aldre.

Turtips

Klatrer du opp *Sherpatrappene* kjent som *Oppstemten*, vil du snart stå på toppen av Bergens høyeste byfjell – *Ulriken*, 643 meter over havet. Her går folk opp og ned året rundt, i all slags vær, og på toppen finner du til og med en restaurant og kafé hvor du kan nyte utsikten. For dem som ønsker et lengre eventyr, fortsetter stien over *Vidden* – en vakker høyfjellstur som tar deg fra Ulriken til Fløyen. Turen tar fem-seks timer, så sett av god tid og forbered deg godt.

Foto: privat

Selv om Vidden regnes som forholdsvis flat etter bergenske standarder, byr den på ekte fjellfølelse, så kle deg godt og vær klar for skiftende vær. Du kan ta *Ulriksbanen* opp og avslutte med *Fløibanen* ned – eller omvendt.

En skjult perle på Vestlandet er *Bergsdalen* – et fredelig og naturskjønt område. Her finner du flere DNT-hytter i

Foto: privat

spektakulære omgivelser, og en av mine favoritter er *Kiellandbu* – en liten hytte med en utsikt som er så vakker at den rett og slett må oppleves, perfekt for både minner og Instagram.

Beate Vik Kleivdal, kurskontakt i BTF

Takk for utfordringen fra Tidende!

Jeg elsker tur og jeg elsker å tøye og bøye hjernen gjennom podkaster og bøker. Det nye ordet «neurobics» (aerobics for neuronene, hjernecellene) appellerer til meg. Jeg vil helst sitte igjen med noe når jeg først dykker ned i ordenes verden. Bøkene må gi meg en opplevelse, sette følelsene i sving, eller lære meg noe! Gjerne imponere, inspirere og suge meg fast sånn at jeg kjenner på sorg når siste side nærmer seg.

Lese- og lyttetips

Jeg har egentlig altfor mange bøker på anbefalingshjertet nå, men den siste jeg leste var det skikkelig bra driv i. Det var *Sharpe's Tiger* av Bernard Cornwell, og dette er første bok i den historiske dramaserien om Richard Sharpe. Jeg vil beskrive denne britiske soldaten som ganske røff, og samtidig jordnær. Han er egentlig en antihelt: Du vet, den tøffe, sta og litt småfrekke typen. Og jeg merket at jeg heiet på han. Handlingen er satt til India i 1799, midt under en brutal beleiring. Cornwell klarer å gjøre historien levende uten at det føles som en historietime. Du kjenner lukten av krutttrøyk, hører larmen fra slagmarken og jeg lover at du blir revet med. Hvis du liker action, store slag, og en god porsjon historisk drama, så tror jeg du vil digge denne. Det er en pageturner av en bok, virkelig. Neste bok i denne serien får utvilsomt bli med meg på årets sommerferie.

Jeg har også lyst til å slå et slag for ekstremt modige Erika Fatland fra hjemlige strøk, det vil si Ølen. Hun skriver med en sjelden blanding av varme, nysgjerrighet og refleksjon, og klarer å få fram det menneskelige i de mest utilgjengelige eller ukjente hjørnene av verden. På en elegant måte dypdykker hun ned i de ulike landenes ofte dramatiske historie og politiske situasjon. Erika møter mennesker med åpenhet og respekt, uansett hvor i verden hun befinner seg. Bøkene jeg har lest til nå: *Sovjetistan*, *Grensen* og *Høyter* ikke bare beskrivelser av steder, men av liv, skjebner og historier som ofte ikke blir hørt. Hun har et blikk for det poetiske i det hverdagslige og det gripende i det små. Hun har flere ganger vært gjest i Einar Tørnquist sin podkast «198 land», og den har jeg skikkelig sansen for.

Foto: privat

Jeg har de siste årene også hørt mye på artige og interessante podkaster fra vår hverdagsverden, nemlig munnhulen. Sjekk opp for eksempel *Protrusive Dental Podcast* av Jaz Gulati. Eller bruk søkeordet «dental» og du får opp et uendelig utvalg om du liker å følge med på fag og framskritt.

Nå som det nærmer seg ferie, synes jeg faktisk det kan være fint å stoppe opp litt og surre rundt i hjernens mer filosofiske hjørner. Hvis du er en som tar deg tid til å fundere litt over livet, lykken og det mellommenneskelige anbefaler jeg *Stoismen: Hva er et godt menneskeliv* av Egil A. Wyller. Dette er ikke en bok som roper høyt, men den hvisker kloke refleksjoner som jeg føler er like aktuelle nå som da antikkens tenkere Seneca, Epiktet og Marcus Aurelius gikk rundt under solen.

Jeg satt igjen med en stille ro etter å ha hørt gjennom denne lydboken på Storytel. Den var med meg på en lang flyreise, og i feriemoduset mitt fikk den meg til å kjenne

mer aktivt på hva vi egentlig kan kalle harmonisk livsflyt. I korte trekk hva som er verdt å bruke energi på, og hva du med god samvittighet kan gi slipp på.

Til slutt har jeg lyst til å nevne boken som er på nattbordet nå. Det er *Psykolog med sovepose* av Johanne S. Refseth. Denne ferske forfatteren med en stor følgerskare på Instagram har et flott, malerisk språk som inspirerer. Hun beskriver nærhet til naturen, den glødende energien hun henter der, og tar oss gjennom den frigjørende følelsen som ligger i å bryte grenser. For eksempel den litt fristende, men skremmende drømmen hun har om å sove alene ute for første gang. Hun har en lengsel etter å være i ett med «den livfulle stillheten i skogen, la tankene få puste og hjertet få plass». Boken setter aktivt lys på hvilken renselse og mental detox det gir å legge fra seg tiden hjemme og bare være. Skru sansene på og suge til seg storheten. «*Det er noe magisk med å våkne ute — som om verden starter på nytt, og du får være med fra første åndedrag*». «*Sånn virker fjellet på mange, det vekker naturen i oss, de dypfølte reaksjonene på livet vi har levd, som et ekko inni deg som kommer til overflaten*».

Jeg er ikke engang ferdig med boken, men Refseth har allerede inspirert meg til å ta steget med å sove alene ute i naturen. Og ja, selv sosiale meg ble frelst. Den letteste delen i dette er å finne magiske steder å henge opp en hengekøye i Bergens bratte, trekledde fjellsider.

Turtips

Da glir denne anbefalingen over til fine turområder i Bergen. Jeg vil nesten snu spørsmålet, hvor er det *ikke* fint? Bergen sine langt flere enn syv fjell har eventyrlige ruter hvor enn du snur deg. Og vi trenger ikke holde oss til Bergen! Med den nye tunnelen på E39 er det bare kvarteret ut til nabokommunen Bjørnafjorden, der jeg jobber annenhver dag. Fjellene på Os har alt en turtannlege kan ønske seg: Snirklete bratte stier mot majestetiske topper der du får utsikt som gir et hardangersk sus av fjord, fjell, og flotteste Folgefonna.

For byens gjester uten bil har Fløyfjellet faktisk mange skatter. Du får fin utsikt over byen allerede fra Skansen. Videre kan du trippe langs Fjellveien med hvilepuls eller gå videre oppover en av veiene mot den nyoppussede Fløyrestauranten. På klare dager er utsikten herfra eventyrlig vakker, ikke minst ved solnedgang over øyene i vest, eller på kveldstid når byen under deg bader i lys. På gråværsdager har Fløyen sin egen trolske og vestlandske

stemning. De grønnkledde fjellene med tåke på toppene gir et eget mystisk lys rundt geitene som beiter uberørt her hele sommeren.

Har du enda mer tid er det fint å gå den korte turen inn til Skomakerdiket og mate endene, kjøpe kanelboller og kakao i Skomakerstuen, eller finne stien derfra til det nye utsiktstårnet i retning sør. Der er det også genialt å henge opp en hengekøye! Kanskje ha noe digg med i sekken, koselig selskap og la natten bare si sakte innpå, mens dere ser byen glitre der nede i sin egen travelhet av biler og blinkende lys.

For deg som har lyst på villere eller mer skreddersydde tips kan du gjerne sende meg melding på instagramkontoen *beatekleivdal*. Jeg deler gladelig.

God sommer fra Bergen!

Louise Flatås Lie, sekretær i BTF

Lese-/lyttetips

Jeg har dessverre få lesetips å komme med, da jeg leser alt forlite bøker. Her går det mer i podkast. Noen favoritter er Hele historien og Lørdagsrådet fra NRK.

Foto: privat

Turtips

I Bergen gjør byfjellene at fjellturer er lett tilgjengelige i hverdagen. En favoritt er Oppstemten opp Ulriken, hvor det er laget sherpatrappene. Dette er virkelig en treningstur om man går med litt tempo, og når man kommer til toppen er det nydelig utsikt over byen vår.

Som vestlending er jeg veldig glad i turer i havgapet. Da jeg jobbet på Sotra, ble jeg av kollegaer vist en tur på Algrøyna i Øygarden. Her er det mye vind og bølger, noe omgivelsene også bærer preg av. Herlig kystlandskap!

Jeg drister meg også til å komme med tips noen timers kjøretur fra Bergen. En av de fineste stedene jeg har vært er på kajakkpadling i Nærøyfjorden. Dette anbefales på det sterkeste, fantastisk utsikt med både krystallklar fjord og flotte fjell. Ikke langt unna kan man gå topptur til Bakkano-si, fra Jordalen. Dette er en litt lengre dagstur. Litt knotete er det å finne veien når man er kommet opp i terrenget, men et tips er at dersom man er usikker på om man har kommet til toppen så har man ikke det. På toppen blir man belønnet med utsikt over den flotte Nærøyfjorden.

I sommer blir det få høydemetre på meg, da fjellsekk er byttet ut med barnevogn for første gang. Men vi gleder oss masse til trilletter rundt omkring i Norge.

Foto: privat

Kirurgiklinikken
tann - kjeve - ansiktskirurgi

**Alt innen oral
og kjevekirurgi.
Implantatprotetikk**

Tannlege
Tormod Krüger
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

Lege & tannlege
Helge Risheim
spesialist i oral kirurgi,
maxillofacial kirurgi,
og plastikkirurgi

Tannlege
Frode Øye
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

Lege & tannlege
Fredrik Platou Lindal
spesialist i maxillofacial
kirurgi

Tannlege
Hanne Gran Ohrvik
spesialist i oral protetikk

Tannlege
**Margareth Kristensen
Ottersen**
spesialist i kjeve- og
ansiktsradiologi

**God
sommer!**

www.kirurgiklinikken.no Tlf 23 36 80 00, post@kirurgiklinikken.nhn.no Kirkeveien 131, 0361 Oslo

Åpent hele sommeren

NTF Students deltakere på EDSAs vårmøte, Emine Shariff og Sada Maroufi, er nummer seks og syv fra venstre.

Et snev av saudade – EDSAs vårmøte

Som tannlegestudenter med interesse for internasjonalt samarbeid og faglig utvikling, hadde vi nylig anledning til å delta på det 75. vårmøtet i European Dental Students' Association (EDSA).

 EMINE SHARIFF, LEDER I NTF STUDENT
SADA MAROUFI, STYREMEDLEM I NTF STUDENT

Sada Maroufi (t.v.) og Emine Shariff representerte NTF Student på EDSAs vårmøte.

Denne gangen fant møtet sted i den historiske universitetsbyen Coimbra i Portugal. Det ble fem innholdsrike og inspirerende dager fylt med både faglig påfyll, nye vennskap og ikke minst en dypere forståelse for hvordan vi som tannlegestudenter sammen kan bidra til å løfte faget vårt på tvers av landegrenser.

Hva er EDSA?

EDSA står for *European Dental Students' Association* og er en samlende organisasjon for tannlegestudenter i Europa. Organisasjonen er en arena for engasjerte tannlegestudenter fra hele kontinentet, der de kan utveksle erfaringer, drøfte utdanningskvalitet, forskning og samarbeid om felles utfordringer innen tannhelse. EDSA jobber tett med internasjonale aktører som WHO, og har som mål å fremme både utdanningskvalitet og global helsekompetanse blant framtidens tannleger.

Faglig og sosialt fellesskap

På programmet i Coimbra stod en rekke faglige foredrag og debatter med høy relevans for europeisk tannhelse. Vi fikk lære mer om blant annet håndtering og identifisering av katastrofeofre, individuelt tilpassede hygieneprogrammer, behandling av stramt tungebånd, og kirurgiske utfordringer knyttet til maxillære atrofier. I tillegg ble det tydelig gjennom diskusjonene, hvor forskjellige de europeiske

studiestedene faktisk er. Både når det gjelder utdanningsstruktur, klinisk praksis og tilgangen studentene har til pasientbehandling og spesialisering. Disse ulikhetene ga oss nye perspektiver på vår egen utdanning og på felles faglige utfordringer.

Men EDSA handler ikke bare om det faglige, det handler også om å bygge broer. Mellom land, kulturer og fagmiljøer. Kveldene ble brukt til å bli kjent med medstudenter fra hele Europa, dele historier fra klinikken og bygge vennskap som kommer til å vare langt utover studietiden. Vi ble også minnet på viktigheten av et internasjonalt samarbeid i en stadig mer globalisert helsesektor. Samtidig håper vi å kunne inspirere flere norske tannlegestudenter til å engasjere seg internasjonalt og delta på EDSA-arrangementer i framtiden.

Deltakelsen på EDSAs vårmøte ga oss nye perspektiver, nyttig faglig påfyll og minnerike opplevelser. Det ble tydelig hvor mye man kan få igjen ved å engasjere seg utenfor studiet, både internasjonalt og lokalt. Vi anbefaler alle tannlegestudenter å ta del i organisasjoner og studentrelevante initiativer både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det gir både personlig utvikling, faglig innsikt og et sterkere fellesskap.

Underveis lærte vi det portugisiske ordet *saudade* – en stille lengsel etter noe verdifullt som er forbi. Et ord som fint oppsummerer følelsen vi satt igjen med etter dagene i Coimbra.

Det er vanskelig å se for seg at tilgang til nødvendige tannhelsetjenester for hele befolkningen kan sikres uten økt offentlig finansiering.

Svar etterlyst

Svar til Carl Christian Blich, del 2

 HEMING OLSEN-BERGEM, PRESIDENT I DEN NORSKE TANNLEGEFORENING

I forrige nummer av *Tidende* (nr. 5/2025) oppfordret Carl Christian Blich medlemmene til en rekke refleksjoner foran høstens valg av ny ledelse i Den norske tannlegeforening. Refleksjonene var formet som spørsmål til en debatt, med utgangspunkt i Tannhelseutvalgets NOU, NTFs posisjoner og veien videre.

Deler av innlegget ble besvart i samme nummer, og noen spørsmål forble ubesvart. Her kommer svarene, og vi oppfordrer alle lesere til å finne frem forrige nummer av *Tidende* for å lese spørsmål og svar der: www.tannlegetidende.no.

Universell ordning – en rett til nødvendig tannbehandling (svar til 2d–e)

Hva som er nødvendige tannhelsetjenester som bør inngå i den universelle retten til tannhelsetjenester, må utredes nærmere – her kommer NOUen til kort. NTF mener at prioriteringskriteriene som brukes i primær- og spesialisthelsetjenestene må legges til grunn når man skal utrede hva som er nødvendig tannbehandling. En slik utredning bør ledes av et bredt sammensatt utvalg med representanter fra de odontologiske fagmiljøene, klinisk erfarne tannleger i begge sektorer, samt representanter fra profesjonsforeningene i tannhelsetjenesten.

En universell ordning på overordnet nivå er en rettighet som staten har ansvar

for å følge opp, men det innebærer ikke at staten selv må organisere tjenestetilbudet. En universell ordning kan finansieres av staten (det offentlige) og utføres av et privat marked. For tjenester som ikke defineres som nødvendig tannbehandling – som for eksempel en rekke kosmetiske behandlinger – vil det alltid være et marked som betjenes av private tilbydere, slik det også er i andre helsetjenester. Uten en definisjon av hva som er nødvendig tannbehandling, kan man faktisk ikke si noe nærmere om hva som anses som unødvendig.

NTF har allerede vært tydelige på at helsefremmende og forebyggende behandling, inkludert regelmessige undersøkelser, må inkluderes i det som defineres som nødvendig tannbehandling. Vi presiserte også i høringssvaret til NOUen at det er avgjørende å sikre tilstrekkelige midler i en fremtidig ordning, slik at tjenesten fortsatt kan tilby behandling av høy kvalitet.

Ett felles frikort for helsetjenester (svar til 2a–c)

I årets helsepolitiske barometer, som ble lansert 27. mars, finner vi at ni av ti mener at alle bør få dekket utgiftene til nødvendig tannbehandling, på lik linje med andre vanlige helsetjenester. En tredjedel av befolkningen er også villig til å betale mer for helsetjenester generelt.

SPØRSMÅLENE FRA CARL CHRISTIAN BLICH TIL NTF, STILT I TIDENDE NR. 5, 2025

Spørsmål 1) Hvordan forventer tannlegenes forening at gode og forutsigbare rammebetingelser for tannlegene skal sikres? For de private eller for de offentlige?

Spørsmål 2a) Hvordan tenker foreningens ledelse at kun ett felles frikort for helsetjenester, inkludert tannhelsetjenester, skal utformes?

Spørsmål 2b) Er ledelsen enig i at alle former for egenandeler bortfaller når taket i frikortet nås, slik som ved dagens frikortordning i helsetjenesten?

Spørsmål 2c) Er ledelsen enig i at et slikt felles frikort i helsetjenesten vil medføre høyere egenandeler for andre nødvendige helsetjenester? Ser ledelsen betenkeligheter ved dette?

Spørsmål 2d) Hvilke tjenester skal inngå i en universell ordning?

Spørsmål 2e) Vil det eksistere et privat markert utenom den universelle ordningen? – og hva tenker i såfall ledelsen skal foregå der?

Spørsmål 3a) NTF ønsker ingen prisregulering uten foregående utredning. Hva forventer ledelsen vil komme ut av «en grundig utredning av innvendinger og konsekvenser»?

Spørsmål 3b) Dersom den grundige utredningen skulle vise seg å gå i medlemmenes disfavør, vil ledelsen likevel anbefale en universell tannhelsetjeneste?

Spørsmål 4) Ledelsen går inn for at tannhelsetjenesten skal forankres i egne regionale tannhelseforetak. På hvilken måte mener ledelsen at dette skal sikre bedre samhandling og integrering med kommunale helse- og omsorgstjenester?

Spørsmål 5) Helsepersonellkommissjonen anslo, basert på tall fra SSB, at det i Norge vil være et sted mellom 400 og 1000 overtallige tannlegeårsverk i 2040. Dette i motsetning til det økte behovet for nær sagt alle andre helseprofesjoner. Hvordan kan ledelsen hevde at Norge i dag ikke utdanner nok tannleger? og – hvor mange flere tannleger enn de vi utdanner selv trenger tjenesten?

NTF mener tannhelsetjenesten bør harmoniseres med resten av helse-tjenesten. For pasientene vil det være en fordel at dette gjøres ved å utvide og tilpasse ordningene som allerede finnes i helsetjenesten. Frikort er en av disse ordningene.

Det er vanskelig å se for seg at tilgang til nødvendige tannhelsetjenester for hele befolkningen kan sikres uten økt offentlig finansiering – for eksempel dersom dagens frikortordning skal utvides til også å inkludere nødvendige tannhelsetjenester. Det er også sannsynlig at dagens egenandelsgrense på 3 278 kroner vil økes, slik at befolkningen tar noe av den økonomiske byrden ved økt tjenestetilgang.

Når det gjelder tannhelse, sier syv av ti i helsepolitisk barometer at det vil ha liten økonomisk betydning dersom tannhelsetjenester inkluderes i frikortet – forutsatt at egenandelen økes til 5 000 kroner. Dette tilsvarer en økning på cirka 1 700 kroner, som er gjennomsnittlig det folk bruker på tannhelse årlig, ifølge NOUen.

Hvordan fremtidens frikortordning skal utformes, må utredes. NTF mener det er naturlig å se til helsetjenesten og de ordningene som allerede finnes der. En slik ordning innebærer ikke at alle tannhelsetjenester skal være gratis. Egenandeler bør benyttes her, som for øvrige helsetjenester.

Det må utredes hvor store egenandelene skal være, og om enkelte grupper skal fritas. For, som Blich skriver: «Et felles frikort i helsetjenesten vil medføre høyere egenandeler for andre nødvendige helsetjenester.» Og ja, det kan være betenkelig. Allerede i dag har enkelte utfordringer med å betale 3 278 kroner i egenandeler for helse-tjenester, og en økning til for eksempel 5 000 kroner kan for disse virke som en uoverkommelig byrde. Det pågår allerede et arbeid rundt egenandeler og ikke-møtt-gebyr i kommunal- og spesialisthelsetjenesten for sårbare grupper. Det vil være naturlig å se dette i sammenheng når man likestiller munnhelse og øvrig helse.

Gode rammebetingelser for offentlig og privat sektor (svar til 1, 3a–b)

Spørsmålet om NTFs arbeid for å sikre gode rammebetingelser – særlig knyttet til prisregulering – ble løftet i forrige innlegg, men tåler å gjentas og utdypes.

Uten grundige utredninger og dyp involvering av blant annet NTF, kommer ikke myndighetene videre i arbeidet med en tannhelsereform. I tiden fremover, og i de utredningene som skal gjennomføres, vil det være avgjørende at myndighetene involverer fagmiljøene og profesjonsforeningene i utformingen av fremtidens tannhelsetjeneste. Det er NTFs primære oppgave å ivareta tannlegenes økonomiske, sosiale og faglige behov – en jobb vi gjør hver dag. Men sant skal sies: Noen ganger overgår politiske valg og føringer både logikk og gode faglige råd. NTF må etter beste evne representere sine medlemmer, men også innse at vi (dessverre) ikke er enerådende i forvaltningen og utviklingen av tannhelsetjenestene i Norge.

For privat sektor er spørsmålet om prisregulering av særlig betydning. NTF

har ikke sluttet seg til innføring av prisregulering på prinsipielt grunnlag, men støtter forslaget om å utrede prisregulering for tannhelsetjenester ved utvidet offentlig finansiering – dersom tjenestene i hovedsak finansieres av det offentlige. Kun gjennom en grundig utredning kan man finne frem til et system for prisregulering som både ivaretar myndighetenes behov for kontroll og oversikt, og tannlegenenes behov for gode vilkår. På den måten kan man sikre befolkningen et nødvendig tannhelse-tilbud.

Men det er en balanse i alt, og det er vanskelig å forestille seg at myndighetene faktisk vil innføre et systemskifte der flertallet av tannleger ikke vil delta. Erfaringene fra for eksempel NHS i Storbritannia taler for seg: Et system som i utgangspunktet skulle sikre alle, ble ikke fulgt opp med tilstrekkelig finansiering over tid. Resultatet er at et flertall av tannlegene har trukket seg ut av NHS og kun jobber privat.

Regionale tannhelseforetak kan sikre bedre samhandling og integrering med kommunale helse- og omsorgstjenester

Tannhelsetjenesten er en spesialisert helsetjeneste. Etter grundige diskusjoner opprettholder foreningen i vårt høringssvar at tannhelsetjenesten ikke hører hjemme på kommunalt nivå. Kommunene er for små til å ha ansvar for en slik spesialisert tjeneste. Vi mener også at fylkeskommunen ikke er riktig nivå for tannhelsetjenesten, siden ingen andre helsetjenester er organisert der.

Ved regionale tannhelseforetak vil tannhelsetjenesten være organisert som resten av spesialisthelsetjenesten. Det vil legge til rette for bedre samhandling med den delen av helsetjenesten hvor det i dag er for lite samarbeid. NTF mener

dessuten at en slik organisering i større grad vil legge til rette for samhandling med kommunene enn dagens organisering i fylkeskommunen. Ledelsen i de regionale tannhelseforetakene vil ha ansvar for tannhelsetjenester til befolkningen i sin region. De vil kunne inngå avtaler med kommunene og levere enkelte tjenester selv. Enda viktigere er det at en slik organisering vil legge bedre til rette for avtaler med privat tannhelsetjeneste i regionen, slik at vi kan utnytte kompetansen og ressursene i privat sektor på en langt bedre måte enn i dag.

Slike avtaler kan også sikre et bedre samarbeid mellom tannhelsetjenesten og resten av helse- og omsorgstjenestene.

NTF mener det er viktig å flytte tannhelsetjenesten ut av fylkeskommunene og finne andre modeller som bidrar til å utnytte ressursene i en samlet tannhelsetjeneste, og som legger til rette for bedre samarbeid med resten av helsetjenesten. Vi mener at en modell med regionale tannhelseforetak vil bidra til dette, og også til bedre nasjonal styring av tannhelsetjenesten – også i beredskapssammenheng.

Utdanner vi nok tannleger?

SSB har i mange år kommet med fremskrivninger av behovet for tannleger. Vi vet at dette er svært usikre anslag, og mange faktorer spiller inn.

Det er antakelig nok tannleger i Norge i dag. Selv om det enkelte steder i landet er vanskelig å rekruttere tannleger, er det (for?) mange tannleger i sentrale strøk. Munnhelsen i befolkningen er blitt stadig bedre, og det er fortsatt grupper som har utfordringer med karies og periodontitt, og vi ser en kraftig økning i erosjonsskader. Befolkningen lever lenger, og flere overlever alvorlige sykdommer som kreft – mange av dem sliter med dårlig munnhelse. Stadig flere sier at de ikke

har råd til nødvendig tannbehandling, noe som over tid vil svekke munnhelsen. Vi vet at mange pasienter som har krav på stønad til tannbehandling, eller har rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten, i dag ikke får benyttet seg av disse rettighetene.

Det er også grunn til å tro at økt offentlig finansiering av tannhelsetjenester vil medføre større etterspørsel, siden flere vil få råd til nødvendig behandling. Tannhelsetjenesten kan også få nye og utvidede oppgaver ved en harmonisering med resten av helsetjenesten.

Vi – og myndighetene – har for lite kunnskap om flere av faktorene som påvirker behovet for tannhelsepersonell i fremtiden. Her må det gjennomføres utredninger, noe NTF også har påpekt i sitt høringssvar til NOUen.

Likevel kan vi slå fast at grunnen til at Norge i dag har nok tannleger, er at svært mange av dem ikke er utdannet i Norge. Over halvparten av de som har fått autorisasjon som tannlege i Norge de siste ti årene, er utdannet i utlandet. En stor andel av disse er norske studenter som har studert odontologi utenfor Norge, men det er også tannleger fra andre europeiske land som kommer for å jobbe her. I tillegg kommer noen fra land utenfor Europa.

Dette er utfordrende av flere grunner. Det er etisk betenkelig at Norge ikke utdanner sitt eget tannhelsepersonell, men overlater dette ansvaret til andre land. I EU er det økt oppmerksomhet rundt dette, og alle land oppfordres til å utdanne sitt eget helsepersonell i størst mulig grad. I en beredskapssituasjon kan dette være kritisk. Det er også en utfordring at de som er utdannet utenfor Norge, ofte ikke kjenner det norske systemet og lovverket når de begynner å jobbe i helsevesenet. Spesielt utfordrende kan det være at tannleger kan

starte næringsvirksomhet umiddelbart etter ankomst, uten noen form for veiledning eller tilsyn.

Grimstadutvalget anbefalte i sin tid, på bakgrunn av dette, at Norge burde utdanne 80 prosent av sitt eget helsepersonell. NTF støtter dette og mener at det også må gjelde tannhelsepersonell. Det er svært viktig at den norske utdanningen opprettholdes og styrkes. Samtidig må vi se på andre virkemidler for å sikre at det ikke utdannes for mange

tannleger eller annet tannhelsepersonell – det er ingen tjent med.

Veien videre

Vi takker igjen Carl Christian Blich for hans engasjement og innspill i den tannhelsepolitiske debatten. Det er viktig å gjøre seg slike refleksjoner fremover – både fordi det skal velges ny ledelse i NTF, og fordi det i år er stortingsvalg. Sistnevnte vil være avgjørende for fremdriften i utviklingen av fremtidens

tannhelsetjeneste. Dette valget vil peke ut retningen, mens valget i NTF vil fylle denne retningen med innspill og meninger.

NTF er ikke mer enn summen av sine medlemmer! Skal NTF kunne målbære tannlegenes behov, må medlemmene delta i de meningsbærende fora. Vi oppfordrer, som Carl Christian Blich, alle medlemmer til å delta i foreningens organisasjonsarbeid og være med på å forme fremtidens tannhelsetjeneste.

A night at the opera. Foto: Niklas Angelus.

TGS
TANNLEGENES
GJENSIDIGE
SYKEAVBRUDDSKASSE

www.sykeavbruddskassen.no

TGS – forsikringsselskap for medlemmer av Den Norske Tannlegeforening

Ciao Sardegna. Foto: Niklas Angelus.

Foreningsnytt

Nytt og nyttig fra foreningen

Den norske
tannlegeforening

NTF hører fra seg

Den norske tannlegeforening (NTF) er høringsinstans i mange saker på ulike politikkfelt, og ved NTFs sekretariat er det mange som bidrar til å utforme høringssvar. Sammen med presidenten meisles og utdypes politikk på vegne av medlemmene. Her følger en liten oversikt over hvilke saker vi har vært involvert i denne våren.

✍️ **CHRISTIAN POLLOCK FJELLSTAD, SPESIALRÅDGIVER – POLITIKK OG KOMMUNIKASJON, NTFs SEKRETARIAT**

Høringsinstituttet er «back in business»

Sjeldent har NTF hatt så høy aktivitet på høringsfronten som denne våren. De siste årene har vi levert henholdsvis 14 (2024), 18 (2023) og 17 (2022) høringsinnspill. I skrivende stund (mai 2025) har NTF allerede levert 20 høringsinnspill og -svar.

I denne artikkelen presenterer vi de innspillene NTF har levert til Stortingets ulike komiteer for behandling.

Stortingsmeldinger

Når regjeringen ønsker å presentere saker for Stortinget uten forslag til vedtak, skjer dette gjerne i form av en stortingsmelding. Hittil i 2025 har regjeringen levert to stortingsmeldinger som har vært relevante for NTF:

- *Stortingsmelding 21 (2024-2025) Helse for alle – også kalt prioriteringsmeldingen*

Regjeringens viktigste mål med prioriteringsmeldingen er å oppnå en størst mulig helsegevinst i befolkningen og skape en felles forståelse for hvordan helsepersonell og ledere skal utvikle evnen til å prioritere i hele helse- og omsorgstjenesten

NTFs innspill:

Tannhelsetjenesten må inkluderes bedre i det videre arbeidet med prioriteringer i helsetjenesten. NTF understreker blant annet behovet for en nasjonal veileder for prioritering i tannhelsetjenesten.

- *Stortingsmelding 23 (2024-2025) Framtidens allmennlege-tjenester og akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus*

Regjeringens overordnede mål med denne meldingen er god helse og mestring i befolkningen, gode sammenhengende pasientforløp og rask tilgang til tjenester i hele landet. Regjeringen foreslår 13 hovedgrep der et av disse er å styrke den lokale akuttberedskapen ved blant annet bruk av teknologi og personell på nye måter. Videre skal helseforetak og kommuner gjennomgå og planlegge de akuttmedisinske tjenestene i fellesskap slik at pasienter får forutsigbar og god hjelp når de trenger det.

NTFs innspill:

Tannhelsetjenesten, som en del av helsetjenesten, må ha ansvar for å levere tannhelsetjenester til hele befolkningen – inkludert akutt tannbehandling. Så lenge den offentlige tannhelsetjenesten er organisert i fylkeskommunen, er det viktig at alle forslag om å lovfeste krav til felles akuttmedisinske planer mellom sykehus og kommuner også inkluderer det fylkeskommunale nivået.

Proposisjoner

Stortingsmeldinger og behandlingen av dem i Stortinget danner ofte grunnlaget for proposisjoner – forslag til vedtak som Stortinget skal ta stilling til. En proposisjon kan inneholde forslag til både lovvedtak og stortingsvedtak.

Hittil i 2025 er det levert fem proposisjoner som NTF har gitt innspill til.

• *Prop. 39 L (2024 – 2025) Endringer i lov om folketrygd – stønad til undersøkelse og behandling hos kiropraktor*

Regjeringen foreslår her å avvikle stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos kiropraktor. Lovforslaget er en oppfølging av regjeringens budsjettforslag for 2025, hvor det foreslås å avvikle folketrygdens stønad til kiropraktorbehandling. Forslaget har vært unntatt offentligheten og ikke vært på høring.

NTFs innspill:

NTF har i sitt svar først og fremst reagert på prosessen frem til forslaget ble kjent. Foreningen mener det er svært uheldig at utredninger og forslag til store endringer – som dette, som vil få konsekvenser for både pasienter og en hel yrkesgruppe – ikke er gjenstand for åpne prosesser. Mangel på åpenhet og involvering av relevante aktører undergraver, slik NTF ser det, tilliten til både beslutningsprosessene og de foreslåtte endringene.

• *Prop. 119 L (2024-2025) Endringer i markedsføringsloven*

Regjeringen fremmer her forslag til endringer i markedsføringsloven for å styrke Forbrukertilsynets muligheter for å slå ned på lovstridig markedsføring overfor barn. Det er en tydelig sammenheng mellom markedsføring og matpreferanser, hvilken mat barn eksponeres for og matinntaket deres. Det er derfor viktig at barn blant annet beskyttes mot markedsføring av produkter som er helsemessig uønsket ut fra et kostholdsperspektiv. I dag inneholder markedsføringsloven (og annet lovverk) generelle regler om god markedsføringsskikk og forbud mot urimelig handelspraksis. Regjeringen vurderer nå at det behov for å kunne ilegge overtredelsesgebyr også for brudd på paragrafene om god markedsføringsskikk overfor barn.

NTFs innspill:

For å bidra til tydelige rammer for både aktører og tilsynsmyndigheter, bør tvangsmulkt og overtredelsesgebyr kunne benyttes som reaksjonsmidler. NTF mener at overtredelsesgebyr vil være et effektivt virkemiddel, og støtter derfor forslaget til endring i markedsføringsloven.

• *Prop. 121 L (2024-2025) Endringer i helsetilsynsloven (ny meldeordning)*

Regjeringen mener det er behov for en egen varsel-/meldeordning for alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten, i det samlede systemet for å forebygge, avdekke og avverge

slike hendelser. Det foreslås å etablere en ny, men fortsatt tosporet meldeordning til henholdsvis statsforvalterne og Ukom. Meldeordningen foreslås som en sanksjonsfri ordning,

NTFs innspill:

NTF støtter forslaget og understreker at det er viktig at helsepersonell kan stole på at de trygt kan melde fra uten å risikere tilsynsmessige reaksjoner.

• *Prop. 124 L (2024-2025) Endringer i tannhelsetjenesteloven (25-28-åringene)*

Som en følge av enighet med SV om statsbudsjettet for 2025 foreslår regjeringen å lovfeste rett til nødvendig tannhelsehjelp i den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) for personer i alderen fra 25 år til 28 år i tannhelsetjenesteloven. Tannhelsehjelpen foreslås gitt med redusert betaling, i form av 25 prosent egenandel beregnet ut fra departementets takster. Egenandelen foreslås regulert i forskrift om vederlag for tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten.

NTFs innspill:

NTF støtter ikke dette forslaget og er generelt imot tildeling basert på alder. Foreningen ønsker økt offentlig finansiering av tannhelsetjenesten, men mener at en utvidelse må:

- bidra til å styrke den samlede tannhelsetjenesten,
- sikre hele befolkningen tilgang til nødvendig tannhelsehjelp, og
- utjevne sosial ulikhet i oral helse.

Forslaget om å utvide rettighetene for personer i alderen 25–28 år støtter ikke opp under disse målene.

• *Prop. 116 L (2024-2025) - Endringer i tobakksskadeloven*

I denne proposisjonen foreslår regjeringen blant annet et forbud mot grensekryssende fjernsalg av tobakksvarer, e-sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere og et forbud mot innførsel av tobakksvarer for mindreårige.

NTFs innspill:

NTF støtter generelt en tydeliggjøring av forbudet mot å innføre tobakksvarer og tobakkssurrogater for personer under 18 år. Vi støtter også forslaget om å innføre et forbud mot grensekryssende fjernsalg av tobakksvarer, e-sigaretter og gjenoppfyllingsbeholdere, men mener at forbudet bør utvi-

des til å omfatte alle nikotinprodukter og røykebaserte urteprodukter

Dokument 8-forslag

Et dokument 8-forslag er et forslag som fremmes av én eller flere stortingsrepresentanter, og som ikke kommer fra regjeringen. Det er en del av Stortingets arbeid og brukes for å fremme saker representantene ønsker at Stortinget skal behandle. Forslagene fremmes ofte av representanter fra ett parti, men det hender også at representanter fra flere partier fremmer et felles forslag.

Hittil i 2025 har ulike stortingsrepresentanter fremmet seks dokument 8-forslag som NTF har levert innspill til:

- *Forslag fra FrP om strengere språkkrav for helsepersonell, dokument 8: 72*

Forslagstillerne ber regjeringen kartlegge språkferdighetene til ansatte i spesialist- og primærhelsetjenesten og tilby norskopplæring til helsepersonell som har behov for det. Videre ønskes det å stille krav i etterkant av norskopplæringen om at norsktest må være bestått for å ha en stilling med pasientkontakt.

NTFs innspill:

NTF støtter forslagsstillerne i at det er avgjørende at helsepersonell med kontakt med pasienter, pårørende og kolleger har gode norskkunnskaper. Vi mener det er nødvendig å innføre strengere språkkrav, samt språkkontroller for helsepersonell i Norge.

- *Forslag fra Rødt om lik rett til helsehjelp uavhengig av økonomi, dokument 8: 91*

Forslagstillerne mener at en forutsetning for å sikre hele befolkningens rett til god helse er tilgjengelig helsehjelp, og mener økonomi ikke må utgjøre en barriere for at folk oppsøker helsehjelp når de trenger det. Forslagstillerne foreslår blant annet at regjeringen må sørge for at fritak fra egenandeler i helsetjenesten utvides til å gjelde barn og unge opp til 18 år, fra 16 år.

NTFs innspill:

NTF mener at alle skal ha rett og tilgang til nødvendige helsetjenester, inkludert tannhelsetjenester. For barn og unge bør slike tjenester være kostnadsfrie. Et skille mellom 16 og 18 år er, fra et økonomisk, juridisk og sosialt perspektiv, et kunstig skille. NTF støtter derfor forslaget om å øke gren-

sen for gratis helsehjelp fra 16 til 18 år – inkludert all tannhelse.

- *Forslag fra SV om utrulling av tannhelsereform, dokument 8: 96*
- Forslagstillerne ønsker å gjøre tannhelse til et offentlig ansvar og mener at det at tannhelse ikke er en del av den offentlige helsetjenesten forsterker ulikhetene i tannhelse. Videre mener forslagsstillerne blant annet at mangel på kontroll med behandling og pris hos private tilbydere har ført til store problemer med unødvendig overbehandling og overprising. Forslagsstillerne fremmer 11 ulike forslag med mål om en tannhelsereform som skal gjelde hele befolkningen, og der det ikke skal koste mer å få hjelp med tennene enn andre helsetjenester.

NTFs innspill:

NTF støtter enkelte av forslagene, blant annet behovet for å definere hva som skal regnes som «nødvendige tannhelsetjenester». De fleste forslagene som innebærer videre regulering, finansiering og utvidelse av det offentlige ansvar for tannhelsetjenester, må imidlertid utredes nærmere.

- *Forslag fra SP om å styrke den akuttmedisinske beredskapen utenfor sykehus, dokument 8: 127*

Forslagstillerne mener den akuttmedisinske beredskapen er en grunnstein i helsetjenesten, og berører tema som nærhet til tjenestene og at det er stor geografisk ulikhet. Videre mener forslagsstillerne det er behov for kvalitetsheving i hele akuttkjeden. Forslagstillerne fremmer forslag som har til hensikt å styrke legevakttjenesten i hele landet.

NTFs innspill:

NTF mener at alle skal ha rett til akutt tannhelsehjelp, og ber om at videre utredninger om nødvendig og akutt helsehjelp også inkluderer tannhelse som en naturlig del av helse- og omsorgstjenestene.

- *Forslag fra SP om å utrede alternativ til helseforetaksmodellen, dokument 8: 128*

Forslagstillerne mener at dagens helseforetaksmodell for styring av spesialisthelsetjenesten har ført til at viktige nasjonale avgjørelser blir tatt uten tilstrekkelig åpenhet, debatt og demokratisk kontroll. Videre mener forslagsstillerne at modellen har svekket politisk styring og økt konkurransen mellom sykehusene, noe som har skapt utfordringer for samarbeid med kommunene. Forslagstillerne foreslår derfor at

regjeringen straks skal sette ned et bredt sammensatt offentlig utvalg med klart mandat om å utarbeide forslag til alternativ til helseforetaksmodellen.

NTFs innspill:

NTF erfarer at tannhelsetjenesten, som den eneste helsetjenesten i fylkeskommunal regi, ofte blir nedprioritert til fordel for andre fylkeskommunale oppgaver og prosjekter. Tjenesten blir også ofte glemt i forvaltningen og utviklingen av øvrige helse- og omsorgstjenester. Dersom det skal utredes alternativer til helseforetaksmodellen, mener NTF at dette også må ses i sammenheng med de offentlig finansierte tannhelsetjenestene.

- *Forslag fra Rødt om gjennomføring av en ordentlig tannhelsereform, dokument 8: 157*

Forslagstillerne setter sammenhengen mellom munnhelse og generell helse på dagsorden og fastslår at når tennene er som en del av kroppen, må munnhelsepolitikken være som en del av den generelle helsepolitikken. Forslagstillernes overordnede mål er å bidra til å jevne ut økonomiske forskjeller i helsa; hos den enkelte og i befolkningen som hele og de fremmer 15 forslag til behandling.

NTFs innspill

I likhet med innspillet til SVs forslag (Dokument 8:96), støtter NTF her Rødts forslag om behovet for å utrede hva som

skal regnes som «nødvendige tannhelsetjenester». Vi støtter også flere av forslagene, som utvidelse av frikortordningen, rett til gratis nødvendig tannregulering, og styrking av retten til tannbehandling for personer med sammensatte psykiske helseplager og det tverrfaglige TOO-tilbudet. Disse – og flere andre forslag – må imidlertid utredes nærmere.

Andre hørings svar

I tillegg til de 13 høringsinnspillene som er oversendt Stortinget i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldinger, proposisjoner og dokument 8-forslag, har NTF også levert flere hørings svar direkte til regjeringen, departementer og direktorater.

Blant annet har NTF besvart høringer om forslag til endringer i reglene om taushetsplikt, og om gjennomgang av listen over legemidler som kan omsettes utenom apotek (LUA-ordningen). Det viktigste hørings svaret i 2025 har vært NTFs innspill til NOU 2024:18 – En universell tannhelsetjeneste.

En fullstendig oversikt over alle hørings svar og -innspill finner du på NTFs nettsider. Spørsmål kan rettes til sekretariatet (post@tannlegeforeningen.no).

SENTU
Din IT-Leverandør
VI GJØR HVERDAGEN LETTERE FOR DEG!

Vi tilbyr komplette løsninger til bedriften din

 Sikkerhet	 Backup	 IT-support	 IT-utstyr
 Nettsider	 MS 365 Microsoft Office	 Internett	 Telefoni

www.sentu.no
Tlf. +47 400 00 333

ARENDALSUKA 2025

Psykisk helse er tannhelse, og omvendt

Over 300 000 nordmenn har ikke råd til å gå til tannlegen! Det er nesten dobbelt så mange som i 2011.

Dårlig tann- og munnhelse påvirker hele kroppen – og kan føre til både fysiske og psykiske helseproblemer. I tillegg kan det gå ut over jobbmuligheter, sosialt liv og livskvalitet.

Under årets Arendalsuke møtes vi for å diskutere:

- Hvordan kan økonomiske støtteordninger bli bedre?
- Hvilken kompetanse trenger vi mer av?
- Hvordan kan ulike deler av helse- og omsorgstjenesten samarbeide bedre?

Følgende er invitert til debatten:

- Tove Gundersen, generalsekretær, Rådet for psykisk helse
- Espen Gade Rolland, leder, NSF's faggruppe innen psykisk helse og rus
- Heming Olsen-Bergem, president NTF
- Politikere fra ulike politiske partier

Ordstyrer: Christian P. Fjellstad, NTF

Tid: Mandag 11. august kl 1615 - 1730

Sted: Thon Hotel Arendal

Arrangementet vil også strømmes live

ARENDALSUKA 2025

Privat og offentlig samarbeid i helsetjenesten – er det i endring?

Et godt samarbeid mellom det offentlige og det private i velferdstjenestene våre gjør det mulig å bruke ressursene bedre, prøve ut nye løsninger og avlaste helsepersonell.

De siste årene har politikken i større grad blitt styrt fra sentrum-venstre. Det har ført til nye rammer og regler for både private og ideelle aktører i helsesektoren, og skapt usikkerhet – særlig innen tannhelse, hvor to av tre tannleger jobber som selvstendig næringsdrivende, enten som klinikkeiere eller som oppdragstakere.

Under årets Arendalsuke inviterer vi til debatt hvor vi spør:

- Trenger vi fortsatt private aktører i helsetjenestene våre?
- Hvordan kan ideelle organisasjoner bidra til å løse fremtidens helseutfordringer?
- Bør staten både betale for, og selv organisere, alle helsetjenester?

Følgende er invitert til debatten:

- Karita Bekkemellem, Administrerende direktør NHO Geneo
- Heming Olsen-Bergem, president NTF
- Representant, Fagforbundet Ung
- Politikere fra ulike politiske partier

Ordstyrer: Christian P. Fjellstad, NTF

Tid: Tirsdag 12. august kl 1730 - 1830

Sted: Kulturkammeret, Arendal

Arrangementet vil også strømmes live

Velkommen til NTFs landsmøte og Nordental!

Hold av datoene:

30. oktober - 1. november 2025

NOVA spektrum Lillestrøm

Velkommen til NTFs landsmøte og Nordental 2025 - årets viktigste faglige arrangement for tannlegeprofesjonen og dentalbransjen.

Vi gleder oss veldig til å ta imot dere på NOVA spektrum Lillestrøm.

Det blir tre dager tettpakket med faglig påfyll, full dentalutstilling og hyggelig sosialt samvær med kullinger og kollegaer!

Tradisjonen tro tilbyr vi også sosiale arrangementer og to hele dager med fagprogram for tannhelsesekretærer.

Påmelding åpner i månedsskiftet august/september, men fagprogrammet finner du på neste side og på

www.tannlegeforeningen.no/landsmotet

Følg også med på Facebook @DenNorskeTannlegeforening for oppdateringer og mer informasjon.

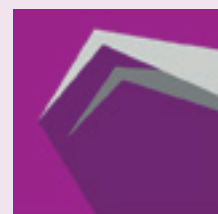
Foredrag

#	Tittel	Foredragsholder	Målgruppe*
1	Åpning		Hele teamet
2	Aktuelt fra lærestedene	Div	Alle (Nordental)
3	Kompositt	Nicola Scotti	Tannleger
4	Sedasjon på voksne - hvilke midler har vi?	Petter Wilberg	Tannleger
5	Komplikasjoner etter tannekstraksjoner – hva ths bør vite	Mirna Farran	Ths/Assistent
6	Midlertidig avtagbar protetik	Marit Dyrøy	Tannleger
7	Tannbleking: så lett og så vanskelig	Aida Mulic	Tannleger
8	Trening - den neglisjerte vidundermedisinen	Øyvind Kjerpeset	Hele teamet
9	Håndtering av beroligende midler i praksis	Petter Wilberg	Ths/Assistent
10	Fjerning av de vanskelige tennene	Shoresh Afnan	Tannleger
11	Kanskje et AS vil være det beste?	SNU & Karl Asbjørn Kjennerud	Tannleger
12	Mineraliseringsforstyrrelser	Eva Bøstad & Runa Das	Tannleger
13	Tannbleking: hva og hvordan?	Aida Mulic	Ths/Assistent
14	Komplikasjoner etter tannekstraksjoner	Mirna Farran	Tannleger
15	Hjelp, jeg har fått en spaltepasient!	Paul Kåre Sæle	Tannleger
16	Hva gjør vi med dårlig protetik?	Hannu Larsen	Tannleger
17	Når kjeven står på spill	Bente Brokstad Herlofson	Tannleger
18	Kasus - dette må du henvise!	NTFs spesialistforeninger	Tannleger
19	Periodontal undersøkelse - hygiene og assistanse	Kari Mette Andersen	Ths/Assistent
20	Prosthetics for the ageing patient	Frauke Muller	Tannleger
21	Alt om osteomyelitt	Anja Nyland	Tannleger
22	Hvordan håndtere en dårlig leder?	Merethe Aasland	Hele teamet
23	Allergiske reaksjoner og overfømfintlighet for dentale materialer	Ardita Aliko & Sjalg Haugsnes	Tannleger
24	Det vanskelige avtrykket - digitalt eller analogt	Hannu Larsen	Ths/Assistent
25	Posterpresentasjoner	Studentforskere	Alle (Nordental)
26	Hva er mindfulness?	Cathrine Sasson & Håkon Ruud	Hele teamet
27	Tolk og vinn – en quiz i oralrøntgendiagnostikk	XieQi Shi	Tannleger
28	Diagnostisering av marginal periodontitt	Daniel Midjord-Belstrøm	Tannleger
29	Utfordrende pasientsleksjon ved implantatbehandling	Njål Lekven & Christine Jonsgard	Tannleger
30	Destruktiv ledelse på arbeidsplassen	Merethe Aasland	Tannleger
31	Kirurgiske instrumenter i allmennpraksis	Anja Nyland	Ths/Assistent
32	Behandling av marginal periodontitt i team	Daniel Midjord-Belstrøm	Hele teamet
33	Lege i Gaza – utfordringer når alt kollapser	Bjarte Askeland	Hele teamet
34	Åsted Lillestrøm	Simen Kopperud & Kripos	Tannleger
35	Instrumentering og aseptikk - oppdekning til endo	Afif Tabbara	Ths/Assistent
36	Fiksering av tenner ved periodontitt	Kari Mette Andersen	Tannleger
37	Endolørdag	Div	Tannleger
38	Godt og blandet	Div	Tannleger

*Tannpleiere og tannteknikere står fritt til å delta på alle foredrag, uavhengig av målgruppe
Endringer i fagprogrammet kan forekomme

■ Torsdag ■ Fredag ■ Lørdag

For mer informasjon om de enkelte foredragene, se
www.tannlegeforeningen.no/landsmotet

NTFs
LANDSMØTE

NTFs digitale fagdag

Fra forebygging til komposittkunst

Velkommen NTFs digitale fagdag

- en hel dag med direktesendt, flerkamera studioproduksjon med mulighet for interaktivitet, kommentarer og spørsmål underveis.

NB: Husk frist for lav påmeldingsavgift 23. juni!

Velg mellom direktesendt digital deltakelse - eller se det i opptak

Deltakerne vil i forkant av arrangementet få tilsendt en lenke med tilgang til fagdagen. Ved å følge sendingene direkte har du mulighet til interaktivitet, stemme på behandlingsalternativer og stille spørsmål underveis.

Hvis det er vanskelig å ta seg fri fra klinikken og/eller reise er den digitale fagdagen en fin måte å fylle på med etterutdanningstimer.

Hele programmet vil være tilgjengelig for påmeldte deltakere i 4 uker etter avsluttet arrangement slik at du kan få med deg alt det faglige og ved behov repetere forelesninger. Påmeldingen er bindende.

Dato: Fredag 12. september 2025

Tid: kl. 0900 - 1615

Målgruppe: Allmennpraktiserende tannleger

Fagdagen gir 6 timer i NTFs obligatoriske etterutdanning

NTFs etterutdanning

Program

Moderatorer:

Torgils Lægreid & Ida Louise Line

- **Connect the dots: direct anterior solutions** v/ Agne Malisauskiene
- **The challenging white spots** v/ Agne Malisauskiene
- **Fluoridtandkräm – en hörnsten i kariespreventionen!** v/ Peter Lingstrom
- **Dagens moderna kostintag – en ökad risk för karies?** v/ Peter Lingstrom
- **Oral helse etter fedmekirurgi: En ny arena for forebygging?** v/ Magnus Strømmen
- **Hvordan bygge opp en god komposittkrone**
– materialer og metoder for et godt resultat v/ Arne Lund
- **Holdbare restaureringer – hvor lenge varer en fylling**
og hva kan vi gjøre for å sikre god varighet v/ Simen Kopperud og Mark Laske
- **Komposittoppbygging av slitte bitt** v/ Ida Marie Dahle
- **Myter og sannheter om forskjellige teknikker: En paneldiskusjon**
v/ Moderatorer og ekspertpanel
- **Mye rot med rotkaries – hva gjør vi?** v/ Siri Flagestad Kvalheim
- **Tips og triks - kliniske kasus og elegante løsninger**
v/ Ida Louise Line, Arne Lund og Torgils Lægreid
- **Hva med HELFO?** v/ Moderatorer og dagens foredragsholdere

**For mer informasjon om fagprogram og lenke til påmelding
se www.tannlegeforeningen.no/digitalfagdag**

Endringer i annonsert fagprogram vil kunne forekomme

NYTT WEBINAR

Endodontisk førstehjelp – overlevelsesguide for tannleger i feriemodus

Webinaret gir deg en praktisk overlevelsesguide til hvordan du best møter utfordringer som pulpitter, abscesser og traumer, enten du er fasttannlege eller bare tilfeldigvis på vakt når problemet oppstår.

Bli med på et webinar som gir deg konkrete verktøy, kliniske vurderinger og trygghet i møte med det akutte – midt i ferien!

Tid: 25. juni kl. 1800-2000

Sted: Nettbasert (Zoom)

Målgruppe: Allmenntannleger

Kursholdere: Annemay Sørli og Gaute Floer Johnsen

Opptak av webinaret vil være tilgjengelig i 4 uker

Mer informasjon og påmelding:
www.tannlegeforeningen.no/webinar

Kontaktpersoner i NTFs kollegahjelpsordning

Kollegahjelp er kollegial omsorg satt i system. Tanken er at vi skal være til hjelp for andre kollegaer som er i en vanskelig situasjon som kan påvirke arbeidsinnsatsen som tannlege. Vi skal være tilgjengelige kanskje først og fremst som medmennesker. Du kan selv ta kontakt med en av oss eller du som ser at en kollega trenger omsorg kan gi oss et hint. Vi har taushetsplikt og rapporterer ikke videre.

Aust-Agder Tannlegeforening

Carina Freitag
carinafreitag@hotmail.com

Erik Nilsen
er-nils2@online.no

Bergen Tannlegeforening

Anne Christine Altenau,
tlf. 977 40 606

Jan Ove Sand,
tlf. 917 87 002,
jaov-san@online.no

Buskerud Tannlegeforening

Lise Opsahl,
tlf. 90 03 11 34

Trine Knutsen Gjone
trine.gjone@gmail.com

Finnmark Tannlegeforening

Stina Marie Richardsen
stinarichardsen@gmail.com

Haugaland Tannlegeforening

Baard Sigmund Førre,
tlf. 470 28 202,
baardforre@gmail.com

Margrethe Halvorsen,
tlf. 97 71 05 50

Hedmark Tannlegeforening

Anke Bolte,
tlf. 41 16 40 17
anke.bolte@innlandetfylke.no

Nordland Tannlegeforening

Connie Vian Helbostad,
conhel@nfk.no
tlf. 93 82 80 00

Åse Reinford,
aase@tanntorget.no

Nordmøre og Romsdal Tannlegeforening

Bjørn T. Hurlen,
tlf. 90 65 01 24
bjorn@ingenhull.no

Eva Thingvold,
tlf. 41 41 88 47

Nord-Trøndelag Tannlegeforening

Fafavi Sandra Boubou Pedanou
tlf. 95 13 78 91
sandra.pedanou@yahoo.com

Øyvind Kvalheim,
996 21 035

Oppland Tannlegeforening

Pål Vidar Westlie,
paalvidar@tannlegewestlie.no

Hanne Øfsteng Skogli,
tlf. 93 43 72 23

Oslo Tannlegeforening

Finn Rossow
tlf. 90 74 81 84

Cecilie Bottolfsen Heistein,
tlf. 907 28 440
cecilieheistein@msn.com

Rogaland Tannlegeforening

Gro Jørgensborg,
tlf. 995 29 885,
gro.joergensborg@throg.no

Jo Sæther Mæhle,
tlf. 922 31 976,
jo_maehle@hotmail.com

Romerike Tannlegeforening

Sven Grov,
tlf. 92 09 19 73

Asgeir Grotle-Sætervoll
tlf. 91 19 11 83
asgeirg@icloud.com

Nureena Khan
nureena-95@hotmail.com

Sogn og Fjordane Tannlegeforening

Synnøve Leikanger,
tlf. 46 91 80 63,
s.leikanger@gmail.com

Jon-Reidar Eikås,
tlf. 95 94 55 28

Sunnmøre Tannlegeforening

Siv Svanes,
tlf. 997 48 895
siv.svanes@gmail.com

Hege Leikanger,
tannlege@leikanger.as
tlf. 48 24 92 92

Sør-Trøndelag Tannlegeforening

Unni Merete Køste
umkoste@hotmail.com
tlf. 92 60 19 85

Morten Nergård,
tlf. 95 05 46 33
m-energ@online.no

Telemark Tannlegeforening

Kari Nesse,
tlf. 90 10 43 45,
kari.nesse@outlook.com

Bernt Andreas Grøgaard
tlf. 901 83 922
berntandreasg@hotmail.com

Troms Tannlegeforening

Harald Ag,
tlf. 477 51 900,
haraldag@online.no

Hilde Halvorsen,
tlf. 909 91 099,
halvorsen_hilde@yahoo.com

Vest-Agder Tannlegeforening

Arild Tobiassen
tobiass@online.no

Vestfold Tannlegeforening

Gro Monefeldt Winje,
tlf. 97 76 54 95
gromwinje@gmail.com

Einar Trægde Nørstebø,
tlf. 90 92 77 63
einar@tannhelse.no

Østfold Tannlegeforening

Rune Henriksen Bones
tlf. 93 89 79 83

Tore-Cato Karlsen,
tore.karlsen@privattannlegene.no

Kontaktperson i NTFs sekretariat

Lin Muus Bendiksen
Tlf. 22 54 74 00
lin.bendiksen@tannlegeforeningen.no

Arbeidsliv

Lønnsoppgjørene 2025

Årets lønnsoppgjør er mellomoppgjør, så det forhandles kun om økonomi, ikke tariffavtalens bestemmelser.

 JOHN FRAMMER, ADVOKAT OG FORHANDLINGSSJEF I NTF

NTFs medlemmer arbeider i mange ulike sektorer og er omfattet av ulike tariffavtaler, men felles for dem alle er at tannlegenes lønn fremforhandles i all hovedsak lokalt av de lokale tillitsvalgte.

Tannlegeforeningen har i offentlig sektor til sammen 97 tillitsvalgte fordelt på 35 forhandlingssteder: Helfo, Helse- direktoratet, Helseklage, Lovisenberg sykehus, NAV, NIOM (Nordisk institutt for odontologiske materialer), OUS (Oslo universitetssykehus HF, bestående av Rikshospitalet, Ullevål universitetssykehus og Aker universitetssykehus), SiO (Student- samskipnaden i Oslo), Tannhelsetjenestens kompetansesenter, som er en samling av seks regionale odontologiske kompetanse- sentre i Norge: Disse er Tk-Vest Vestland, Tk-Vest Rogaland, Tk-Øst, Tk-Midt Norge og Tk Nord-Norge, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet UiT, Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Oslo (UiO), Tannhelsetjenesten i Forsvaret Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) i Agder, Akershus, Buske- rud, Finnmark, Innlandet, Møre og Romsdal, Nordland, Oslo, Rogaland, Telemark, Troms, Trøndelag, Vestfold, Vestland og Østfold.

Alle de 97 tillitsvalgte, sammen med de fem tillitsvalgte i NTFs Sentrale forhandlingsutvalg (SF), bidrar på ulike måter til tannlegenes lønnsdannelse gjennom året og årets sentrale og lokale lønnsforhandlinger.

De sentrale forhandlingene er nå ferdige,

De sentrale forhandlingene er nå ferdige, og de lokale for- handlingene står for døren.

Våre tillitsvalgte vil forhandle på vegne av Tannlege- foreningens medlemmer over hele landet. I løpet av høsten vil de gjennomføre et selvstendig lønnsoppgjør for omtrent 1 900 medlemmer i offentlig sektor.

Tannlegeforeningen har følgende forventninger for sine medlemmer forut for de lokale forhandlingene.

- At våre medlemmer får en betydelig økning i kjøpekraften, spesielt for ansatte ved universitetene.
- At arbeidsgiverne tar i betraktning at de varslede rentekuttene i 2025 nå fremstår som mer usikre enn tidligere antatt.

Statens tariffområde

Det sentrale lønnsoppgjøret gir rammene for lokale lønns- forhandlinger og overlater til den lokale arbeidsgiver å bruke egne midler dersom det er særskilte behov.

I staten gjennomføres det sentrale lønnsoppgjøret om våren, der partene blir enige om en økonomisk ramme som fordeles sentralt og lokalt i virksomhetene. De lokale lønns- forhandlingene i virksomhetene finner vanligvis sted om høsten.

Det siste året har resultatet for Akademikeravtalen og Unio-avtalen vært at hele den fremforhandlede økonomiske rammen går til lokale forhandlinger i virksomheten.

Akademikerne i staten

Akademikerne er den største hovedsammenslutningen i staten, og de forhandler på vegne av i overkant av 45 000 høyt utdannede medlemmer. Siden 2016 har Akademikerne utelukkende gjennomført lokale kollektive forhandlinger innenfor statlig sektor. Dette systemet har vist seg å være fordelaktig for Akademikernes medlemmer og legger til rette for at statens virksomheter kan bruke lønn som et personal- politisk virkemiddel for både å sikre og kunne rekruttere den kompetansen de trenger.

Det sentrale oppgjøret i stat

Akademikerne og Tannlegeforeningen er fornøyde med den økonomiske rammen som sikrer reallønnsvekst for våre medlemmer. Nå er det de lokale partene som i fellesskap skal forhandle om fordelingen av lønnsmidlene. Den økonomiske

rammen for oppgjøret er fastsatt til 4,4 prosent. Fordelingen av samtlige lønnsmidler skal foregå ute i de enkelte virksomhetene gjennom lokale, kollektive forhandlinger. For tannlegene er det viktig at det er de lokale partene fordeler pengene. Det er de lokale partene som best kjenner behovet for lønnstillegg og har oversikt over i hvilken grad den enkelte virksomhet klarer å beholde og rekruttere høyt kvalifiserte tannleger.

Den økonomiske rammen og lokal pott

Rammen på 4,4 prosent består av ulike elementer, blant annet overheng og glidning. Dette må trekkes fra før de lokale forhandlingene starter. Dette resulterer i en disponibel ramme lokalt på 3,3 prosent som skal fordeles gjennom lokale, kollektive forhandlinger i den enkelte virksomhet. Lønnsendringer er satt til 1. mai, og de lokale forhandlingene som gjennomføres til høsten skal være avsluttet innen 31. oktober.

Minstelønnen for ansatte med høyere akademisk utdanning i hovedtariffavtalens §3 er nå kr 518.500, -. For 1017 stipendiater og spesialistkandidater er minstelønnen endret til kr 541.800, - gjeldende fra 1. mai 2025.

Andre typer lokale lønnsforhandlinger i staten

Ved siden av de årlige lokale lønnsforhandlingene i bedriftene hvor midler er tildelt av partene sentralt, kan også arbeidsgivere eller arbeidstakerorganisasjoner lokalt fremme krav om lønnsendring basert på spesifikke kriterier angitt i hovedtariffavtalen.

For eksempel kan dette gjelde når en medarbeider har fått betydelig endrede arbeidsoppgaver eller når selskapet risikerer å miste høyt kvalifisert arbeidskraft. Slike lønnsendringer må finansieres innenfor virksomhetenes budsjett, og omtales ofte som 2.5.3-forhandlinger, da de refererer til det punktet i hovedtariffavtalen.

- For å rekruttere eller beholde arbeidskraft
- Ved vesentlige endringer i stillingen
- Ved ekstraordinær innsats

Akademikerne i kommunal sektor

Akademikerne representerer om lag 30 000 medlemmer i kommunal sektor, som omfatter alle kommuner og fylkeskommuner i Norge unntatt Oslo. I Oslo kommune som er et eget tariffområde representerer Akademikerne om lag 4500 medlemmer. Tannlegeforeningen har om lag 100 medlemmer i Oslo kommune og om lag 1450 medlemmer i kommunal sektor.

Det sentrale oppgjøret i kommunalt område

Etter omfattende forhandlinger har Akademikerne oppnådd en avtale med KS i årets lønnsoppgjør. Den totale kostnadsrammen for lønnsoppgjøret er satt til 4,4 prosent, i samsvar med frontfagets anslag. Både Akademikerne og Tannlegeforeningen anser den økonomiske rammen som et godt utgangspunkt for de kommende lokale lønnsforhandlinger i sektoren.

Lokale forhandlinger

Nå er det de lokale partene som skal forhandle om lønnstilleggene for dem som har lokal lønnsdannelse.

Den sentrale rammen er ikke bindende for de lokale forhandlingene i kommunalt avtaleområde, men danner et viktig utgangspunkt for begge parter.

De lokale forhandlingene skal gjennomføres på fritt grunnlag med de lokale forhold og lokale behov som ramme.

Med lokale, kollektive forhandlinger kan hver enkelt kommune eller fylkeskommune bruke lønn som virkemiddel for å beholde og rekruttere de tannlegene de trenger. Tannlegene forventer å få lønn etter utdanning, kompetanse, innsats og ansvar.

Oslo kommune

Forhandlingene har vært utfordrende i et budsjettår preget av økonomiske begrensninger for Oslo kommune. Akademikerne og Tannlegeforeningen er likevel tilfredse med at resultatet legger et solid fundament for å sikre en reallønnsvekst for våre medlemmer.

Akademikerne forhandler på vegne av cirka 4500 medlemmer i Oslo kommune. Tannlegeforeningen, som har lokal lønns-

MedDentCare
TANN & HELSE

Vi prioriterer din henvisning. Avansert endodonti, smerteutredning, CBCT, apikal kirurgi / oral kirurgi og behandling under narkose.

Hoffsveien 16, 0275 Oslo | Tel. 22 20 02 22 | post@meddentcare.no | www.meddentcare.no

Tannlege Arash Sanjabi DDS
MNTF, spesialist i endodonti

dannelse, forhandler selvstendig for over 100 medlemmer i tannhelsetjenesten.

Den totale kostnadsrammen for lønnsoppgjøret er 4,4 prosent, det samme som frontfaget.

Sykehusene

De innledende forhandlingene er ferdige, og partene er enige om videre frister.

I de innledende forhandlingene avtaler Akademikerne og Spekter frister for det videre forhandlingsløpet, uten at det forhandles en økonomisk ramme sentralt. Deretter forhandler foreningene i Akademikerne, deriblant tannlegeforeningens tillitsvalgte, lønnen til sine medlemmer lokalt ute på virksomhetene.

Tannlegeforeningen har forventninger om reallønnsvekst for våre medlemmer, og forventer frie, reelle forhandlinger lokalt.

For første gang i et mellomoppgjør krevde Akademikerne helse lokale kollektive forhandlinger for alle medlemmene av Akademikerne helses foreninger.

Noen foreninger har tradisjon for å forhandle lønn for noen medlemsgrupper sentralt, men krever i år lokale forhandlinger for alle ansatte i sykehus.

Reallønnsvekst

Med en forventet prisvekst på 2,7 prosent i 2025, gir et oppgjør på 4,4 prosent en reallønnsvekst på over 1,5 prosent.

Medlemsundersøkelser

Tannlegeforeningen gjennomfører medlemsundersøkelser blant våre medlemmer i offentlig sektor hvert år. Vi spør blant annet tannlegen om;

Har du i løpet av det siste året vurdert å søke på en annen jobb/stilling?

Av de som har svart på undersøkelsen oppgir 46 % av de ansatte ved universitetene, og 59 % i Den offentlige tannhelsetjenesten at - ja, det har de - og utsikter til bedre lønn er viktigste årsak. Dette bør arbeidsgivere merke seg skal de klare å rekruttere og beholde tannlegene.

Klokka 0000 på utgivelsesdato
www.tannlegetidende.no

Sykehjelpsordningen.no

Sykehjelpsordningen yter stønad til tannleger ved sykdom, fødsel/adopsjon og pleie.

Alle tannleger som utøver tannlegeyrket i Norge er omfattet av denne ordningen som finansieres med tilskudd fra folketrygden.

Sykehjelpsordningen administreres av NTF. Ordningen har egne vedtekter og et eget styre. Mer informasjon og søknadsportal finnes på Sykehjelpsordningen.no

Det ytes stønad ved:

- Sykdom
- Fødsel eller adopsjon
- Pleie

Stønad ved sykdom forutsetter sykemelding på 50% eller mer. Stønad kan gis i inntil 260 dager. Ved fravær fra praksis som følge av fødsel eller adopsjon kan det ytes stønad i inntil 50 dager.

Ved fravær fra praksis som følge av pleie av barn innlagt ved helseinstitusjon, eller ved pleie av pårørende i livets slutfase, kan det ytes stønad i inntil 20 dager.

Mer informasjon, vedtekter og søknadsportal finnes på Sykehjelpsordningen.no

Alle søknader må sendes i digital søknadsportal

Kurs i regi av NTF og NTFs lokal- og spesialistforeninger

13. juni	Bergen	Medlemsmøte BTF
19.–20. juni	Tromsø	NTFs midnattssolsymposium
25. juni	Nettbasert	Webinar – Traumebehandling – Endodontisk førstehjelp
11. aug	Arendal/nettbasert	Psykisk helse er tannhelse, og omvendt (debatt Arendalsuka)
12. aug	Arendal/nettbasert	Privat og offentlig samarbeid i helsetjenesten (debatt Arendalsuka)
26. aug	Oslo	Medlemskurs Oslo TF
28.–29. aug	Bergen Arbeidskurs	Operativ fjerning av visdomstenner
11. sep	Haugesund	Den komorbide pasienten, Haugaland TF
12. sep	Nettbasert	NTFs digitale fagdag
19. sep	Trondheim	Høstkurs Sør-Trøndelag TF
19.–20. sep	Larvik	Farriskurset 2025
26.–27. sep	Bergen Arbeidskurs	CBCT for tannleger
30. okt–1. nov	Lillestrøm	NTFs landsmøte og Nordental
28.–29. des	Haugesund	Julekurs, Haugaland TF

Andre kurs, møter og aktiviteter

16.–17. juni	Oslo	NOAT møte
23.–24. juni	Oslo	Hovedstyremøte
4.–5. sep	Oslo	Hovedstyremøte
9.–12. sep	Shanghai	FDI World dental congress
18.–19. sep	Oslo	NTFs lønnspolitiske forum
25.–26. sep	Oslo	Møte NTFs fag- og etterutdanningsutvalg
14. okt	Nettbasert	Hovedstyremøte
15.–16. okt	Oslo	Seminar for NTFs klagenemnder
26.–27. nov	Oslo	Hovedstyremøte
27.–29. nov	Gardermoen	NTFs representantskapsmøte
4.–5. des	Oslo	Møte NTFs fag- og etterutdanningsutvalg

HUSK NTFs NETTKURS!

Kursene er gratis og teller 2 timer i NTFs etterutdanningssystem

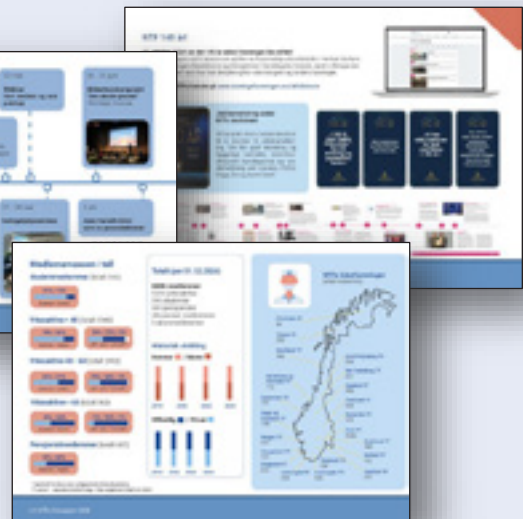
- Folketrygdens stønadsordning
- Smittevern
- Strålevern
- Etikk
- Bivirkninger fra odontologiske biomaterialer
- Kjøp og salg av tannklinikk
- HMS for leder

Full oversikt over tilgjengelige nettkurs finner du på
www.tannlegeforeningen.no/nettkurs

Bli bedre kjent med NTF!

Last ned årsrapporten
for 2024!

Naturens iskunst. Foto: Niklas Angelus.

Sommer. Foto: Niklas Angelus.

◀◀ tilbakeblikk

19/25

Nytt tannlegeinstitutt

«Fra stortingsdebatten ang. statsgaranti vedr. ny bygning for statens tandlægeinstitutt (7. febr. 1925)

Sven Svensen (Kristiansand): ... Allerede maaten hvorpaa saken er drevet frem, maa vække uro. I mange aar er der arbeidet for et nyt tandlægeinstitutt, og der forelaa tegninger og byggeplaner fra en av vore fremtrædende arkitekter som hadde gjort dette forhold til gjenstand for en speciel undersøkelse; ...

De norske tandlæger har sent, og næsten tilfeldig, faat kjendskap til planene. De har samlet sig til kraftig protest mot landsstyrets planer, og paa en generalforsamling for nylig blev hele det sittende styre, og dermed den nye plans maalmænd, styrtet og nyt styre valgt paa nyt program. Men man kom for sent. Departementet hadde allerede fremlagt forslaget for Stortinget som proposition, og allerede en uke efter at stortingskomiteen var konstituert forelaa dens enstemmige indstilling.»

🕒 Fra stortingsdebatten, gjengitt i sin helhet i Tidende nr. 6, mai 1925

19/75

Fluor som profylakse

«Verdens Helseorganisasjons 13. plenums møte i mai 1975 anbefaler igjen vannfluoridering som den mest hensiktsmessige form for kariesprofylakse. Vannfluoridering er imidlertid ikke gjennomført i Norge og alternative metoder må derfor benyttes og vurderes. ...

Forebyggende arbeide preger stadig sterkere den moderne odontologi. Fluortabletter synes her i landet å kunne bli en viktig del av dette, men interessen må selvsagt ikke sentreres om fluortabletter alene. Hva fluorprofylakse angår finnes det andre verdifulle supplerende eller alternative former (skyllinger, børstinger, penslinger, tannpasta, geler, lakk osv.) Det er i dag vanskelig å uttale seg om deres relative verdi. Litteraturen synes imidlertid temmelig entydig å vise at kombinasjonen av disse profylakseformer gir bedre effekt enn når de benyttes alene.»

🕒 Per Løkken og Jan Magne Birkeland i Tidende nr. 6, juni 1975

20/15

«Salsa som trening i arbeidstiden: Salsa dental

Suggerende, sensuell musikk og dans. – Veldig moro! Slik opplevde tannlegene å være med på Salsa dental, midt i arbeidstiden ved Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo.

Klokken er 12.00 en torsdag formiddag. Rådgiver Kjersti Carlsen og to medhjelpere går inn i et stort seminarrom og rydder vekk alle pultene og stolene. Når rommet er klart for dans, strømmer folk inn, til sammen rundt 30 personer, blant dem sju tannleger, noen tannhelsesekretærer og administrativt personale fra fakultetet.

Så kommer lederen for dansen, Gerald Torgersen, som skal vise seg å være både morsom og flink til å instruere. Torgersen er fysiker, jobber med IT- og røntgensystemer og underviser i strålevern og strålefysikk ved fakultetet. Salsa er hobby og han instruerer gratis.»

🕒 Tidende nr. 6, juni 2015

Klokka 0000 på utgivelsesdato
www.tannlegetidende.no

Klar for landing. Foto: Niklas Angelus.

MINNEORD

Foto: privat

Harald Elling Ulvestad

05.08.1936–10.04.2025

En læremester i ordets beste forstand

Førsteamanuensis, tannlege og spesialist i pedodonti Harald Elling Ulvestad døde 10. april, 88 år gammel. Med ham har norsk odontologi mistet en av de mest sentrale skikkelsene i utviklingen av fagfeltet pedodonti.

Harald ble født i Syvde på Sunnmøre i 1936 og utdannet tannlege ved Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo, i 1961. Etter eksamen, arbeidet han som skoletannlege i Kongsvinger til 1964. Deretter fortsatte han med den odontologiske videreutdanning ved Universitetet i Oslo, samtidig som han arbeidet som instruktør og vitenskapelig assistent ved Klinik for barnetannpleie og kariesprofylakse, Det odontologiske fakultet. Han tok den odontologiske licensiatgrad i 1969, doktorgraden i 1974 på en serie arbeider over belastningsprøver av odontologisk anvendbare plastmaterialer. Harald ble godkjent spesialist i pedodonti i 1981.

Han forsket blant annet på tannmisfarging etter antibiotikabruk, tannutviklingsforstyrrelser og sammenhengen mellom cøliaki og tannhelse. Med sin særdeles gode formidlingsevne deltok han aktivt i opplysningsarbeidet for å fremme bedre tannhelse, blant annet ved en utstrakt kursvirksomhet for alle typer helsepersonell, ved medvirkning i radio- og TVprogrammer om tannhelse, samt artikler i dags-, uke- og fagpresse. Gjennom mange år var han også fast medlem i fagpanelet i det populærvitenskapelige tidsskriftet «Foreldre og barn».

Harald hadde også flere tillitsverv i NTF, blant annet som medlem gjennom

flere år i Profylakseutvalget, Tilsetningsutvalget og Strukturutvalget.

Det er likevel som underviser han først og fremst satte sitt preg på generasjoner av studenter – både faglig og sosialt. Mang en student fikk trøst og visdom både i klinisk hverdag og i studentfelleskapet rundt Tannlegehytta i Nordmarka, der han var en bauta.

Harald var en omsorgsfull kollega og veileder, alltid smilende og med sin stoiske ro, en enestående barnetannlege.

Han var glad i å synge i festlige lag, og var redaktør for nytugivelsen av sangboken *Dento Canto* i 2010. Mange er vi som har stemt i rundt bordet på Tannlegehytta eller ved fakultetets kandidatball, med Harald, også kalt Storeulv som forsanger.

For sin innsats for studentmiljøet ved Det odontologiske fakultet ble han i 1999 hedret med Storkorset, Odontologforeningens «Ordines equestres maiestatis Mastodontis» høyeste utmerkelse.

Harald var allsidig, svært engasjert og eier av flere militære kjøretøy, som blant annet kunne ses i filmene Max Manus og Gulltransporten. Han skrev historiebøker, blant annet om sin far, «Fyrbyggeren», var i styret i Vinderen historielag og Oslo tannlegeforenings Honnørklubb.

Vi er mange som vil savne Harald med sin raushet, klokskap og ekte varme.

På vegne av kolleger og tidligere studenter ved Universitetet i Oslo

Anne Rønneberg, Pål Barkvoll, Tiril Willumsen, Tove Wigen

MINNEORD

Foto: privat

Morten Børsum

30.07.1958–03.04.2025

Vår kjære venn og kollega Morten Børsum døde 3. april 2025.

Livet hans fikk en uventet og altfor tidlig avslutning. Han ble 66 år gammel.

Morten ble født i Landskrona og vokste opp på Høvik. Etter odontologisk embetseksamen ved Universitetet i Oslo i 1986 etablerte han seg i Jarhuset i Bærum. Sammen med sin kone og kollega, periodontist Karin Børsum, bygget han etter hvert opp en moderne og anerkjent spesialistklinikk, kjent for høy kvalitet og varme. Siden 2005 jobbet han i tillegg i en deltidsstilling ved en spesialistklinikk i Moss, og her fortsatte han å jobbe etter at klinikken på Jar ble solgt.

Morten begynte som instruktør ved Avdeling for oral protetik i 1994. Han ble ferdig med videreutdanningen i oral protetik i 1999 og fortsatte som universitetslektor til 2004. Morten var med på utviklingen av implantatbehandling i Norge, og ble etter hvert en av landets fremste innen implantatprotetik. Han og Karin hadde fra 2011 til 2021 et årlig todagers kurs om implantatprotetik for Straumann, Norge. Kurset kombinerte forelesninger med praktisk trening, med mål om å gi deltakerne trygghet i hele behandlingsforløpet – fra pasientseleksjon til ferdig resultat. Mortens engasjement og glød var smittsom, og han var kjent for sine engasjerende, morsomme og klinisk rettede foredrag. Mange tannleger har hatt stor glede og nytte av hans formidlingsevne og ekte lidenskap for faget.

Morten var en fryd å jobbe med – full av begeistring og raus med både kunnskap og humor. Han hadde en sjelden evne til å kombinere presisjon, estetikk og funksjon – også i krevende tilfeller. Få kunne lage helproteser som Morten. Så sent som i januar i år holdt han et klinisk rettet kurs om fremstilling av helproteser ved atrofiske kjevekammer og alle de utfordringer det

innebærer. Han fikk med seg en lojal og dedikert pasient som stilte opp som kurskasus. Mortens dyktighet, tålmodighet og nøyaktighet skinte som alltid igjennom. Han stilte høye krav til seg selv og ga seg ikke før resultatet var perfekt. For Morten handlet tannbehandling om mer enn teknikk – det handlet om å gi mennesker funksjon, helse, livskvalitet og selvtilit.

Morten var også en viktig bidragsyter i det faglige miljøet, blant annet gjennom sitt arbeid i Oslo Tannlegeforening. Han var også mangeårig medlem og fellow i ITI, der han raust delte av sin kunnskap og både engasjerte og lot seg engasjere av kolleger.

Morten var opptatt av utviklingen av tannlegeprofesjonen og ville styrke fellesskapet. Dagen før han døde, jobbet han med en søknad til Den norske tannlegeforening, som søkte protetikere til å utvikle og forelese i en ny etterutdanningsmodul innen oral protetik. Det sier mye om Morten: Han var fortsatt nysgjerrig og dedikert, og han ønsket oppriktig å bidra til faget og fellesskapet gjennom å dele sin kunnskap og erfaring.

Men Morten var ikke bare fagmannen. Han hadde et aktivt og innholdsrikt liv også utenfor jobben. I ungdomsårene var han en ivrig konkurransesvømmer i Bærumsvømmerne, og han holdt seg aktiv hele livet gjennom sykling, løping, langrenn og alpint. Han elsket både fjellet og sjøen og boligen på Koster var hans fristed og paradisi. Både hjemme og blant venner skapte han en inkluderende og trygg atmosfære.

Morten etterlater seg kone og fire barn. Våre varmeste tanker går til hans nærmeste.

Vi som jobbet tett med ham, minnes en utrettelig fagmann, en inspirator, en veileder og en ekte venn.

Savnet etter ham er stort.

**Melody Moezzi, Anders Heyden,
Anne-Karine Røynesdal**

SPESIALISTER

ENDODONTI

AGDER

Tannlege Christine Westlie Bergman

Spesialist i Endodonti
Tyholmen Tannlegesenter
Teaterplassen 3
4836 Arendal
Tlf: 37 02 55 33
spesialistene@tyholmen-tannlegesenter.no
www.tyholmen-tannlegesenter.no

Tannlege Claus Ungerechts

Leirvollen 1A
4513 Mandal
Tlf. 38 26 06 10
clunge@online.no

AKERSHUS

Bekkestua Tannmedisin AS

Tannlege Trude Udnæs

Tannlege Stig Heistein

Endodonti
Smerteutredning
Endodontisk kirurgi
CBCT
Tilrettelagt for rullestolbrukere
Gamle Ringeriksvei 37
1357 Bekkestua
Tlf. 67 83 22 10
Faks 67 83 22 15
post@bekkestuatannmedisin.no

Kjeller Tannhelse

Erik Katle

Spesialist i endodonti
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

Odontia Tannlegene Asker

Kima Karimiha

Spesialist i endodonti
Torvveien 12
1383 Asker
Tlf: 66 77 11 99
www.odontia.no
asker@odontia.no

Tannlegeriet Liabø

Tannlege Erika Giving

Spesialist i Endodonti
Ingierveien 6
1410 Kolbotn
Telf: 66802500
Mail: endo@tannlegeriet.no
www.tannlegeriet.no

Ullensaker Tannlegesenter

Naweed Faizi

Spesialist i endodonti
Gotaasalleen 29,
2050 Jessheim
Tlf: 67410090
post@ullensakertannlegesenter.no
https://ullensakertannlegesenter.no/

Tannlege Unni Endal, universitetslektor UIO

Oris Dental Lysaker
Lysaker Torg 5
1366 Lysaker
Tlf 67 12 90 00
lysaker@orisdental.no
Endodontisk behandling med spesielt
fokus på:
Smerteutredning
Resorpsjoner
Endodontiskkirurgi
CBCT med diagnostikk/behandling
Tilrettelagt for rullestolbrukere

Tannlege Erik Giving

Spesialist i Endodonti
Skjetten senter
2013 Skjetten
Tlf. 64 83 10 10
post@givingendo.no
www.givingendo.no

Tannlege Johan Ulstad

Brynsveien 104
1352 Kolsås
Tlf. 67 13 69 93
Faks 67 13 22 11

BUSKERUD

Bragernes Endospesialist As

Tannlege Elham Al-Toma
Bragernes torg 4
3017 Drammen
Tlf. 32 89 98 60
Faks 32 89 98 61
bragernes.endo@gmail.com
Tar i mot funksjonshemmede

Odontia Tannlegene Brage

Cecilie Herbjørnsen

Spesialist i endodonti
Torgeir Vraas Plass 6
3044 Drammen
Tlf: 32 83 26 40
www.odontia.no
drammen@odontia.no

Nikola Petronijevic

Oris Dental Drammen Spesialistsenter

Øvre Torggate 10
3017 Drammen
Telefon: 32 83 60 00
Telefax: 32 81 93 09
spesialistene.drammen@orisdental.no
https://orisdental.no/klinikker/drammen/

INNLANDET

Tannlege Veslemøy Linde

Mjøstannlegene

Storgt. 16
2815 Gjøvik
Tlf. 61 13 08 25
post@claria.as

Tannlege Nabeel K. Mekhlif

Vangsvegen 62
2317 Hamar
Tlf. 62 52 70 00

MØRE OG ROMSDAL

Odontia Kvernberget

Marianne Kleivmyr

Spesialist i endodonti
Rørgata 8
6517 Kristiansund
Tlf: 71 67 00 00
www.odontia.no
kvernberget@odontia.no

Sentrum Tannhelse Odontia

Erik Hjelkrem

Spesialist i endodonti
Postboks 2166 Løkkemyra
6502 Kristiansund
Tlf: 71 67 25 00
www.odontia.no
sentrumtannhelse@odontia.no

OSLO

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Stig Heistein

Spesialist i endodonti
Endodonti
Smerteutredning
Endodontisk kirurgi
CBCT
Tilrettelagt for rullestolbrukere.
Refstadveien 64
0589 Oslo
Tlf: 22939340
post@tannmedisin.no
Vi bruker HENVISNING.NO

Festningen tannklinikk AS

Tannlegene Lars M. Døving, Lene Rikvold og Kima Karimiha

Nedre Vollgt 1
0158 Oslo
Tlf. 22 42 54 87
Faks 22 41 31 73
www.festningen-tannklinikk.no
firmapost@raadhusann.no

MedDentCare Tann & Helse

Arash Sanjabi DDS, Spesialist i endodonti
Hoffsyn. 16
0275 Oslo
Tel. 22200222
post@meddentcare.no
www.meddentcare.no
Smerteutredning, CBCT, apikal kirurgi, oral kirurgi og behandling under narkose eller lystgass.

Odontia Tannlegene Oslo Sentrum

Kima Karimiha

Spesialist i endodonti
Skippergata 31-33
0154 Oslo
Tlf: 22 34 82 00
www.odontia.no
oslosentrum@odontia.no

Oslo Endodontisenter

Spesialist i endodonti Thomas H.

Myrhaug

Spesialist i endodonti Iman Saleh

Spesialist i endodonti Knut Årving

Spesialist i endodonti Trude Bø

Spesialist i endodonti Erika Giving

Sørkedalsveien 10B
0369 Oslo
Tlf: 24 07 61 61
Fax: 21 03 76 87
www.osloendo.no
post@osloendo.no

SpesDent

Spesialistklinikk
Hegdehaugsveien 31
0352 Oslo
Endo spes. Gilberto Debelian
Endo spes. Andre Roushan
Tlf. 22 95 51 00
Vi tar i mot elektroniske henvisninger
www.spesdent.no
post@spesdent.no

Tannlege Homan Zandi AS

Homan Zandi

Spesialist i endodonti, PhD
Parkveien 60
0254 Oslo
Tlf. 22 44 18 11
E-post: homan@zandi.no
www.zandi.no

Tannlegene i Bogstadveien 51 AS

Tannlege Dag Ørstavik

Tannlege Dr. Odont. Gaute Floer Johnsen

Spesialist i endodonti
Bogstadveien 51
0366 Oslo
Tlf. 22 46 42 89
E-post: post@tb51.no

Tanntunet AS

Tannlege og Dr.odont. Iman Saleh

Tannlege Nicolai Orsteen

Spesialist i endodonti
Nydalen Allé 71
0485 Oslo
Tlf. 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no
Samarbeider med radiolog Neeraj Kasbekar

Tannlege Anne Gunn Nygaard-Østby

Spesialist i endodonti
Akersgt.16
0158 Oslo
Tlf 23105350
Mail: annegunn@dentalpartnerne.no

Tannlege Ingela Pedersen

Skøyen Tannlegekontor
Karenslyst alle 9
C 0278 Oslo
Tlf. 22 55 41 79
Faks 22 55 41 85
ingela@skoyentann.no

ROGALAND

Haugesund spesialisttannklinikk

Calin Cristea, spesialist i endodonti

Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf: 52 70 77 00
www.tkrogaland.no

TkRogaland

Stavanger spesialisttannklinikk

Aff Tabbara, spesialist i endodonti

Elisabeth Samuelsen, spesialist i endodonti
Torgveien 21 B
4016 Stavanger
Tlf 51 50 68 10
www.tkrogaland.no

Tannlege Ole Henrik Nag

Spesialist i endodonti
Tannlege Haakon Gramstad Skeie
Spesialist i endodonti
Løkkeveien 51
4008 Stavanger
Tlf. 51 52 12 23
E-mail: post@nogp.no

TELEMARK

Spesialist i endodonti Robert Austheim

Skien tannklinikk, endodontisk avdeling
Telemarksvegen 170,
3730 Skien
Tel: 35583965

TROMS

Tannlege Anne Kjæreng

Strandskillet 5
9008 Tromsø
Tlf. 77 28 01 00
Faks 77 28 01 11
anne.k@tannlegespesialistene.no

Tannlege Sissel Storli

Spesialist i endodonti
Strandtorget tannklinikk
Standtorget 3, Pb. 252
9253 Tromsø
Tlf 776 81 297

VESTLAND

Tannlege Hekland AS

Tannlege Hege Hekland
www.tannlegeheklund.no
Starvhusgt 2A
5014 Bergen
Tlf. 55 31 65 17
post@tannlegeheklund.no

Tannlege Nicole Aria

Spesialist i endodonti

Tannlege Inge Fristad

Spesialist i endodonti

Tannlege Vilhjalmar Vilhjalmsen

Spesialist i endodonti, PhD
Oris Dental Arken Åsane
Åsane Senter 37, 5116 Ulset
Telefon: 55 19 77 50
arken@orisdental.no
man-fre 8-21, lør 9-17

Tannlege Louis Cuomo Høisæter

Åsane Tannlegesenter AS,
Åsane senter 42,
5116 Ulset
Tlf 55 53 18 30
tannlege@asatann.com

ØSTFOLD

Nye Fredrikstad Endodonti

Anders Samuelsen

Spesialist i endodonti
Hans Jacob Nilsens gate 12
1606 Fredrikstad
Tlf: 69 31 93 65
www.odontia.no

Varna Tannlegesenter

Erik Katle

Spesialist i endodonti
Lilleeng Helsepark
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

KJEVE- OG ANSIKTSRADIOLOGI

AKERSHUS

Bekkestua Tannmedisin AS

Tannlege Anders Valnes
Spesialist i kjeve- og ansiktsradiologi
Tilrettelagt for rullestolbrukere
Gamle Ringeriksvei 37
1356 Bekkestua
tlf 67 83 22 10
post@bekkestuatannmedisin.no

Kjeller Tannhelse

Ingvild Vestengen

Spesialist i kjeve og ansiktsradiologi
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

Ski Tannlegesenter

Tannlege Lena Vannas-Løfqvist

Spesialist i kjeveortopedi
Jernbaneveien 4
1400 Ski
radiologi@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64 85 26 00
CBCT / 3D røntgen

BUSKERUD

Flattum Tannlegesenter

Tannlege Ingrid Kibsgaard Vestengen

Spesialist i kjeve- og ansiktsradiologi
Postboks 1164
3503 Hønefoss
Tlf. 32 12 18 20
www.flattumtannlegesenter.no
post@flattumtannlegesenter.no

OSLO

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Anders Valnes

Refstadveien 64
0589 Oslo
Tlf: 22939340
post@tannmedisin.no

Bogstadveien Oralkirurgiske Senter AS

Tannlege Caroline Hol

Bogstadveien 51
0366 Oslo
Tlf. 22 46 42 89
E-post: post@tb51.no

Fjord Dental AS

Katarzyna Skramstad

Spesialist i kjeve- og ansiktsradiologi
Valkyriegata 5
0366 Oslo
Tlf. 22 46 57 23
www.fjorddental.no
post@fjorddental.no

Holtet Spesialisttannhelse AS

Tannlege Christina Stervik

Kongsveien 94
1177 Oslo
Tlf. 21 41 50 80
www.spesialisttannhelse.no
post@spesialisttannhelse.no

Oralkirurgisk klinikk Oris dental

CBCT ved Anders Valnes
Fridtjof Nansens Vei 19,
0369 Oslo
Tlf: 23 19 61 90
oralkirurgisk@orisdental.no
www.orisdental.no/klinikker/oralkirurgisk-
klinikk

Tanntunet AS

Radiolog Neeraj Kasbekar

Nydalen Allé 71
0485 Oslo
Tlf. 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no

ROGALAND

Haugesund spesialisttannklinikk

Ingibjörg Benediktsdóttir,

spesialist i kjeve- og ansiktsradiologi
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf 52707700
www.tkrogaland.no

TkRogaland

Stavanger spesialisttannklinikk

Ingibjörg Benediktsdóttir, spesialist

i kjeve- og ansiktsradiologi
Torgveien 21 B
4016 Stavanger
Tlf 51 50 68 10
www.tkrogaland.no

Tannlege Gro Wilhelmsen Hustvedt

Forus Tann- & Kjeveklinikk
Luramyrvæien 12
4313 Sandnes
Tlf: 51 96 99 99
post@forustann.no
www.forustann.no

TELEMARK

Tannlegene Otterstad A/S

Tannlege Sophia Aredal
Storgaten 118 A,
3921 Porsgrunn
Tel. 35 930360
www.tannlegeneotterstad.no
post@tannlegeneotterstad.no

TRØNDELAG

Bakke Tannlegekontor AS

CBCT ved radiolog Neeraj Kasbekar

Nedre Bakklandet 58c
7014 Trondheim
Tlf. 73 56 88 00
post@bakketannlegekontor.no
www.bakketannlegekontor.no

KJEVEORTOPEDI

AKERSHUS

Asker Tannregulering

David Weichbrodt
Torvveien 7
1383 Asker
Telefon 66 90 20 20
Faks 66 90 20 19
info@askertannregulering.no
www.askertannregulering.no

Ski Tannlegesenter

Tannlege Sreeram Kumar
Spesialist i kjeveortopedi
Jernbaneveien 4
1400 Ski
kjeveortoped@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600
Vanlig kjeveortopedi
Invisalign / clear aligners

BUSKERUD**Hønefoss Tannregulering****Kjeveortoped Maryam Mehdinia**

Kartverksveien 7, 3511 Hønefoss
Tlf: 32 14 31 04
E-post: info@honefosstannregulering.no
Webisode: www.honefosstannregulering.no

INNLANDET**Dag Kjelland**

Spesialist i kjeveortopedi
Kjellands Tannlegepraksis AS
Strandbygdsvegen 54
2408 Elverum
Telefon: 62431000
post@kjelland.no

MØRE OG ROMSDAL**Sentrum Tannhelse Odontia****Anna Kasbekar**

Spesialist i kjeveortopedi
Postboks 2166 Løkkemyra
6502 Kristiansund
Tlf: 71 67 25 00
www.odontia.no
sentrumtannhelse@odontia.no

OSLO**Adamstuen tannregulering**

Kjeveortoped Dorita Preza, PhD
Ullevålsveien 82B
0454 Oslo
Tlf: 22 46 79 32
E-mail: post@adamstuentannregulering.no
www.adamstuentannregulering.no

Oslo Endodontisenter**Nina Torgersbråten**

Spesialist i kjeveortopedi
Sørkedalsveien 10B
0369 Oslo
Tlf: 24 07 61 61
www.odontia.no
post@osloendo.no

Tanntunet AS**Tannlege og Dr.odont. Karim Mobarak**

Spesialist i kjeveortopedi
Nydalen Allé 71
0485 Oslo
Tlf. 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no

Kjeveortoped Håkon Haslerud Høimyr

Spesialist i kjeveortopedi
Akersgata 51
0180 Oslo
Tlf. 22 42 74 42
https://hoimyr.tannregulering.no/

Tannlege Svein Høimyr

Akersgata 51
0180 Oslo
Tlf. 22 42 74 42
Faks 22 42 74 02
https://hoimyr.tannregulering.no/

Tannlege Kim Christian Johansen

Tann- og kjeveklinikken
Nedre Rommen 5 C
0988 Oslo
www.tannogkjeveklinikken.no
kim@tannogkjeveklinikken.no
Tlf. 22 21 42 22

ROGALAND**Haugesund spesialisttannklinikk****Jenny Bogstad Søvik**

spesialist i kjeveortopedi
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf 52707700
www.tkrogaland.no

TkRogaland**Stavanger spesialisttannklinikk****Linn Haugland**, spesialist i kjeveortopedi**Jane van Boven**, kjeveortoped

Torgveien 21 B
4016 stavanger
Tlf 51 50 68 10
www.tkrogaland.no

TROMS**Oris Dental Grønnegata**

Kristin Sandvik og Anette Haseid
PB 1142, 9261 Tromsø
Besøksadresse:
Grønnegata 32, 9008 Tromsø
77 75 30 30
kjeveortoped.gronnegata@orisdental.no
orisdental.no/henvis-til-spesialist/

VESTLAND**Kjeveortoped Marko Scepanovic**

Kjeveortopedisk behandling med lingual
aparatur
Trad. tannregulering

Oris Dental Arken Åsane
Åsane Senter 37, 5116 Ulset
Telefon: 55 19 77 50
arken@orisdental.no
man-fre 8-21, lør 9-17

Toppe Tannregulering
Sandslihaugen 10, 5254 Sandsli
Telefon: 55 92 90 20
post@usynligtannregulering.no

ØSTFOLD**Kransen Tannlegesenter AS**

Dr. Ramtin Taheri, spes. i kjeveortopedi
Trad. tannregulering
Incognito
Invisalign
Kransen, 16, 1531 Moss
kransentannlegesenter.no
kransen@smilehull.no
Tlf: 69 25 19 82

Varna Tannlegesenter**Lukas Moser**

Spesialist i kjeveortopedi
Lilleeng Helsepark
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

ORAL KIRURGI OG ORAL**MEDISIN/KJEVEKIRURGI****AGDER****Tannlege Katja Franke**

Oralkirurgi
Implantologi
Leirvollen 1A, 4513 Mandal
Tlf. 38 26 06 10
dr.katjafranke@online.no

AKERSHUS**Kjeller Tannhelse****Modassar Amin**

Spesialist i oralkirurgi og medisin
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

Kolbotn Tannklinikk

Hassan Tariq

Spesialist i Oral Kirurgi
Sønsterudveien 32, 1412 Sofiemyr
Tlf. 401 22 222
resepsjon@kolbotntannklinikk.no
www.kolbotntannklinikk.no

Nittedal Tannlegesenter AS

Maxillofacialkirurg Dominykas Dvylys

Mattias Skytters Vei 173, 1482 Nittedal
Tel. 67 07 77 77
post@nittedaltannlegesenter.no
www.nittedaltannlegesenter.no

Vi tar imot henvisninger for oralkirurgisk behandling, mukogingival kirurgi, implantatkirurgi og CBCT. I samarbeid med anestesileger tilbyr vi behandling under lystgass, intravenøs sedasjon og generell narkose.

Odontia Tannlegene Asker

Modassar Amin

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Torvveien 12
1383 Asker
Tlf: 66 77 11 99
www.odontia.no
asker@odontia.no

Ski Tannlegesenter

Tannlege Leonardo Carone
Jernbaneveien 4, 1400 Ski
oralkirurg@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600
Visdomstenner
Implantatbehandling
Kirurgisk fjernelse av tenner
Benregenerasjonsbehandling

Tannlegene i Jarhuset AS

Tannlege Dag Tvedt

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Jarveien 1A, 1358 Jar
tlf 6753 6372
www.tannlege-jarhuset.no
e-post: post@tannlege-jarhuset.no

BUSKERUD

Accept Dental Tannlegesenter

Oral kirurg Amir Ashourioun

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Storgata 8, Kongsberg
Tlf.: 32753233
www.acceptdental.no
service@acceptdental.no

Henvisninger fra alle pasientgrupper for oralkirurgi, mukogingival kirurgi, implantatkirurgi og CBCT. Mulighet for behandling under sedasjon og narkose.

Tilrettelagt for rullestolbrukere

DRAMMEN ORALKIRURGI

Spesialister i oral kirurgi og oral medisin
Implantatkirurgi
Oralkirurg Kjetil Misje
Oralkirurg Gudmundur Bjørnsson

Torgeir Vraas Plass 6
3044 DRAMMEN
Tlf. 32 27 67 50
Post@drammenoralkirurgi.no

Flattum Tannlegesenter

Tannlege Øystein Langeland

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Postboks 1164
3503 Hønefoss
Tlf. 32 12 18 20
www.flattumtannlegesenter.no
post@flattumtannlegesenter.no

Odontia Tannlegene Brage

Modassar Amin

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Torgeir Vraas Plass 6
3044 Drammen
Tlf: 32 83 26 40
www.odontia.no
drammen@odontia.no

Ringerike Tannlegesenter AS

Tannlege Ulf Jonsson

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Kartverksveien 9, 3511 Hønefoss
Tlf. 32 12 10 07
post@ringeriketannlegesenter.no

Spesialistklinikken Union Brygge AS

Tannlege Mirna Farran

Spesialist i oral kirurgi
Grønland 40
3045 Drammen
post@spesialistklinikken-ub.nhn.no
Tlf. 97 47 43 00

Dr. Odont Shelley Khullar

FDS Royal College of Surgeons (London)
Spesialist i Oralkirurgi MNTF
MSC i implantologi
Oris Dental Drammen Spesialistsenter
Øvre Torggate 10
3017 Drammen
Tlf. 32 83 60 00
Faks 32 81 93 09
spesialistene.drammen@orisdental.no
https://orisdental.no/klinikker/drammen/

INNLANDET

Aktiv Tannhelse AS

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Ulf Jonsson
Lille Strand gt. 3, 2317 Hamar
Tlf: 62 52 36 96
post@aktivtannhelse.no
www.aktivtannhelse.no

Lillehammer Tannhelse

Erik Bie

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Nymosvingen 6
2609 Lillehammer
Tlf: 61 25 06 64
www.odontia.no
lillehammertannhelse@odontia.no

Odontia Tannlegene Brumunddal

Sara Bergstrand

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Nygata 9
2380 Brumunddal
Tlf: 62 34 05 26
www.odontia.no
brumunddal@odontia.no

MØRE OG ROMSDAL

BLINDHEIM TANNLEGESENTER AS

Dr. odont spesialist oral kirurgi-oral medisin Lado Lako Loro

Samarbeidende tannlege med godkjennelse for implantatbehandling med stønad fra trygden
Pb. 9204- Vegsund, 6023 Ålesund
Besøksadresse: Blindheim butikksenter
3. etg / Blindheimshaugen 9
Tlf: 70 14 54 24/70 14 18 55.
post@blindheimtann.no
Fri parkering ved senteret. Gode forhold for funksjonshemmede

Oralkirurg Fredrik Ahlgren

Spesialist i oral kirurgi & oral medisin
MSc Implant Dentistry
Narkose/CBCT
post@oralkirurg.no
Telefon 41162979
Sentrum Tannhelse
Alti Futura
PB 2166 Løkkemyra, 6502 Kristiansund N

NORDLAND**Odontia Tannlegene Sortland****Seong Hwan Jeon**

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Kjøpmannsgata 22
8400 Sortland
Tlf: 76 12 22 35
www.odontia.no
sortland@odontia.no

Tannlege Roar Karstensen

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Bodø Tannlegesenter
Storgata 3B, 8006 Bodø
Tlf: 75 50 65 10
post@bodotannlegesenter.no
www.bodotannlegesenter.no

OSLO**Bogstadveien Oralkirurgiske Senter AS**

Spesialist i oralkirurgi og oral medisin
dr. odont Maria H. Pham
Kjeve- og ansiktsradiolog Caroline Hol
Bogstadveien 51
0366 Oslo
Tlf: 22 46 42 89
E-post: post@tb51.no

Clinica smile Frogner**Spes.Oral kirurg Jaehyun Sim**

Oral kirurgi, Implantatbehandling
Bygdøy alle 19, 0262, Oslo
https://clinicasmile.no/
post@clinicasmile.no
22 23 33 33

Festningen tannklinikk**Lege og tannlege Lars Peter Sand****Lege og tannlege Mats Døving**

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Nedre Vollgt 1, 0158 Oslo
Tlf: 22 91 02 90
firmapost@raadhusstann.no
www.festningen-tannklinikk.no

Fjord Dental AS**Rafael Marques da Silva**

Spesialist i oral kirurgi, Ph.D.
Oral kirurgi og Implantatkirurgi
Mirna Farran
Spesialist i oral kirurgi
Oral kirurgi og Implantatkirurgi
Valkyriegata 5
0366 Oslo
Tlf: 22 46 57 23
www.fjorddental.no
post@fjorddental.no

KIRURGIKLINIKKEN

Alt innen oral- og kjevekirurgi
Implantatprotetikk
Frode Øye, spes. oral kirurg og oral medisin
Helge Risheim, spes. oral og maxillofacial kirurgi
Tormod Krüger, spes. oral kirurgi og oral medisin
Fredrik Platou Lindal, spes. maxillofacial kirurgi
Hanne Gran Ohrvik, spes. protetikk.
Margareth Kristensen Ottersen, spes. kjeve og ansiktsradiologi
Kirkeveien 131, 0361 Oslo
Tlf: 23 36 80 00
Faks: 23 36 80 01
post@kirurgiklinikken.nhn.no
WWW.KIRURGIKLINIKKEN.NO

Odontia Tannlegene Oslo Sentrum**Sara Bergstrand**

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Skippergata 31-33
0154 Oslo
Tlf: 22 34 82 00
www.odontia.no
oslosentrum@odontia.no

Oralkirurgisk klinikk Oris dental

Spesialistklinikk – Implantatbehandling
Tannlege, spes. oral kirurgi Hanne Kleven
Ingstad
Tannlege, spes. oral kirurgi Johanna Berstad,
Spes. oral kirurgi Erik Bie
Tannlege, spes. oral kirurgi Hauk Øyri
Fridtjof Nansens Vei 19, 0369 Oslo
Tlf: 23 19 61 90 Faks: 23 19 61 91
oralkirurgisk@orisdental.no
www.orisdental.no/klinikker/oralkirurgisk-klinikk

Oslo Endodontisenter**Sara Bergstrand**

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Sørkedalsveien 10B
0369 Oslo
Tlf: 24 07 61 61
www.odontia.no
post@osloendo.no

Skullerud Tannlegesenter**Hassan Tariq**

Spesialist i Oral Kirurgi
Olaf Helsettsvei 5G
0694 Oslo
Tlf 921 22 222
resepsjon@skullerudtannlegesenter.no
www.skullerudtannlegesenter.no

SpesDent

Spesialistklinikk
Hegdehaugsveien 31
0352 Oslo
Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Ulf Stuge
Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Marianne Tingberg
Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Øystein Langeland
Tlf: 22 95 51 00
Vi tar i mot elektroniske henvisninger
www.spesdent.no
post@spesdent.no

Tanntunet AS

Oralkirurgi, Oralmedisin og Implantatkirurgi
Spes. i Maxillofacialkirurgi & Spes. i Oralkirurgi og oral medisin Even Mjølén
Spes. i Maxillofacialkirurgi Steven Anandan
Nydalén Allé 71
0485 Oslo
Tlf: 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no
Samarbeider med radiolog Neeraj Kasbekar

Oralkirurg Laszlo Kalmar

Spesialist i oralkirurgi og oralmedisin,
implantatkirurgi

Smil Tannlegesenter

Nationaltheatret: Tordenskiolds gate 7,
0160 Oslo
Nydalén: Sandakerveien 116, 0484 Oslo
Løren: Peter Møllers vei 2, 0585 Oslo
Tlf: 23 65 18 81
info@smiltannlegesenter.no
www.smiltannlegesenter.no
Klinikker i Nydalén, Nationaltheatret,
og Løren. Klinikkene ligger alle rett ved t-banen.

Tannlege Gholam Soltani

Spesialist oral kirurgi og oral medisin
Bislett Tann- & Kjeveklinikk
Rosenborggata 26, 0356 Oslo
Tlf 22 17 65 66
E-post: tannkjevebislett@yahoo.com

ROGALAND

Forus Tann- & Kjeveklinikk

Dr. Peter Schleier

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin,
Implantatbehandling

Attila Csillik

spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Luramyrvæien 12
4313 Sandnes
Tlf: 51 96 99 99
post@forustann.no
www.forustann.no

Haugesund spesialisttannklinikk

Gregor Volz, spesialist i oral medisin og
oral kirurgi

Haugesund tannklinikk
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf: 52707700
www.tkrogaland.no

Odontia Tannlegene Haugesund

Vegard Østensjø

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Sørhauggata 111
5527 Haugesund
Tlf: 52 71 10 00
www.odontia.no
haugesund@odontia.no

Stavanger Tann- & Kjeveklinikk

Dr. Peter Schleier

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin,
Implantatbehandling

Attila Csillik

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Gregor Volz

PB 73 Sentrum
4001 STAVANGER
Tlf: 51 53 01 99
post@stavangertann.no
www.stavangertann.no

TkRogaland

Stavanger spesialisttannklinikk

Mindaugas Brukas, spesialist i oral medisin
og oral kirurgi

Gregor Volz, spesialist i oral kirurgi og oral
medisin

Torgveien 21 B
4016 Stavanger
Tlf 51506810
www.tkrogaland.no

TELEMARK

Holtanklinikken, Michael Unger.

Spesialist i oralkirurgi.
Oralkirurgi og implantatkirurgi.
Implantatprotetikk med Helfo refusjon v/
Inge Holtan Saga.
Folkestadvegen 12, Pb 153
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 10 50
post@holtanklinikken.no

Sentrum Tannklinikk Porsgrunn AS Maxillofacial kirurg Dominykas Dvylys

Tannlege og lege. Oralkirurgi og
implantatkirurgi.
Storgata 146, 3915 Porsgrunn
post@sentrumtannklinikkporsgrunn.no
Tlf. 40455514

Sentrum Tannklinikk Porsgrunn AS Oralkirurg Eva Sawicki Vladimirov

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin.
Oralkirurgi og implantatkirurgi
Storgata 146, 3915 Porsgrunn
post@sentrumtannklinikkporsgrunn.no
Tlf. 40455514

Tannlegene Otterstad A/S

Tannlege spesialist oral kir. og oral med.
Erik Bie
Tannlege spesialist oral kir. og oral med.
Ilaria Vitali
Tannlege spesialist oral kir. og oral med. Eva
Sawicki Vladimirov
Storgaten 118 A,
3921 Porsgrunn
Tel. 35 930360
www.tannlegeneotterstad.no
post@tannlegeneotterstad.no

TROMS

Odontia Tannlegene Tromsø Byporten Seong Hwan Jeon

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Skippergata 32
9008 Tromsø
Tlf: 77 67 31 00
www.odontia.no
byporten-tromso@odontia.no

Oris Dental Grønnegata

Hans Thomas Brox
PB 1142, 9261 Tromsø
Besøksadresse:
Grønnegata 32, 9008 Tromsø
77 75 30 30
gronnagata@orisdental.no
orisdental.no/henvis-til-spesialist/

Tromsø Tannkirurgi og Narkosesenter AS

Oral kirurgi / kjevekirurgi, samt alle typer
tannbehandlinger i narkose.
Tor Håkon Larsen, tannlege og spesialist-
kandidat i oral kirurgi og oral medisin
Bernt Arne Rønbeck, spesialist i oralkirurgi
Geir Store, Professor i kjevekirurgi
Sjøgata 39, 3. etasje, 9008 Tromsø
Tlf: 975 35 000
post@ttkns.no
www.ttkns.no

TRØNDELAG

Bakke Tannlegekontor AS

Oral kirurgi og implantologi
Oral Kirurg Murwan Idris
Nedre Bakklandet 58c
7014 Trondheim
Tlf. 73 56 88 00
post@bakketannlegekontor

Lege og Tannlege

Bjørn K Brevik

Spesialist i kjevekirurgi
Implantologi
Dentoalveolær kirurgi
Oral medisin
TY Tannklinikk Liljendal
Peder Falcks vei 3
7044 Trondheim
Tlf 73602030
bjorn.ketil.brevik@tytannklinikk.no

VESTFOLD

Odontia Kaldnes Tannhelse

Rafael Da Silva

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Rambergveien 3
3115 Tønsberg
Tlf: 33 38 08 88
www.odontia.no
tonsberg@odontia.no

Odontia Tannlegene Larvik

Anne Aasen

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Prinsegata 3-5
3256 Larvik
Tlf: 33 18 44 24
www.odontia.no
larvik@odontia.no

Tannklinikken Skeie AS

Oralkirurg Fredrik Lindberg
Implantater og annen oral kirurgi
-sedasjon/narkose om ønskelig
Aagaards plass 1
3211 Sandefjord
Tlf: 33 46 61 71
resepsjon@tannklinikken.no

Tannlege og lege Bjørn J. Hansen

Kjevekirurg
Implantologi
Storgaten 33, 3110 Tønsberg
Tlf. 33 31 22 36
Faks 33 31 61 39
bjhan3@online.no

VESTLAND**Oralkirurg Arild Kvalheim****Oralkirurg PhD Torbjørn Pedersen**

Oris Dental Arken Åsane
Åsane Senter 37, 5116 Ulset
Telefon: 55 19 77 50
arken@orisdental.no
man-fre 8-21, lør 9-17

ØSTFOLD**Kransen Tannlegesenter AS**

Zina Kristiansen,
spes. i oral kirurgi og oral medisin
Kransen, 16, 1531 Moss
kransentannlegesenter.no
kransen@smilehull.no
Tlf: 69 25 19 82

Varna Tannlegesenter**Seong Hwan Jeon**

Spesialist i oral kirurgi og oral medisin
Rosenvingesvei 8
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

ORAL PROTETIKK**AKERSHUS****Kjeller Tannhelse****Trine Bjelke-Holtermann**

Spesialist i oralprotetikk
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

Tannlegene i Jarhuset AS**Tannlege Åshild Frettem**

Spesialist i oral protetikk
Jarveien 1A, 1358 Jar
tlf 6753 6372
www.tannlege-jarhuset.no
e-post: post@tannlege-jarhuset.no

Tannlege Knut Erik Eide

Implantatprotetikk
Tannlegene i Concordiabygget
Stortorvet 20
2000 Lillestrøm
Tlf. 63 80 55 77
post@ticb.no
www.ticb.no

Tannlege, PhD Jørn A. Aas

Spesialist i oral protetikk
Implantatprotetikk
Tannlegene i Concordiabygget
Stortorvet 20
2000 Lillestrøm
Tlf. 63 80 55 77
post@ticb.no
www.ticb.no

BUSKERUD**Flattum Tannlegesenter****Tannlege Anders Brennhovd**

Spesialist i oral protetikk.
Implantatprotetikk. TMD. Søvnapné
Postboks 1164
3503 Hønefoss
Tlf. 32 12 18 20
www.flattumtannlegesenter.no
post@flattumtannlegesenter.no

Odontia Tannlegene Brage**Marianne B. Vangsnes**

Spesialist i oral protetikk
Torgeir Vraas Plass 6
3044 Drammen
Tlf: 32 83 26 40
www.odontia.no
drammen@odontia.no

Spesialistklinikken Union Brygge AS**Tannlege Christine Dæhli Oppedal**

Spesialist i oral protetikk
Implantatprotetikk
Grønland 40
3045 Drammen
post@spesialistklinikken-ub.nhn.no
Tlf. 97 47 43 00

Tannlegene Sydow og Mo AS

Odontologisk spesialistpraksis
Spesialister i oral protetikk:

Arild Mo**Carl Hjortsjö ph.d****Åshild K Frettem**

I tverrfaglig samarbeid med:
Siv Forsberg Hansen spes. oral kirurgi/
medisin
Odd Carsten Koldsland, ph.d, spes. perio
Jørgen Hugo spes. kandidat perio
Ulf Riis spes. kjeve og ansiktsradiologi
Torgeir Vraa's Plass 4
3044 Drammen
Tlf. 32 83 10 54
post@tannlegesydow-mo.no
www.sydowogmo.no

INNLANDET**Tannlege Geir Oddvar Eide**

Implantatprotetikk
Tannlegene i kvartal 48
Torggt. 44, 2317 Hamar
Tlf. 62 52 30 73
Faks 62 52 24 49

Tannlege Eva Gunler

Implantatprotetikk
Tannlegene i Hippegården
Storgt 111, Pb 110
2390 Moelv
Tlf. 62367301

NORDLAND**Tannlege Are Arnesen Moen**

Spesialist i oral protetikk
Bodø Tannlegesenter AS
Storgata 3b, 8006 Bodø
Telefon 75 50 65 10
post@bodotannlegesenter.no
www.bodotannlegesenter.no

OSLO**Aktiv Tannklinikk AS****Tannlege Anne Kalvik**

Spes. protetikk. Implantatprotetikk,
tannslitasje, fast/avtakbar og
kombinasjonsprotetikk, snorkeskiner.
Tverrfaglig samarbeid på klinikken med
periodontist, kjevekirurg og endodontist.
Storgata 17, 0184 Oslo
Tlf. 22 41 80 80
epost@tannlegekalvik.no
post@aktivtann.no
www.aktivtann.no
Lett tilgang for rullestol/
bevegelseshemmede. Sentralt, nær tog,
buss og trikk

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Hans Jacob Rønold

Spesialist i oral protetik, Dr. Odont.,
Professor
Protetik bla. med fokus på periodonti og
implantat.
Refstadveien 64
0590 Oslo
Tlf: 22939340
capedelas@gmail.com
Vi bruker HENVISNING.NO

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Roy Samuelsson

Spesialist i oral protetik
Refstadveien 64
0589 Oslo
Tlf: 22939340
post@tannmedisin.no
Vi bruker HENVISNING.NO

Festningen tannklinikk AS

Tannlege Cathrine Å. Karlsen, spes.
protetik. Implantatprotetik
Nedre Vollgt 1
0158 Oslo
Tlf. 22 42 54 87
Faks 22 41 31 73
www.festningen-tannklinikk.no
firmapost@raadustann.no

Fjord Dental AS

Monika Caban

Spesialist i oral protetik
Valkyriegata 5
0366 Oslo
Tlf. 22 46 57 23
www.fjorddental.no
post@fjorddental.no

Holtet Specialisttannhelse AS

Tannlege Knut-Erik Jacobsen

Kongsveien 94
1177 Oslo
Tlf. 21 41 50 80
www.spesialisttannhelse.no
post@spesialisttannhelse.no

KIRURGIKLINIKKEN

Hanne Gran Ohrvik, spes.protetik.

Implantatprotetik
Kirkeveien 131, 0361 Oslo
Tlf. 23 36 80 00
Faks. 23 36 80 01
post@kirurgiklinikken.nhn.no
WWW.KIRURGIKLINIKKEN.NO

Oral kirurgisk klinikk Oris dental

Spesialistklinikk

Tannlege, PhD Jørn A. Aas

Spesialist i oral protetik
Implantatprotetik
Fridtjof Nansens Vei 19,
0369 Oslo
Tlf: 23 19 61 90
Faks: 23 19 61 91
Oralkirurgisk@orisdental.no
www.orisdental.no/klinikker/oralkirurgisk-
klinikk

SpesDent

Spesialistklinikk
Hegdehaugsveien 31
0352 Oslo

Henrik Skjervén PhD

Allina Iqbal

Spesialister i oral protetik

Implantatprotetik

Tlf. 22 95 51 00
Vi tar i mot elektroniske henvisninger
www.spesdent.no
post@spesdent.no

Tannlege Elisabeth Henderson

Spesialist Oralprotetik
Implantologi, Porslensfasader,
Kombinasjonsprotetik, Snorkeskiner
Tannlege Åshild Kvamen Frettem
Spesialist Oral protetik
Slottsparkentannklinikk AS
Tannlegene Stene- Johansen
Parkveien 60, 0254 Oslo
Tlf 22441738
www.Slottsparkentannklinikk.no,
post@slottsparkentannklinikk.no

ROGALAND

Haugesund spesialisttannklinikk

Trond Storesund, spesialist i oral protetik

Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf: 52 70 77 00
www.tkrogaland.no

TkRogaland

Stavanger spesialisttannklinikk

Inken Reichhelm, spesialist i oral protetik
Lena Johansen, spesialist i oral protetik
Torbjørn Leif Hansen, spesialist i oral protetik
Torgveien 21 B
4016 Stavanger
Tlf 51 50 68 10
www.tkrogaland.no

Tannlege Hannu Larsen

Spesialist oral protetik
Tannklinikken Larsen og Bøe
Implantatbehandling
Løkkeveien 51
4008 Stavanger
Tlf. 51 53 13 00
post@tannlegenelarsenogboe.no
www.tannlegenelarsenogboe.no

TROMS

Oris Dental Grønnegata

Carl Fredrik Haseid
PB 1142, 9261 Tromsø
Besøksadresse:
Grønnegata 32, 9008 Tromsø
77 75 30 30
gronnagata@orisdental.no
orisdental.no/henvis-til-spesialist/

Tannlege Hans Are Ovanger

Implantatprotetik
Strandskillet 5
9008 Tromsø
Tlf. 77 28 01 00
Faks 77 28 01 11
hans.are@tannlegespesialistene.no

TRØNDELAG

Bakke tannlegekontor AS

Tannlege Amanda H. Ulsund

Spesialist oral Protetik
Implantatprotetik, fast og avtakbare
proteser, tannslitasje, estetisk behandling,
TMD, Søvnopné.
Nedre Bakklundet 58c
7014 Trondheim
Tlf. 73 56 88 00
post@bakketannlegekontor.no
www.bakketannlegekontor.no

Tannlege Eva Børstad

TY tannklinikk Liljendal
Peder Falcks vei 3, 7044 Trondheim
Tel. 73602030
e-post: eva.borstad@tytannklinikk.no

VESTFOLD

Odontia Kaldnes Tannhelse

Monika Caban

Spesialist i oral protetik
Rambergveien 3
3115 Tønsberg
Tlf: 33 38 08 88
www.odontia.no
tonsberg@odontia.no

Tønsberg Tannlegevakt**Tannlege Pål-Espen Tannmand****Tannlege Sigurd Schneider**

Spesialist i oral protetik. Implantatprotetik.
TMD. Søvnappé
TOO tannlege, Narkose
Storgaten 27B
3126 Tønsberg
Tlf. 40 61 12 12
tannbergstannlegevakt.no
tannmand@tonsbergstannlegevakt.no

VESTLAND**TANNLEGE Team Kjersti Sylvest-Jensen**

Spesialist i oral protetik
Tannslitasje, alt innen fast- og avtakbar
protetik, implantatprotetik, rehabilitering
og estetisk tannbehandling
Nattlandsfjellet 1A
5098 Bergen
TLF: 55316767
www.tannlege-ksj.no
tannlegek@outlook.com
kjersti.sylvest-jensen@ok.uib.no

Tannlege Paul-Arne Hordvik

Spesialist i oral protetik
Tannslitasje, alt innen fast- og avtagbar
protetik, implantatprotetik, rehabilitering
og estetisk behandling
Oris Dental Arken Åsane
Åsane Senter 37, 5116 Ulset
Telefon: 55 19 77 50
arken@orisdental.no
man-fre 8-21, lør 9-17

Tannlege Christine Jonsgar

Spesialist i oral protetik
Implantat planlegging og
implantatprotetisk rehabilitering
Komplikasjonsbehandling implantater
Omfattende rehabilitering fast/avtagbar
Behandlingsplanlegging og koordinering
der henviser ønsker å gjøre hele eller deler
av behandling selv.
Kanalveien 64, 3 etg.
5068 Bergen
Tlf: 55550600
tannlegejonsgar@gmail.com
henvisning@bergen-tannhelsesenter.no

Tannlege Marit Morvik

Spesialist i oral protetik
Rehabilitering, fast og avtakbar protetik,
tannslitasje, implantatbehandling og
estetisk tannbehandling.
Behandlingsplanlegging og rådgivning.
Bergen Nord tannhelsesenter, en del av OC
Tannklinikker
Åsamyrane 90
5116 ULSET
Telefon 55395080
marit.morvik@bergennordtannhelse.no
Klinikk:www.bgn-tannhelse.no
Web:www.octannklinikker.no

ØSTFOLD**Odontia Tannlegene Walle****Rune Sollin**

Spesialist i oral protetik
Gudes gate 1 B
1530 Moss
Tlf: 69 20 54 00
www.odontia.no
walle@odontia.no

Varna Tannlegesenter

Spesialist i oral protetik **Sigurd Schneider**
Spesialist i oral protetik **Lars-Fredrik**
Gjølstad
Rosenvingesvei 8
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

PEDODONTI**ROGALAND****Haugesund spesialisttannklinikk****Marie Anette Nilsen**

spesialist i pedodonti
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf 52707700
www.tkrogaland.no

TkRogaland**Stavanger spesialisttannklinikk****Sonja Yr Løken, Andrzej Pawlowski, Ciara Houlihan**

spesialist i pedodonti
Torgveien 21 b, 4016 Stavanger
Tlf 51506810
www.tkrogaland.no

PERIODONTI**AKERSHUS****Kjeller Tannhelse****Simen W. Johnsen**

Spesialist i periodonti
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

Ski Tannlegesenter**Tannlege Torkel Kolsrud.** Kort ventetid.

Jernbaneveien 4
1400 Ski
perio@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600
Implantatbehandling
Systematisk periodontal behandling
Regenerativ kirurgi
Implantatkirurgi

Tannlegene i Jarhuset AS**Tannlege Jørgen Hugo**

Spesialist i periodonti
Jarveien 1A, 1358 Jar,
tlf 6753 6372
www.tannlege-jarhuset.no
e-post: post@tannlege-jarhuset.no

Tannlege Marie Fjærtøft Heir

Strøket 9, 1383 Asker
Tlf. 66 78 97 47
Faks 66 75 93 33

Tannlege Berit Bae Lier

Sentrumsveien 4, 1400 Ski
Tlf. 64 87 41 20
Faks 64 87 19 50

Tannlege Tove Roscher

Depotg. 20, 2000 Lillestrøm
Tlf 63 81 22 76
post@tannlegenedepotgaten.no

BUSKERUD**Flattum Tannlegesenter****Tannlege Kristin Rustand**

Spesialist i periodonti
Postboks 1164, 3503 Hønefoss
Tlf. 32 12 18 20
www.flattumtannlegesenter.no
post@flattumtannlegesenter.no

Ringerike Tannlegesenter AS

Tannlege Dr.Odont Kristin M. Kolltveit

Spesialist i periodonti
Periodontitt behandling
Implantatbehandling
Mukogingival kirurgi
Preprotetisk gingival kirurgi
Kartverksveien 9, 3511 Hønefoss
Tlf. 32 12 10 07
post@ringeriketannlegesenter.no

Spesialistklinikken Union Brygge AS

Tannlege Jon Flinth Vatne

Spesialist i periodonti
Tannlege Kerstin Schander
Spesialist i periodonti
Tannlege Thomas Norum
Spesialist i periodonti
Grønland 40, 3045 Drammen
post@spesialistklinikken-ub.nhn.no
Tlf. 97 47 43 00

Periospesialist Sandra B. Tunbridge

Oris Dental Drammen Spesialistsenter
Øvre Torggate 10
3017 Drammen
Tlf. 32 83 60 00
Faks 32 81 93 09
spesialistene.drammen@orisdental.no
https://orisdental.no/klinikker/drammen/

INNLANDET

Aktiv Tannhelse AS

Cecilia Johansson

Spesialist i periodonti
Lille Strand gt. 3, 2317 Hamar
Tlf # 62 52 36 96
post@aktivtannhelse.no
www.aktivtannhelse.no

Lillehammer Tannhelse

Knut Sæther

Spesialist i periodonti
Nymosvingen 6
2609 Lillehammer
Tlf: 61 25 06 64
www.odontia.no
lillehammertannhelse@odontia.no

Tannlege Martin Wohlfeil

Spesialist i periodonti
Systematisk periodontal behandling
Regenerativ kirurgi
Estetisk mukogingival kirurgi
Implantatkirurgi
Klinikk77 AS
Kirkegata 77, 2609 Lillehammer
Tlf. 61 24 00 04
post@k77.no
Tilgang for handicappede.
Nær parkering, buss og tog

Tannlege Klaus Ånerud

Implantatbehandling
Parkveien 7, 2212 Kongsvinger
Tlf. 62 81 46 78
Faks 62 81 42 20
klaus.anerud@gmail.com

MØRE OG ROMSDAL

Aksla Tannhelse AS

Tannlege Irene Dybvik

Spesialist i periodonti
Ystenesgata 6B
6003 Ålesund
Tel: 70 12 22 94
hei@akslatannhelse.no
www.akslatannhelse.no

OSLO

Aktiv Tannklinikk AS

Tannlege Janet Maistry Østrem

Spesialist i periodonti
Storgata 17
0184 Oslo
Tlf: 22 41 80 80
Email: post@aktivtann.no
www.aktivtann.no

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Caspar Wohlfahrt

Spesialist i periodonti, 1. amanuensis, PhD, MS
Periodonti
Implantatkirurgi
Estetisk (Mucogingival) kirurgi
Refstadveien 64
0589 Oslo
Tlf: 22939340
capedelas@gmail.com
Vi bruker HENVISNING.NO

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Maria Balta

Spesialist i periodonti, 1. amanuensis, PhD
Periodonti
Implantatkirurgi
Estetisk (Mucogingival) kirurgi
Refstadveien 64
0589 Oslo
Tlf: 22939340
capedelas@gmail.com
Vi bruker HENVISNING.NO

Bjerke Tannmedisin AS

Tannlege Anders Verket

Spesialist i periodonti, 1. amanuensis, PhD
Periodonti
Implantatkirurgi
Estetisk (Mucogingival) kirurgi
Refstadveien 64, 0589 Oslo
Tlf: 22939340
capedelas@gmail.com
Vi bruker HENVISNING.NO

Nordstrand Tannhelse AS

Tannlege Trond Telje

Spesialist i periodonti
Von Øtkens vei 1, 1169 Oslo
Tlf. 22 61 32 01
post@nordstrandtannhelse.no
www.nordstrandtannhelse.no

SpesDent

Spesialistklinik
Hegdehaugsveien 31
0352 Oslo

Spesialist i periodonti Ingeborg Kolseth

Tlf. 22 95 51 00
Vi tar i mot elektroniske henvisninger
www.spesdent.no
post@spesdent.no

Spesialistklinik for Periodonti as

Tannl.spes.perio Bettina Iversen Thomseth
Tannl.spes.perio John Erik Thomseth
Tannl.spes.perio Helena Olavsdottir Haugbo
Hegdehaugsv. 36
0352 Oslo
Tlf. 22 46 78 10
post@spes-periodonti.no

Tanntunet AS

Tannlege og Dr.odont. Mawaan Khadra

Spesialist i periodonti
Ny dalen Allé 71
0485 Oslo
Tlf. 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no

Tannlege Nina Bjergene

Akersgata 16
0158 Oslo
Telefon 23 10 53 50
post@periodonti.no

Tannlege Mette Gilhus Hillestad

Slemdal tannlegesenter
Stasjonsveien 4
Postboks 31
Slemdal 0710 Oslo
Tlf. 22 14 18 00
firmapost@slemdal-tann.nhn.no
www.slemdal-tann.no

Periospesialist Ingeborg Kolseth
Akersgata 16, 0158 Oslo
post@periodonti.no

Tannlege Spesialist Periodonti
Dr.Med. Annika Sahlin Platt
Periodontal behandling, Implantat,
Implantat protetikk , Periimplantit,
proteser og biteskinner
Slottsparkentannklinikk As
Tannlegene Stene- Johansen
Parkveien 60
0254 Oslo
Tlf 22441738
www.Slottsparkentannklinikk.no,
post@slottsparkentannklinikk.no

Tannlege Sandra Bellagamba Tunbridge
Grünerløkka tannhelsesenter
Thorvald Meyersgt. 33, 0555 Oslo
Tlf. 22 35 77 92
Faks 22 35 49 18
Mobil: + 47 984 777 62

ROGALAND

Haugesund spesialisttannklinikk
Erik Klepsland Mauland, spesialist
i periodonti
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf 52707700
www.tkrogaland.no

Odontia Tannlegene Haugesund
Vidar Ingvaldsen
Spesialist i periodonti
Sørhauggata 111
5527 Haugesund
Tlf: 52 71 10 00
www.odontia.no
haugesund@odontia.no

Tannlegene Hetland AS
Tannlege Trond Ole Hetland,
Tannlege Pedro Franca
Hinnasvingene 50, Postboks 6097
4088 Stavanger
Tlf. 51 88 15 80
Faks 51 58 83 27
www.tannlegenehetland.no

TkRogaland
Stavanger spesialisttannklinikk
Lorenz Volker Knie, spesialist i periodonti
Torgveien 21 b
4016 Stavanger
Tlf 51506810
www.tkrogaland.no

TELEMARK

HOLTANKLINIKKEN, Jan M. Akre
Spesialist i periodonti
Periodontitt behandling
Implantatkirurgi
Implantatprotetikk
Folkestadvegen 12, Pb 153
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 10 50
post@holtanklinikken.no

TRØNDELAG

Bakke Tannlegekontor AS
Spes. Perio Dr. Alberto Turri
Spes.perio Nilminie Rathnayake
Nedre Bakklandet 58 c
7014 Trondheim
Tlf. 73 56 88 00
post@bakketannlegekontor.no
www.bakketannlegekontor.no

VESTFOLD

Odontia Sandefjord
Arnt Helge Dybvik
Spesialist i periodonti
Aagaards Plass 1
3211 Sandefjord
Tlf: 33 44 60 30
www.odontia.no
sandefjord@odontia.no

Perio Tannklinikken AS
Tannlege Nico H. Toosinejad
Systematisk periodontal behandling
Mucogingival kirurgi
Implantatkirurgi
Kilgata 9, 3217 Sandefjord
Tlf. 33 46 22 11, 33 46 28 13
post@perioklinikken.com

VESTLAND

Tannlege Kristian H. Lind
Spesialist i periodonti
Systematisk periodontal behandling
Regenerativ kirurgi
Implantatkirurgi
Oris Dental Arken Åsane
Åsane Senter 37, 5116 Ulset
Telefon: 55 19 77 50
arken@orisdental.no
man-fre 8-21, lør 9-17

Oris Dental Nesttun
Østre Nesttunvegen 2, 5221 Nesttun
Telefon: 55 10 17 00
nesttun@orisdental.no

ØSTFOLD

Kransen Tannlegesenter AS
3 spesialister i periodonti
Systematisk periodontal behandling
Implantatbehandling
Estetisk mucogingival kirurgi
Kransen, 16, 1531 Moss
kransentannlegesenter.no
kransen@smilehull.no
Tlf: 69 25 19 82

Odontia Tannlegene Walle
Lars Walle
Spesialist i periodonti
Gudes gate 1 B
1530 Moss
Tlf: 69 20 54 00
www.odontia.no
walle@odontia.no

Varna Tannlegesenter
Jon Olav Kubberød
Spesialist i periodonti
Rosenvingesvei 8
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

SPESIALKOMPETANSE

IMPLANTATPROTETIKK

* Godkjent til å utføre implantatprotetisk behandling med trygdestønad.

AGDER

Odontia Tannlegene Lyngdal

Steinar Osmundsen

Tannlege
Kirkeveien 17
4580 Lyngdal
Tlf: 38 34 44 80
www.odontia.no
lyngdal@odontia.no

AKERSHUS

Bekkestua Tannmedisin AS

Tannlege Gyri Dingsør

Tilrettelagt for rullestolbrukere
Gamle Ringeriksvei 37
1357 Bekkestua
Tlf: 67 83 22 10
Faks 67 83 22 15
post@bekkestuatannmedisin.no

Odontia Tannlegene Sandvika

Sheeba Kumar

Tannlege
Brodtkorbsgate 7
1338 Sandvika
Tlf: 67 55 07 00
www.odontia.no
sandvika@odontia.no

Odontia Tannlegene Ås

Harald Høyvik

Tannlege
Rådhusplassen 29
1430 Ås
Tlf: 64 94 09 51
www.odontia.no
aas@odontia.no

Ski Tannlegesenter

Tannlege Magnus Paulsbo,
Tannlege Morten Paulsbo. Kort ventetid.
Jernbaneveien 4
1400 Ski
implantat@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600

Tannlege MNTF Hans Kristian Dahl

Son Torg, Storgt. 25
1555 Son
64 95 80 00/64 95 85 85
tahk.da@online.no

BUSKERUD

Accept Dental Tannlegesenter

Tannlege Simon Budak

Godkjent for implantatprotetikk med trygderefusjon (UiO)
Master of Science in Implantology and Dental Surgery
Storgata 8, Kongsberg
Tlf.: 32753233
www.acceptdental.no
service@acceptdental.no
Vi har også oral kirurg på klinikken.
Tilrettelagt for rullestolbrukere.

Ringerike Tannlegesenter AS

Tannlege Bjørn Even Gulsvik

Kartverksveien 9
3511 Hønefoss
Tlf. 32 12 10 07
post@ringeriketannlegesenter.no

Tannlege Trond Anderssen

Oris Dental Drammen
Øvre Torggate 10
3017 Drammen
Tlf. 32 83 60 00
Faks 32 81 93 09
spesialistene.drammen@orisdental.no
https://orisdental.no/klinikker/drammen/

Tannlege Bent Dramdal

Myntgt. 5, 3616 Kongsberg
Tlf. 32 73 10 06, faks 32 72 42 28
Klokkerbakkentannlegene@gmail.com

Tannlege Terje Døviken

Samarbeider med
Dr.odont, oralkirurg Gudmundur Björnsson
Oralkirurg Kjetil Misje
Drammen Oralkirurgi
Torgeir Vraas plass 6, 3044 Drammen
Tlf. 32 27 67 50
terje.doviken@drammenoralkirurgi.no
www.drammenok.no

INNLANDET

Aktiv Tannhelse AS

Tannlege Caslav Kokosar

Lille Strand gt. 3
2317 Hamar
Tlf. 62523696
www.aktivtannhelse.no
post@aktivtannhelse.no

Hartz Dental AS

Tannlege Einar Hartz
Storgata 7b
2408 Elverum
Tlf 62432100
www.hartzdental.no
info@hartzdental.no

Odontia Tannlegene Brumunddal

Tannlege Jørn Bang-Larsen

Tannlege Ingeborg Langmoen Ørum

Tannlege Hildegunn Wingdahl

Nygata 9
2380 Brumunddal
Tlf: 62 34 05 26
www.odontia.no
brumunddal@odontia.no

Odontia Tannlegene Lillehammer

Tannlege Kristin Lillemo-Thorud

Tannlege Kasper Vork

Storgata 89
2615 Lillehammer
Tlf: 61 25 27 63
www.odontia.no
lillehammer@odontia.no

Odontia Tannlegene Stange

Espen Mjelde

Tannlege
Storgata 4
2335 Stange
Tlf: 62 57 38 80
www.odontia.no
stange@odontia.no

Tannlege Gunnar Steinsvoll AS

Johan Nygårdsgt. 11B
2670 Otta
Tlf. 61 23 00 26
post@gsteinsvollas.nhn.no
Implantatprotetikk, sedasjon, lystgass.
Tilgjengelighet for funksjonshemmede.

MØRE OG ROMSDAL

Odontia Kvernberget

Kirsti Kristoffersen

Tannlege
Rørgata 8
6517 Kristiansund
Tlf: 71 67 00 00
www.odontia.no
kvernberget@odontia.no

Sentrum Tannhelse Odontia

Tannlege Gøran Aass

Tannlege Camilla Anderson

Postboks 2166 Løkkemyra
6502 Kristiansund
Tlf: 71 67 25 00
www.odontia.no
sentrumtannhelse@odontia.no

Tannlegekontoret Volda
Tannlege John Thomas Riise
Tannlege Silje E. V. Heggedal
Hamnegata 5
6100 Volda
Tlf: 70 07 60 67
www.odontia.no
tannlegekontoret@odontia.no

Tannlege Helene Herje
Tannlegene i Myrabakken
Myrabakken 5, 6413 Molde
Tlf: 71 21 55 15
post@tannlegeneimyrabakken.no
www.tannlegeneimyrabakken.no
Tilrettelagt for rullestolbrukere

NORDLAND

Odontia Tannlegene Sortland
Line Pedersen
Tannlege
Kjøpmannsgata 22
8400 Sortland
Tlf: 76 12 22 35
www.odontia.no
sortland@odontia.no

Tannlege Per Hamre
Tannboden Brønnøysund AS
Storgata 19
8900 Brønnøysund
Telefon 924 79 700

OSLO

Festningen tannklinikk
Tannlege Cathrine Å. Karlsen
Nedre Vollgt 1
0158 Oslo
Tlf: 22 91 02 90
firmapost@raadhusstann.no
www.festningen-tannklinikk.no

Fjord Dental AS
Martin Christopher Hoftvedt
Spesialkompetanse Implantatprotetikk
Spesialistkandidat Oral Protetikk, UiO
Valkyriegata 5
0366 Oslo
Tlf: 22 46 57 23
www.fjorddental.no
post@fjorddental.no

Fjærvik klinikken
Tannlegene Ingrid Fjærvik og Vera Breivik
Sommerrogata 13-15, 0255 Oslo
Tlf: 21 63 16 00
www.fjaervikklinikken.no
Epost: post@fjaervikklinikken.no
Tilgjengelig for bevegelseshemmede
Kveldsåpent

Holmlia Tannlegekontor AS
Tannlege Henning Moen Løvaas
Holmlia sentervei 12
1255 Oslo
Tlf: 22 61 42 08
e-post: adm@holmliatannlegene.no
hjemmeside: www.holmliatannlegene.no
Vi har tilgang for rullestolbrukere, 2 timer
gratis parkering

Odontia Tannlegene Oslo Sentrum
Tannlege Lasse Fasting
Tannlege Temoor Ilyas
Skippergata 33
0154 Oslo
Tlf: 22 34 82 00
www.odontia.no
oslosentrum@odontia.no

Odontia Tannlegene Røa
Shilpi Midha
Tannlege
Vækerøveien 205A
0751 Oslo
Tlf: 23 25 15 60
www.odontia.no
roa@odontia.no

Odontia Tannlegene Ullevål
Tannlege Anne-Sofie Brath
Tannlege Steinar Osmundsen
Kirkeveien 166
0450 Oslo
Tlf: 21 08 04 44
www.odontia.no
Ullevaal@odontia.no

Tanntunet AS
Tannlege Kristin W. Haugstoga
Samarbeider med Spes. i
Maxillofacialkirurgi & Spes. i Oralkirurgi og
oral medisin **Even Mjøen**
Nydalen Allé 71
0485 Oslo
Tlf: 22 15 00 00
henvisning@tanntunet.no
www.tanntunet.no

Tannlege Siv Kristin Helgheim
Tannlege Parwana Naimy
Tann- og kjeveklinikken
Nedre Rommen 5C, 0988 Oslo
siv@rommentannhelse.no
www.tannogkjeveklinikken.no
Tlf: 22 21 42 22

Tannlege, PhD (dr.odont) Elisabeth
Aurstad Riksen
Bygdøy Alle 58 B, 0265 OSLO
Tlf. 22 44 86 13
tannrik@online.no
www.tannlege-ar.no
Åpningstider: Man–fre 8–16

ROGALAND

Forus Tann- & Kjeveklinikk
Tannlege Linh Bui
Tannlege Øivind Nerheim Torkelsen
Luramyreveien 12, 4313 SANDNES
Tlf: 51 96 99 99
post@forustann.no
www.forustann.no

Haugesund spesialisttannklinikk
Carla Ramirez
spesialkompetanse implantatprotetikk
Postboks 325
5501 Haugesund
Tlf 52707700
www.tkrogaland.no

Odontia Tannlegene Haugesund
Vibeke Bjerkvig
Tannlege
Sørhauggata 111
5527 Haugesund
Tlf: 52 71 10 00
www.odontia.no
haugesund@odontia.no

Stavanger Tann- & Kjeveklinikk
Tannlege Gaute Kommedal
Tannlege Linh Bui
Tannlege Eniko Kovacs
PB. 73 Sentrum
4001 Stavanger
Tlf: 51 53 01 99
post@stavangertann.no
www.stavangertann.no

Tannlegene Hetland AS
Tannlege Trond Ole Hetland
Tannlege Pedro Franca
Implantatbehandling
Hinnasvingene 50, Postboks 6097
4088 Stavanger
Tlf. 51 88 15 80
Faks 51 58 83 27
www.tannlegenehetland.no

Waage Tannlegesenter Tannlege Fredrik Waage

Kjøpmannsbrotet 5
4352 Kleppe
Tlf. 51 42 16 94
Mail: post@waage.no
Web: www.waage.no
Åpningstider: 08.00–15.30.

Tannlege Leif Berven

Pb 430
4379 Egersund
Tlf. 51 49 11 30
Faks 51 49 33 82
leif_berven@hotmail.com

TELEMARK

Sentrum Tannklinikk Porsgrunn AS

Tannlege Aiste A. Aasen

Implantatprotetik
Storgata 146, 3915 Porsgrunn
post@sentrumtannklinikkporsgrunn.no
Tlf. 40455514, 40455237

Tannlegene Otterstad A/S

Tannlege Per-Christian Otterstad

Tannlege Per Otterstad

Storgaten 118 A,
3921 Porsgrunn
Tel. 35 930360
www.tannlegeneotterstad.no
post@tannlegeneotterstad.no

TROMS

Tromsø Tannkirurgi og Narkosesenter AS

Implantat / protetik, samt alle typer
tannbehandlinger i narkose.
Sjøgata 39, 3. etasje
9008 Tromsø
Tlf: 975 35 000
post@ttkns.no
www.ttkns.no

TRØNDELAG

Bakke Tannlegekontor AS

Kai Sandvik

Nedre Bakklandet 58 c
7014 Trondheim
Tlf: 73 56 88 00
post@bakketannlegekontor.no

TANNLEGE ALSTAD AS

v/Tannlege Miriam Elisabeth Alstad
v/Tannlege Per Johan Alstad
Jernbanegt. 15
7600 Levanger
tlf. 74 08 23 35
mea@tannlege-alstad.no
pja@tannlege-alstad.no
www.tannimplantater.no

Tannlege Angelus AS

Abel Margrethe Meyersgt. 8
7800 Namsos
Tlf. 74 27 22 69
nik.angelus@gmx.net
Åpningstider mandag–fredag 08.00–15.30
Mulighet for å ta imot funksjonshemmede

Tannlege Lars Rudel

v/Tannleger Bilstad, Rudel og Moen
Skolegata 14
7713 Steinkjer
https://tannlegesteinkjer.no
lars.rudel@tannlegesteinkjer.no
Tlf. 46 700 287

VESTFOLD

Odontia Tannlegene Larvik

Silje Eikre

Tannlege
Prinsegata 3-5
3256 Larvik
Tlf: 33 18 44 24
www.odontia.no
larvik@odontia.no

Odontia Tannlegene Sandefjord

Odd-Magne Liaskar

Tannlege
Aagaards Plass 1
3211 Sandefjord
Tlf: 33 44 60 30
www.odontia.no
sandefjord@odontia.no

Perio Tannklinikken AS

Tannlege, periodontist Nico H. Toosinejad

Kilgata 9, 3217 Sandefjord
Tel 33 46 22 11, 33 46 28 13
post@perioklinikken.com

Tannklinikken Skeie AS

Tannlege Anne Therese Omdal
Tannlege Rune Skeie
(Oralkirurg Fredrik Lindberg)
-sedasjon/narkose om ønskelig
Aagaards plass 1
3211 Sandefjord
Tlf: 33 46 61 71
resepsjon@tannklinikken.no

ØSTFOLD

Odontia Tannlegene Varna

Tannlege Ola Hall

Tannlege Ingebjørg Lunde
Lilleeng Helsepark, inngang B
Rosenvingesvei 8
1523 Moss
Tlf: 69 26 49 00
www.odontia.no
varna@odontia.no

Privattannlegene AS

Tannlege Tore Karlsen

Tannlege Pål Sørensen

Farmannsgt 13b
1607 Fredrikstad
Tlf. 69 31 25 27
resepsjon@privattannlegene.no
www.privattannlegene.no
Tilrettelagt for funksjonshemmede

Rakkestad Tannlegesenter

Tannlege Nohad Mousa

Storgata 42
1890 Rakkestad
Tlf: 69221555
rakkestadtannlegesenter.no
tnl.sent@online.no

LYSTGASS

AKERSHUS

Ski Tannlegesenter

Flere tannleger med lystgassautorisasjon.
Kort ventetid.
Jernbaneveien 4
1400 Ski
lystgass@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600

NORDLAND

Tannlege Per Hamre

Tannboden Brønnøysund AS
Storgata 19
8900 Brønnøysund
Telefon 924 79 700

TRØNDELAG

TANNLEGE ALSTAD AS

v/Tannlege Per Johan Alstad
Jernbanegt. 15, 7600 Levanger
Tlf. 74 08 23 35
pja@tannlege-alstad.no
www.tannimplantater.no

Tannlege Yvonne Rudel

v/Tannleger Bilstad, Rudel og Moen
Skolegata 14
7713 Steinkjer
https://tannlegesteinkjer.no
yvonne.rudel@tannlegesteinkjer.no
mobil 46700287

NARKOSE/SEDASJON

AKERSHUS

Ski Tannlegesenter

Jernbaneveien 4
1400 Ski
narkose@tannlege.info
www.entann.no
Tlf: 64852600

BUSKERUD

Oris Dental Drammen/ Drammen Spesialistsenter

i samarbeid med anestesilege Terje
Hanche-Olsen
Øvre Torggt 10
3017 Drammen
Tlf. 32 83 60 00
Faks: 32 81 93 09
spesialistene.drammen@orisdental.no
<https://orisdental.no/klinikker/drammen/>

INNLANDET

Aktiv Tannhelse AS

Lille Strand gt. 3
2317 Hamar
Telefon: 62523696
post@aktivtannhelse.no
www.aktivtannhelse.no

MØRE OG ROMSDAL

Aksla Tannhelse AS

Vi tilbyr behandling i narkose/sedasjon.
Ystenesgata 6B
6003 Ålesund
Tel: 70 12 22 94
hei@akslatannhelse.no
<https://akslatannhelse.no/narkose/>

NORDLAND

Tannlege Per Hamre

Tannboden Brønnøysund AS
Storgata 19
8900 Brønnøysund
Telefon 924 79 700

OSLO

Fjærvik klinikken

Tannlegene Ingrid Fjærvik og Vera Breivik
Narkose/sedasjon/lystgass
Sommerrogata 13-15, 0255 Oslo
Tlf. 21 63 16 00
www.fjaervikklinikken.no
Epost: post@fjaervikklinikken.no
Tilgjengelig for bevegelseshemmede
Kveldsåpent

Tanntunet AS

Vi tilbyr behandling i sedasjon/narkose
Anestesilege Stefan Hauptig
Nydalén Allé 71
0485 Oslo
Tlf. 22 15 00 00
henvising@tanntunet.no
www.tanntunet.no

ROGALAND

Stavanger Tann- & Kjeveklinikk

Vi tilbyr behandling i full narkose og i sedasjon
hos våre oralkirurger Dr. Peter Schleier og
Attila Csillik,
samt hos våre tannleger Gaute Kommedal,
Linh Bui og Eniko Kovacs.
PB 73 Sentrum
4001 STAVANGER
Tlf: 51 53 01 99
post@stavangertann.no
www.stavangertann.no

TROMS

Tromsø Tannkirurgi og Narkosesenter AS

Implantat / protetik, samt alle typer
tannbehandlinger i narkose.
Sjøgata 39, 3. etasje
9008 Tromsø
Tlf: 975 35 000
post@ttkns.no
www.ttkns.no

VESTFOLD

Tannklinikken Skeie AS

Kons, protetik, syst.perio.,
endo, kirurgi, implantat
i sedasjon eller narkose
Overlege Johan Peder Smedvig,
spes. i anestesilogi
Aagaards plass 1
3211 Sandefjord
Tlf: 33 46 61 71
resepsjon@tannklinikken.no

ANDRE KOLLEGIALE

HENVISNINGER

NTF påtar seg ikke ansvar for at tannleger
som annonserer under «andre kollegiale
henvisninger» har nødvendige formelle
kvalifikasjoner.
Under denne overskriften kan man annonsere
at man tar i mot henvisninger innenfor oral
implantologi, narkose, odontofobi osv.
For mer informasjon, henv.
Eirik Andreassen, tlf. 22 54 74 30,
eirik.andreassen@tannlegeforeningen.no

AKERSHUS

Kjeller Tannhelse

Spesialist- og allmennpraksis
Spesialist i Oralprotetik Trine
Bjelke-Holtermann
Spesialist i Endodonti Erik Katle
Spesialist i Oralkirurgi og medisin Modassar
Amin
Spesialist i Kjeve og ansiktsradiologi Ingvild
Vestengen
Spesialist i Periodonti Simen W. Johnsen
Kunnskapsbyens Hus
Gunnar Randersvei 12
2007 Kjeller
Tlf: 63 81 36 76
post@kjellertannhelse.no
www.kjellertannhelse.no

INNLANDET

Tannlege Veslemøy Linde

Kompetanse innen søvnmedisin og
søvnapné
Mjøstannlegene
Storgata 16
2815 GJØVIK
Tlf 61130825
epost: post@claria.as

OSLO

Avdeling for patologi, Rikshospitalet

Postboks 4956 Nydalen, 0424 Oslo
Tar imot og besvarer biopsier fra tannleger
og oral kirurgi, se nettside labfag.no
(søk orallpatologi)
Spesialkompetanse i orallpatologi
Tannlege, dr. odont. Tore Solheim
Telefon: 22 84 03 78/41 44 73 36
solheim@odont.uio.no
Tannlege, Phd Tine Søland
Telefon: 22 84 03 76
tinehe@odont.uio.no

tidende

Frister og utgivelsesplan 2025

Nr.	Debattinnlegg, kommentarer o.l.	Annonsefrist	Utgivelse
6-7	5. mai	12. mai	12. juni
8	5. juni	10. juni	14. august
9	15. august	19. august	18. september
10	12. september	16. september	16. oktober
11	10. oktober	14. oktober	13. november
12	7. november	11. november	11. desember

STILLING LEDIG

TANNLEGE OSLO SØKES

Vi søker deg med:

- Utmerket norskkunnskap
- Utadvendt personlighet
- Godkjent norsk autorisasjon
- God kjennskap til OPUS journalsystem og HELFO

Vi tilbyr:

- Et trivelig arbeidsmiljø på en etablert klinikk
- Topp moderne utstyr m bla CEREC
- God tilstrømning av nye pasienter

Stillingen er i første omgang 60 % med mulighet for fulltid etterhvert.

Oppstart snarlig

Aktuelle kandidater vil bli kontaktet.

Søknad sendes til: nytannlege25@gmail.com

TANNLEGE SØKES TIL KARMØY/ SKUDENESHAVN

Vi søker tannlege til Skudeneshavn Tannlegesenter AS i 100% stilling.

Klinikken holder til i Helsebanken i fellesskap med fysioterapeuter og osteopat.

Klinikken er nyoppusset og har 3 behandlingsrom og et lite tannteknisk laboratorium.

Vi har Trios 5 skanner, OPG, kirurgimaskin mm. Tiltredelse August 2025 eller senere.

Send CV og søknad eller spørsmål til epost:

klinikklederskudenes@gmail.com

TANNLEGE SØKES TIL KLINIKK SANDEFJORD SENTRUM

«TANNLEGENE PÅ TORGET» er en veldrevet klinikk med 4 tannleger og 1 tannpleier.

Vi kan tilby:

- 50% stilling med store muligheter for økt stillingsprosent.
- Moderne lyse lokaler, svært godt utstyrt, Cad-cam, mikroskop, AI, OPG og moderne uniten.
- Godt faglig arbeidsmiljø, mange hyggelige kollegaer og gode betingelser.

Du som søker:

- Må ha norsk autorisasjon.
- Kunne norsk flytende.
- Ha høye faglige krav og integritet.
- Bo i rimelig nærhet til arbeidsstedet.
- Oppstart etter sommer -25

Om dette høres interessant ut, ta kontakt på karltangenkontor@gmail.com

OSLO

Vi søker en selvstendig og kvalitetsbevisst tannlege i 80–100% stilling. Du må ha gode samarbeidsevner, være sosial og kommunisere godt med pasientene. Vi er en veletablert tannklinikk med et hyggelig og inkluderende arbeidsmiljø bestående av to tannleger og to tannhelsesekretærer. Søkeren må beherske norsk muntlig og skriftlig, og ha en norsk autorisasjon. Søknad/CV sendes til post@bolertannhelse.no

TANNLEGE SØKES!

Trivelig tannklinikk sentralt i Oslo, rett ved Tinghuset, søker en selvstendig og engasjert tannlege til et svangerskapsvikariat, 3–4 dager i uken. Vi har et godt arbeidsmiljø og en hyggelig pasientportefølje.

Erfaring er ønskelig, men viktigst for oss er at du er ansvarsbevisst, har omsorg for pasientene og ønsker å gjøre en god jobb.

Oppstart i august 2025, eller etter avtale.

Send spørsmål eller søknad til:

Tannlege0slo@outlook.com

Vi ser frem til å høre fra deg!

**Ønsker du å jobbe i et stort fagmiljø?
Da er Tannhelse Rogaland noe for deg.**

Ledige stillinger er annonsert på tannhelse Rogaland.no

**Tannhelse
Rogaland**

TANNLEGE OG TANNPLEIER SØKES TIL HOVDEN TANNKLINIKK

Stillingstittel: Tannlege og tannpleier søkes til 40% stilling
Frist: Snarest (oppstart august/september)
Ansettelsesform: Vi søker en effektiv, selvstendig og dyktig tannlege/tannpleier som er engasjert.
 Vi oppfordrer både du som har flere års erfaring og nyutdannede til å søke.
 Vi har en veletablert privat tannlegepraksis utstyrt med OPG, 2 uniter, 2 behandlingsrom.
Hos oss får du:
 – Faglig utfordringer.
 – God tilgang på pasienter.
 – Hyggelig og inkluderende miljø.
 – Konkurransedyktige betingelser.
 Vi ønsker da at du sender oss din CV og en kort søknadstekst.
Mail: veronicahaddeland@hotmail.com

TANNLEGE 50 % – BÆRUM TANNHELSE

Vi søker en erfaren, positiv tannlege til 50 % stilling. Du må ha norsk autorisasjon, minst 2 års erfaring og gode norskferdigheter. Mulighet for utvidet stilling. Send søknad og CV til jobb.baerum.no@gmail.com. Søknader vurderes fortløpende.

KJØP OG SALG

SALG

Velutstyrt privat tannklinik i sentrum av Sunndalsøra til salgs. Flere uniter.
 God pasienttilgang fra et stort omland.
 Nyoppusset 3-roms leilighet 200 meter fra klinikken er tilgjengelig. Sunndal kommune.
 For mer info:
 Øiestad: 71691482 (ikke sms på dette nr.), 99033695, 99033694
 Azets Legeregnskap i Kristiansund: 71529700

OSLO SENTRUM

Tannlegekontor til leie midt i Oslo sentrum for tannlege med egne pasienter.
 Henv. tlf. 92286149, e-post: hriazati@online.no

HALDEN

1/3 av 3-manns praksis vurderes solgt.
 Evt. overgang som assistenttannlege.
 Ta kontakt jan@haldentannlegene.no
 eller mobil 906 08 309 kveld

8 ÅR GAMMEL ANTHOS UNIT

inkludert røntgen selges rimelig. Helt strøken, nesten ikke vært brukt.
 Drammen. Ref . tannlege00@gmail.com

NORDRE AKER, OSLO

Er du lei av at andre bestemmer din arbeidstid, din ferietid eller dine valg av materialer?
 Singelpraksis selges for kr. 900.000, - grunnet oppnådd pensjonsalder.
 Voksnet og lokalt bosatt pasientgrunnlag. Leiekontrakt lokale 10 års varighet.
 Er du interessert i kjøp, så send meg noen ord om deg selv og de spørsmål du måtte ha om praksisen til:
 torhriis@gmail.com

PONDUS

av Frode Øverli

Ergonomisk Kraftfull Langvarig

*Uansett hva du velger,
er W&H kvalitet inkludert!*

Gå ikke glipp av!

- Workhorse - for prep. i harde materialer
- Vårkampanj ute nå

Kontakt din dentalleverandør eller W&H Nordic AB |
t: 32853380 | e: office@whnordic.no | wh.com

syneco